

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU
KADIN İSTİHDAMININ ARTIRILMASI, KADIN
GİRİŞİMCİLİĞİNİN, KOOPERATİFÇİLİĞİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ VE DESTEKLENMESİ
KAPSAMINDA MEVCUT SORUNLARIN TESPİTİ
VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİNİN BELİRLENMESİ
ALT KOMİSYONU
İSTANBUL TOPLANTI TUTANAKLARI

21 Şubat 2022 Pazartesi

KONU:

- Kadın CEO'lar, Üst Düzey Kadın Yöneticiler ve Kadın Girişimcilerle Toplantı

21 Şubat 2022 Pazartesi
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 09.30
BAŞKAN: ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya)

(Kadın CEO'lar, Üst Düzey Kadın Yöneticiler ve Kadın Girişimcilerle Toplantı - İstanbul)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK –Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli milletvekillerimiz, Darülacezenin Değerli Başkanı Hamza Başkanımız, Türkiye'nin katma değeri yüksek şirketlerinin başındaki kadın CEO'larımız, kadın dostu şirketlerin üst düzey yöneticileri, sayın basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz. Hepinizi saygı, sevgi, hürmet, muhabbetle selamlıyorum. (*)

Programın bize bakan tarafına birazdan geçeceğiz ama tabii içinde bulunduğumuz mekân çok özel, çok önemli anlara tarihte şahitlik etmiş çok özel bir yapı. Bu kıymetli mekânda ben daha evvel Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında Bakan Yardımcılığı yaparken defaatle ziyaret ettim ve her defasında da çok farklı duygular yaşadığım bir tarih hatırası benim için Darülaceze. Sizlerle de bu mekânın hem biraz tarihini hem biraz da şu anki içeriğini paylaşmak istiyoruz programımıza geçmeden önce, bu birlikteliğimizin bir sosyal sorumluluk tarafı da olsun diye. Bu sebeple ben sözü Darülaceze Halkla İlişkiler Müdürümüz Selda Hanım'a bırakıyorum.

DARÜLACEZE BASIN YAYIN VE HALKLA İLİŞKİLER ŞUBE MÜDÜRÜ SELDA ARSLAN – Saygıdeğer misafirler, değerli konuklarımız; asırlık şefkat yuvası Darülacezemize hoş geldiniz, şerefler verdiniz.

Afiyet olsun diyorum. Kahvaltımız kurumumuzun bütçesinden karşılanmadı, ikram sahibimiz var. Kendilerine de teşekkür ediyoruz.

Darülaceze din, dil, ırk, sınıf, cinsiyet ayrımı gözetmeksizin yaşlı, engelli ve kimsesiz çocuklara hiçbir ücret talep etmeden gönülden verenlerin desteğiyle tam yüz yirmi yedi yıldır hizmet etmekte ve etmeye de devam edecek. Başkanımızın deyimiyle “Gönül ister ki bu tür kurumlara hiç ihtiyaç olmasın ama olunca da en güzeli olsun.” Bizim kurumumuzda anne baba olup burada kalmak zorunda olan sakinlerimiz de var ama tabii ki çoğunluğu çocuğu olmayan sakinlerden oluşuyor. Biz, tüm programlarımızda olduğu gibi, bugün de hem kendimize sık sık hatırlattığımız hem de misafirlerimize hatırlatmak istediğimiz anne baba hakkıyla ilgili Kur'an-ı Kerim ayetleriyle hazırladığımız videomuzla başlıyoruz.

(Video gösterimi yapıldı.)

DARÜLACEZE BASIN YAYIN VE HALKLA İLİŞKİLER ŞUBE MÜDÜRÜ SELDA ARSLAN – Şimdi, tanıtım filmimize geçmek istiyorum. İzleyeceğimiz videolarımız Darülaceze Basın Yayın Ofisi tarafından yapılmakta ve yine bütçemizden hiç para harcanmamakta. Aslında, 300'e yakın videomuz var ama her toplantıda farklı videolarımızı sizinle paylaşıyoruz. Sosyal medya hesaplarımızdan da Darülaceze Başkanlığı olarak bizi takip ederseniz tümünü görme şansınız olur.

Şimdi, sakinlerimizin ve ziyaretçilerimizin gözünden Darülaceze.

(Video gösterimi yapıldı.)

(Alkışlar)

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

– Teşekkür ediyoruz.

Sakinlerimiz kendilerini güvende hissediyor, ziyaretçilerimiz de buradan giderken burada ne kadar yaşanılabilir bir hayat olduğunu söylüyor. Hatta Hülya Avşar diyor ya, işte, ziyaretlere gelince “Sakinleri sıkıştırdık, sorduk ‘Memnun musunuz?’ diye.” Çünkü biz de şuna inanıyoruz: En büyük denetim, halkın denetimidir. Tabii ki burada çok büyük bir emek var, çok büyük bir ekip çalışması var. İyi bir ekip ve iyi bir lider yönetici birbirini tamamladığı zaman güzel işler çıkıyor. Bizler, pandemi öncesinde kurumumuzda ayda 10 bine yakın ziyaretçi ağırladık; misafir, gönüllü ve bağışçılarımızı ağırlıyorduk. Şimdi, inşallah, yavaş yavaş tekrar döneceğiz.

Pandemiyi de çok sağlıklı bir şekilde geçirdik, tüm sakinlerimiz 4 aşısını aldı, kaybımız olmadan atlattık. Çünkü Avrupa’da vicdanımızı sızlatan görüntüler oldu, bizler de burada çalışan insanlar olarak çok üzüldük. Ama çok şükür, hem personelimiz yatılı kalarak hem yöneticimiz 7/24 burada olarak çok güzel bir şekilde atlattık.

Tabii ki bize her ziyaretçimiz bir ön yargıyla geliyor, belki bu ön yargılarında da çok haklılar. Ama çıkarken de ön yargılarından kurtulmuş bir şekilde teşekkür ederek çıktıkları zaman bizim de işimize tekrardan ve tekrardan dört elle sarılmamızı sağlıyor.

Şimdi, sırada bizim “eski yeni video” diye adlandırdığımız bir VTR’miz yer alacak. Bu videomuzda şöyle önemli bir şey var, sağ alt kısmında kimlerin sponsor olduğunu ve hangi bağışlarla yapıldığını göreceksiniz. Buradaki tadilat ve yeniliklerin yüzde 80’i sponsorlukla gerçekleşiyor, bütçeden para harcanmıyor. Ben de otuz iki yıldır bu kurumda çalışan bir personel olarak, hizmet etmeye çalışan bir personel olarak son geldiğimiz noktadan çok memnuniyet ve mutluluk duyuyorum. Şimdi, sizinle onu paylaşıyoruz.

(Video gösterimi yapıldı.)

(Alkışlar)

DARÜLACEZE BASIN YAYIN VE HALKLA İLİŞKİLER ŞUBE MÜDÜRÜ SELDA ARSLAN

– Çok teşekkür ediyoruz. Ayrıca enerjiniz de çok güzel, o açıdan da teşekkür ediyorum.

İçinde olmaktan mutluluk ve gurur duyduğum bu huzurlu yuvada hep hayal ettiğimiz ama artık hayallerimizi gerçekleştirdiğimiz 2 projemizle programımıza son vereceğiz. Bir tanesi Sign of the City’de ödül alan, bu camdan baktığınızda gördüğünüz, inşallah Okmeydanı’na da çok büyük bir değer katacak Yurt ve Kültürel Tesis projemiz, bir diğeri de bütün dünyaya örnek olacak, inşallah Avrupa’nın en büyüğü olacak bir Sosyal Hizmet Şehri projemiz var. Şimdi, onları izleyeceğiz.

(Video gösterimi yapıldı.)

(Alkışlar)

DARÜLACEZE BASIN YAYIN VE HALKLA İLİŞKİLER ŞUBE MÜDÜRÜ SELDA ARSLAN

– İlginiz ve sabrınız için teşekkür ediyorum.

Konuşmalarını yapmak üzere mikrofonu Cumhurbaşkanı Danışmanı, Kurum Başkanımız Sayın Hamza Cebeci’ye arz ediyorum.

DARÜLACEZE BAŞKANI HAMZA CEBECİ – Afiyet olsun.

Hepiniz hoş geldiniz, şeref verdiniz Kurumumuza.

Ben, tabii, Sayın Vekilimiz Çiğdem Hanım, Darülaceze’de böyle bir toplantı yapacaklarını ifade ettikten sonra, belli bir sayı, belli bir rakam da vermişti ama genelde bu tip toplantılarda misal “100 kişi gelecek.” denir, 50 kişi olur ama burada görüyorum ki verilen sayı harfiyen burada. İş insanları bir farklı oluyor, daha ciddi oluyor. Zaten başarının olmazsa olmazı disiplin, dürüstlük ve çalışkanlık; öyle olmasa başarılı olunmaz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Başkanım, iş kadınları bir başka oluyor.

DARÜLACEZE BAŞKANI HAMZA CEBECİ – Efendim, niye “iş insanı” dedim? Bilerek söyledim. Şimdi “iş kadınları” deyince cinsiyet ayrımı oluyor diye bize baskı oluyor da onun için “iş insanları” dedim.

Efendim, bana üç dakika bir süre tanındı. Üç dakikayı geçmeyeceğim inşallah.

Darülaceze’ye ilk gelen ziyaretçi oluyor, ikinci gelen gönüllü oluyor. Ben, bugün hakkımı kullanmayacağım. Sizleri bir başka zaman, yine böyle bir sabah kahvaltısına davet edeceğiz Darülaceze olarak. Size arız ve amik olarak, eskilerin ifadesiyle mufassal bir şekilde Darülaceze’yi anlatmak isterim.

Ben serbest piyasadan gelen biriyim, mühendis kökenliyim, bu bürokrasiyi de çok bilmem ama burada öyle şeylerle karşılaştım, öyle tecrübeler edindim ki hani bu 657 denilen Kanun var ya, ona ben “Katolik nikâhı gibi” diyorum. Yani çalışmayana da bir şey diyemiyorsunuz ama buna rağmen insanımıza eğer iyi yaklaşırsak... Bu milletin mayası sağlam, kökü sağlam, temeli sağlam ve örfü sağlam; hangi mezhepten, hangi inançtan, hangi ideolojiden olursa olsun vakıf malına el uzatmamayı, mağdura, mazluma hizmet etmeyi, bunun ayrı bir değeri olduğunu bilen bir yapımız var.

Ben buranın 47’nci Başkanım ama 47 Başkan içerisinde en uzun başkanlık yapan da 4’üncü Başkanım. Bir dostumuz burada yirmi dört yıl başkanlık yapmış, Allah rahmet eylesin, onu egale etme şansımız yok ama diğer 2’siyle hâlâ belli değil. İdare Meclisi üyeliğiyle birlikte -buranın idare meclisi var- dokuz küsur senedir buradayım, altı buçuk sene de Başkanlık yaptım. Yani eğer mevzuata çok takılırsak “Şöyle yaparsak şöyle olur.” endişesini taşırsak bir şey yapmak mümkün değil. Öyle işler var ki...

Şu yanda animasyonla gösterilen yurt projemizi -ki bine yakın kız öğrencinin kalacağı- KYK’ye verdik, inşallah güzel bir hizmet verir; Türkiye’deki 1 numaralı bir yurdumuz, vaktiniz olsa da gezseniz, 5 yıldızlı. Ben 1968 yılında Bilecik Ertuğrul Gazi Lisesine yatılı olarak gittiğimde 120 kişilik koğuşta kalıyordum. Seçkin bir liseydi, bakıyorum, Sabri Ülker falan bile orada okumuş. 600 kişiden 3 kişi devlet parasız yatılıyı kazanmıştık, öyle de önemliydi ama hademe eğer sobayı -120 kişilik koğuşta 1 soba vardı- yakarsa yanacak, değilse nefeslerinizle ısınacaksınız. Şimdi burada 4 kişilik odalara “Aa, 4 kişi bir arada mı kalacak?” diyorlar 5 yıldızlı olmasına rağmen ki para da vermeyecek, onu da devlet verecek, bursunu, her şeyini verecek. Bazen diyorlar ki: “Efendim yani kalite, üniversite...” diyorum ki: Burada 400’e yakın da stajyerimiz var, kaliteyi biz yükselteceğiz, kaliteyi talebe yükseltecek, kendi alanında dünyada 1 numara olmayı hedefleyecek. Burası da bugün böyle.

Geçmiş i itham etmek istemem ama 90’lı yıllarda “Darülacezede Vahşet” diye Uğur Dündar haber yapmıştı Nokta dergisinde. Birisi evde yaşlısına kızdığı zaman “Seni Darülacezeye yatırırım ha!” derdi sanki Darülaceze hapishane, eziyet yeri. Öyle insanlarla karşılaştım ki -yerli-yabancı- dünyanın hangi ülkesinden gelirse gelsin, gelen insanlar buraya gıpta ediyor, özeniyor. Buradaki bu havayı, bu atmosferi nasıl meydana getirdiğimizi, nasıl geldiğini merak ediyor. Ben de diyorum ki: Hâl ehli olacaksınız. Tasavvufta bir ifade var. Şimdi, sigara içenler alınmasın ama sigaranın kötü ve zararlı olduğunu

söyleyeceksiniz, sonra çocuğunuzun karşısına geçip sigarayı içerseniz sözün bir anlamı kalmaz. Burada çalışan arkadaşlarımız, o pandemi döneminde burayı terk etmedi; doktorlar, hasta bakıcılar, hizmet edenler, hepsi böyle bir atmosfer içerisinde. Batılı diyor ki: “Keşke şu ruhu biz de yakalayabilsek.”

Konuşmayacağım dedim Sayın Vekilim ama biraz uzattık. Dediğim gibi, bunu saymıyoruz. İnşallah sizlerle bir başka zaman -Sayın Vekilim telefonları, adresleri bize bırakır- hep beraber... Orada, o ziyaretçilerimizin 200’ün üzerinde bir dakikalık Instagram videoları var; sanatçısı, sporcusu, iş dünyasından vesaire. Biz, Deniz Ülke Arıboğan’a şu kadar bedel versek o sözleri söyletemeyiz, Hülyan Hanım’a da söyletemeyiz. İçinden gelmezse, inanmazsa söylemesi mümkün değil. Ve biz biri geldiği zaman “Efendim, şuraya gidelim, buraya gidelim.” değil “Buyurun gezin dolaşın.” diyoruz. Eksiği göreceksiniz, beraber onu düzeltereğiz. Burası hiç kimsenin özel tasarrufunda olan bir yer değil, burası Türk milletinin de değil, bütün insanlığın ortak değeri; işte kilise, havra, camii. Yani Balkanlarda insanlar, Müslümanlar öldürülürken biz onların mağdurlarına kucak açmışız, dinlerinin mabedini yapmışız. Öyle bir geçmişe, öyle bir maziye, öyle bir tarihe sahibiz ki başımız dik, alnımız açık; başımızı öne eğecek bir geçmişe sahip değiliz millet olarak, devlet olarak.

Allah yâr ve yardımcımız olsun, ufkumuzu, bahtımızı açık etsin diyor, hepinize saygılar sunuyorum. Teşekkür ediyorum, sağ olun, var olun. (Alkışlar)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Evet, kıymetli hanımefendiler; yeni gelen misafirlerimize de hoş geldiniz diyorum. Kahvaltıyı boş geçirmemek adına böyle bir sosyal sorumluluk içeriği de olsun istedik. Umarım izledikleriniz -belki birçoğunuz ilk defa izliyorsunuz- sizlere de bir katkı sağlamış olmuştur.

Kadın istihdamının artırılması, kadın girişimciliğinin, kooperatifçiliğinin güçlendirilmesi ve desteklenmesi kapsamında mevcut sorunların tespiti ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla... Bu Komisyonun adı. Oldukça uzun ama böyle çok uzun, tartışa tartışa koyduğumuz, her türlü başlığın da ana başlıkta olmasını istediğimiz kelimeler. O yüzden böyle uzunca bir başlığı var alt komisyonumuzun.

Komisyonumuzun, bugün İstanbul programıyla siz değerli özel sektör temsilcileri ve kadın CEO’larımızı dinlemeyi, görüş alışverişi ve istişarelerde bulunmayı amaçlıyoruz. Tekrar katılımlarınız için her birinize çok teşekkür ediyorum.

Toplumsal kalkınmanın temel maksadı, toplumun her bir ferdine sağlıklı ve müreffeh bir yaşam sağlamak olup odağında insan yer almaktadır. Sürdürülebilir kalkınmayla birlikte yoksulluğun ve eşitsizliğin azaltılması için de toplumun tüm kesimlerinin üretime katılması ve refah artışından yararlanması elzemdir. Kadını kalkınmada aktif bir aktör olarak politika ve uygulamalarla destekleyen ülkelerde sosyoekonomik gelişim daha sağlıklı ve güçlü bir şekilde gerçekleşirken bu perspektiften uzaklaşan ülkelerde sosyoekonomik gelişim ötelenmekte, kadın-erkek eşitsizliği derinleşmektedir. Alınan tedbirler ve özel uygulamalarla kadın-erkek fırsat eşitliğini sağlamada önemli bir sacayağı olan kadın istihdamı ve girişimciliği konusunda ülkemizde önemli gelişmeler sağlanmıştır. Özellikle kadınların iş gücüne katılım oranı, yönetici kadın oranı gibi alanlarda artışlar kayda değer ve sevindirici gelişmelerdir. Güçlü kadın, güçlü toplum perspektifinde arzulanan hedeflere ulaşılması ve büyük bir kalkınma ivmesinin yakalanması açısından On Birinci Kalkınma Planı’nda kadınlara yönelik önemli hedefler belirlenmiştir; 2023’te kadın istihdam oranının yüzde 39’a, iş gücüne katılım oranının yüzde 38,5’e, kendi hesabına çalışanlar içinde kadın oranının yüzde 20’ye, işveren olarak çalışanlar içinde kadın oranının yüzde 10’a yükseltilmesi kadın istihdamı ve girişimciliğine ilişkin temel hedeflerdir.

Bütün olumlu politikalara rağmen kadın-erkek eşitliğinin sağlanması noktasında önemli yapısal eksiklikler söz konusudur. Kadınların istihdama, siyasete ve karar alma mekanizmalarına katılımların yeterince yüksek olmaması bu durumun en net göstergesidir. Ülkemiz de 2023’te dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasında yer almayı hedefleyen vizyonuyla nüfusun büyük bir bölümünü üretim sürecine

katmak durumundadır. Kadınların iş gücüne katılımının artması, çalışma koşullarının iyileştirilmesi, emeğinin görünür ve değerli kılınması bu ulusal hedefin gerçekleştirilmesinde büyük rol oynayacaktır. Bu hedeflere ulaşılmasında özel sektör kilit bir rol oynamaktadır.

Kadın istihdamında kooperatifçilik ve yine söylediğimiz gibi istihdamı başlığındaki Komisyonumuz kadınların istihdamdaki payını ve kadın girişimciliğini genel olarak arttırmanın yanı sıra, fikirleri ve vizyonlarıyla ortak toplumsal aklın simgesi olan değerli kadınlarımızın üst düzey yönetici oranlarındaki artışını da önemsemektedir. Komisyon olarak üst düzey yönetici konumundaki kadınlarla güçlü bir diyalog ve dayanışmayla hareket edeceğiz. Kadınların sadece istihdam edilen konumunda değil, kendi işlerini kurarak ya da şirketlerde yönetici olarak istihdam eden konumunda olmasının kadın istihdamı önündeki engellerin daha hızlı ve etkili şekilde aşılmasını sağlayacağını takdir edersiniz. Kadın işveren ya da yöneticinin kadınların iş hayatında karşılaştıkları zorluklarla mücadelede hassasiyetle hareket ettiğini, bu hassasiyetin kurumsal ve köklü firmalarda daha üst düzey olduğuna inanıyoruz. Bu inançla iş dünyamızın değerli kadın yöneticileriyle bugün bir aradayız. İş dünyamızın üst düzey kadın yöneticileriyle tertiplenen toplantımızın değerli görüş ve katkılarıyla verimli ve faydalı geçeceğine inanmaktayız.

Sözü daha fazla uzatmak istemiyorum. Böyle bir girizgâh yapmış olayım ve sonrasında da tabii ki mikrofonu size bırakacağım.

Ben Çiğdem Erdoğan Atabek Sakarya Milletvekiliyim, AK PARTİ Sakarya milletvekiliyim, Komisyonun da Başkanıyım. Komisyon üyelerimizle birlikte geldik. Aslında sizleri Ankara’da, Mecliste ağırlamak isterdik fakat düşündük, taşındık dedik ki: Biz, bu kıymetli iş insanlarını Ankara’ya, Meclise davet edersek hepsinin programı çok yoğundur, gelmekte zorlanabilirler. Dolayısıyla, onlar bizden daha kalabalık, biz de çok yoğunuz ama biz İstanbul’a gidelim, daha çok iş insanıyla, iş kadınıyla bir arada olalım istedik, o yüzden aslında bu toplantıyı İstanbul’da düzenledik. Darülacezeyi de seçmemizin sebebi buranın çok özel bir atmosferi var, bu atmosferi sizinle paylaşmak istedim, o sebeple aslında bugün burada toplanıyoruz.

Aranızda çok yakinen tanıdığım hanımefendiler var, ne kadar başarılı hikâyelerinin olduğunu biliyorum. Aslında her birinizin hikâyesini ayrı ayrı, uzun uzun dinlemek lazım, ben bazılarınızın hikâyesini uzun uzun dinledim. Ne kadar zorluklardan geçtiğinizi biliyorum ama emin olun masanın bu tarafındaki siyasetçi kadınların hikâyelerinin de sizden aşağı kalır bir yanı yok. Biz de farklı alanlarda, farklı mücadelelerle aslında bulunduğumuz pozisyonlara gelmiş kadınlarız. Farklı partilerdeniz ama hepimizin ortak bir hedefi var, kadın istihdamını ve kadın girişimciliğini çok önemsiyoruz. Kadının ekonomik gücü arttıkça yaşadığı birçok sorunun, hem bireysel sorunun hem de toplumsal sorunun, azalacağına inanıyoruz.

Bugün, burada, olma maksadımız da aslında raporlarımızı oluştururken ya da belki günün sonunda bir kanun çalışması yapabiliriz, bu anlamda sizlerin bakış açısını öğrenmek istiyoruz ve aslında merak ettiğimiz bazı sorular var ve bu soruların cevabının sizde olduğuna inanıyoruz ya da sizlerdeki bakış açısı belki birbirinizden bu anlamda farklıdır, bunları duymak istiyoruz ki en iyisini çıkarabilelim Komisyon raporu olarak. Komisyon raporları, Mecliste oluşacak kanunların alt zeminini oluşturur o yüzden çok önemli çalışmalardır.

Biz, öncelikle Türkiye Büyük Millet Meclisinde kamu kurum ve kuruluşlarının yetkililerini dinledik. İşte, birçok Bakanlık, sivil toplum kuruluşları, bürokrasiden çok önemli isimleri, sizin alanınızda hizmet eden genel müdürleri dinledik, sonrasında sendikaları da dinleyeceğiz, bir taraftan da saha ziyaretleri yapıyoruz. Cumartesi günü Sakarya’daydık, işe önce kendi memleketimden başlamak istedim. İyi kooperatifçilik örnekleri var, aksayan tarafları da var. Bizim Komisyonumuzun iki tarafı var, bir tarafı kadın kooperatifçiliği diğer tarafı da kadın istihdamı. Kooperatifçilik noktasında Sakarya’da

kooperatiflerle hem yerinde ziyaret hem de bir çalışma toplantısı düzenledik. Bugünkü ayağımız daha ağırlıklı istihdam ayağı, kadın istihdamı ayağı. Bu toplantımızın nihayetinde de çıkacak sonuçları da inşallah raporumuza dercediyor olacağız.

Peki, biz sizlerden aslında neleri merak ediyoruz? İşte, kadınların çalışmalarındaki avantajlar, dezavantajlar neler? Aslında bu çok bildiğimiz cevapları olan bir soru ama yine de belki sizler de bir katkı sağlamak istersiniz. Erkek egemen sektörlerde çalışan kadınlar var aranızda çok iyi bildiğim. Erkek egemen sektörlerde kadın çalışan istihdam etmekte, bulmakta zorlanıyor musunuz? Erkek mesleği sektöründe özellikle kadın istihdamını teşvik edici neler yapıyorsunuz? Çalışma hayatında kadın-erkek arasındaki ayrımcılık, dışlanmayla nasıl mücadele ediyorsunuz? Çalışma hayatında bir kadın dayanışması görüyor musunuz? Kadın eğitimi arttıkça profesyonel meslek gruplarında kadın sayısının da arttığını görüyoruz. Buradan hareketle sektörlerinizde kadın mesleği, erkek mesleği algısının azaldığını ya da ortadan kalktığını görüyor musunuz? Kadınları istihdam ettiğimiz sektörlerde 21'inci yüzyılın getirdiği teknolojik becerilerde artış görüyor musunuz? AR-GE sektöründe kadın istihdamını artırmak için ne yapabiliriz? Kadının aile sorumlulukları hakkında ne düşünüyorsunuz; engel mi, avantaj mı? Başarılı destek programlarınızdan bahseder misiniz? Kadının güçlendirilmesi anlamında öncelikle nereden başlanmalı? Kadın istihdamının, özelde kadın girişimcinin desteklenmesinde medyanın rolü hakkında ne düşünüyorsunuz? Şimdi, diyeceksiniz ki: "Ne kadar çok soru sordunuz. Her birimiz bu sorulara cevap versek buradan üç gün ayrılmayız." Ama aralarından en çok cevap vermek istediklerinizi seçerseniz... Böyle kalabalık da bir grubuz, belki, söz isteyen de çok olur. Konuşmaya da bir sınırlama getirelim mi, bir süre koyalım mı, üç dakika, beş dakika? Üç dakika, tamam.

Ben heyetimizi de tanıtmak istiyorum ya da heyetimiz belki kendini tanıtmak ister. Nasıl arzu edersiniz? Ben mi takdim edeyim? Herkes kendini takdim etsin.

Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Ankara) - Çok değerli hanımefendiler, beyefendiler, kadın CEO'lar, aynı zamanda şirketlerin üst düzey yöneticileri; sizlerle birlikte olmaktan çok mutlu olduğumu ifade etmek istiyorum.

Ben İYİ Parti Ankara Milletvekili, aynı zamanda Genel Başkan Yardımcısı Şenol Sunat. Tanıştık bir kısmınızla. Hep genç hanımları görmekten çok mutlu oldum. Sizler rol modelsiniz. Çok fazla uzun konuşmayacağım çünkü size sıra gelsin ama birkaç cümle söylemek istiyorum. Rol modelleri, ülkemizde, her alanda artırmamız gerekiyor. İş dünyasında da bu kadar hanımefendiyi üst düzeyde görebilmek çok mutluluk verici bir şey, siyasette de kadınlar artsın, karar mekanizmalarında da artsın. Aynı zamanda iş dünyamızda özellikle istihdam sağlayacak, özellikle kadın istihdamını sağlayabilecek kadınlarımızın sayısı daha çok artsın.

Hepiniz hoş geldiniz. Sizlerle inşallah daha yakından da tanışma fırsatını bulacağız.

Sağ olun.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Çok teşekkür ederim.

Gamze Taşcier, Cumhuriyet Halk Partisi Ankara Milletvekiliyim.

Ben de her birinize öncelikle geldiğiniz için teşekkür ediyorum.

Tabii, birçok alanda, farklı farklı alanlarda, belki bilmediğimiz alanlarda kadın yöneticilerin varlığı bizleri de mutlu ediyor ve umutlandırıyor. Diliyorum hem siyasette hem yönetim kademelerinde hem sivil toplum kuruluşlarında sayımızın daha çok artacağı bir süreci hep birlikte ilmek ilmek öreceğiz.

Ben de çok kısa kesmek istiyorum çünkü sizlerin yaşanmışlıklarını, tecrübelerini dinlemek ve eksiklikleri hep birlikte giderip çözüm üretmek istiyoruz.

Tekrar ayaklarınıza sağlık.

Çok teşekkür ederim.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Güçlü Türkiye’nin güçlü kadınları, beyefendiler de var, güçlü erkekleri diyeyim; hoş geldiniz. Bugün, burada sizleri ağırlamaktan gerçekten Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyesi bir milletvekili olarak çok memnunuz.

Ben de iş hayatının içinde çok uzun yıllar çalıştım, masanın o tarafındaydık, şimdi bu tarafındayız. Tabii ki, amacımız kadınların özellikle iş hayatında, sosyal hayatta, siyasi hayatta ve karar alma mekanizmalarında sayısının artması. Bugün, buradaki bu coşkulu ve kalabalık ortamı görünce gerçekten umudum daha da arttı, iyi ki varsınız. İnşallah sayılarımız daha da artar her alanda, ayaklarınıza sağlık.

Biz siyasetçiler konuşmayı çok severiz, mikrofonu elimize alınca da bırakmayı pek istemeyiz ama biz, bugün, burada sizleri dinlemeye geldik.

Tekrar ayaklarınıza sağlık. Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – Merhabalar, Trabzon Milletvekili Bahar Ayvazoğlu ben de.

Bir kısmınızla tanışma fırsatı bulduk girişte. Hepiniz hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Kadın olarak hepimizin hayatında tecrübe ettiği birtakım eksik parçalar oldu ve siyaset yaparken de, çalışırken de, üretirken de dileğimiz odur ki; bizden sonra aynı basamakları tırmanacak olan kadınlar, aynı eksik parçalarla yüzleşmesin. O yüzden ben Komisyonumuzu ve yapmış olduğumuz çalışmaları çok önemsiyorum, çok hayati buluyorum. Bu anlamda bu buluşmayı gerçekleştirdiği için de Çiğdem Başkanımıza çok teşekkür ediyorum. Buradan güzel fırsatlarla, güzel mesajlarla çıkacağımızdan eminim. İnşallah böyle bir seferlik kalmasın, devamı gelsin, sürdürülebilir olsun ve farklı kadınların farklı hayatlarına dokunabilelim ve hepsine de umut olabilelim.

Saygılarımı sunuyorum, tekrar görüşmek üzere.

Hoşça kalın.

CEYDA ÇETİN ERENLER (Kütahya) – Çok kıymetli misafirlerimiz; Ceyda Çetin Erenler, AK PARTİ Kütahya Milletvekiliyim.

Bugün, burada sizlerle bir arada olmaktan duyduğumuz mutluluğu ifade ediyorum. Başta Çiğdem Başkanım olmak üzere emeği geçen herkese ve siz değerli katılımcılarımıza da çok teşekkür ediyorum.

“İş dünyası” dendiğinde, “kooperatifçilik ve kadın istihdamı” dendiğinde gerçekten söylenecek çok söz var ama Başkanımız ve vekillerimizin de ifade ettiği gibi biz bugün sizleri dinlemeye geldik. İnşallah bu toplantının sonunda da çok güzel çıktılarımız olacağına ben yürekten inanıyorum.

Ben de iş dünyasından gelen bir arkadaşınızım. İnşallah, bu toplantının sonucunda da birlikte sizlerin de katkılarıyla iş dünyasına dokunan, istihdamı arttırmaya ve kadını daha da güçlendirmeye yarayan çıktılar elde ederiz diyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

ÇİĞDEM KONCAGÜL (Tekirdağ) – Merhabalar, AK PARTİ Tekirdağ Milletvekili Çiğdem Koncagül.

Gerçekten, bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisi KEFEK Komisyonu olarak iş dünyasının değerli hanımefendileriyle birlikte olmaktan bizlerin de ayrıca mutluluk duyduğunu ifade etmek istiyorum. Ben inanıyorum ki bugün burada bir sürü başarılı kadının hem bu başarı hikâyelerini ve deneyimlerini hem de gündemdeki sıkıntıları ve sorunları tartışacağı verimli bir toplantı olacak inşallah. Hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum, teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Kıymetli hanımefendiler, şimdi mikrofonu sizlere takdim etmek istiyoruz.

Mevlüt arkadaşımız el kaldıran arkadaşlarımıza yardımcı olacak.

Söz alan hanımefendiler önce kendilerini tanıtır sektörlerini söylerlerse çok çok memnun oluruz.

Buyurunuz.

SHELL TÜRKİYE KURUMSAL İLETİŞİM DİREKTÖRÜ MELTEM OKYAR PERDECİ – Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; çok teşekkür ederim.

İsmim Meltem Okyar Perdecı, enerji sektörünün lider markalarından Shell’in kurumsal iletişim direktörüüm; aynı zamanda, Shell&Turcas şirketimizin de icra kurulu üyesiyim. Bugün, bu toplantıya gelmiş olmaktan da mutluluk duyuyorum. Kamu ilişkileri direktörümüz Güleşan Hanım’la birlikteyiz.

Açılış konuşmanız kıymetliydi çünkü gerçekten kadınlar, kadınlardan güç alıyor. Bakış açısının değişmesi çok kıymetli ama her şeye bütünsel bakıyor olmak çok değerli.

Shell olarak 1923 yılından beri Türkiye’de faaliyet gösteriyoruz. Önümüzdeki yıl ülkemizin, cumhuriyetimizin 100’üncü yılını kutlarken biz de şirketimizin 100’üncü yılını kutlayacağız. Konuya biz aslında istihdamdan bir tık daha ötede bakıyoruz. Konu bizim için çeşitlilik ve kapsayıcılık. 90’lı yıllardan beri Shell’in faaliyet gösterdiği 80’den fazla ülke de en önemli odak alanlarımızdan biri. Tabii ki bunun için de kadın önemli bir başlık, oldukça erkek egemen bir sektörde çalışıyoruz malumunuz. Türkiye’de de bu bakış açısıyla çalışıyoruz yani aslında her kademedede kadının güçlendirilmesi temel prensibimiz. Bu anlamda baktığınızda, yönetim kurulumuzun yüzde 50’sini kadınlar oluşturuyor. Enerji sektörüne hatta büyük topluluklara bile baktığınızda bu rakamı görmek çok mümkün olmuyor, o anlamda da çok gurur duyuyorum şirketimle.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Altın çizelim tekrar, yönetim kurulunun yüzde 50’si kadın.

SHELL TÜRKİYE KURUMSAL İLETİŞİM DİREKTÖRÜ MELTEM OKYAR PERDECİ – Evet, İcra Kurulumuzun yüzde 50’sini kadın yöneticilerimiz oluşturuyor. Şirketimizin toplamda kadın oranı yüzde 30. Bunun bir parçası olarak da...

Aslında “akaryakıt sektörü” deyince Shell’i, bu masanın etrafındaki herkes istasyonlarımızdan tanıyor. 2018 yılında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın -o zaman bir bütündü- himayelerinde sektörde bir ilki gerçekleştirdik ve dedik ki: “Çeşitlilik ve kapsayıcılığa bu kadar inanan, erkeklerin bu kadar yoğun olduğu bir sektörde, kadınlar her kademedede çalışabilir. Kadın, bulunduğu mekânı güzelleştirmek için değil, emeğiyle yaptığı işi en mükemmeliyle yapabileceğini gösterebilir.” Bu anlamda da pompada, markette, muhasebede, istasyonlarımızda kadın istihdamına başladık ve 2018’de dedik ki: “Beş yılda 5 bin kadına istihdam hedefi koyuyoruz, 5’inci yılımız 2023.” Yine, belki altını çizerek söyleyebileceğim ikinci şey, 4’üncü yılımızda şu anda 5.300 kadına istihdam sağlamış durumdayız; bu önemli bir şey.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Beş yıllık hedefe dört yılda gelmiş oldunuz.

SHELL TÜRKİYE KURUMSAL İLETİŞİM DİREKTÖRÜ MELTEM OKYAR PERDECİ – Kesinlikle. Bizim için 2 tane önemi var. Bir tanesi, bu bir sosyal sorumluluk projesi değil; bunun altını çokça çiziyoruz çünkü kadın konusu, kadınların iş yaşamına katılımı bir sosyal sorumluluk konusu olamaz; bu bir politika olmak zorundadır. O nedenle biz iş yapış şeklimizi, kadınların soyunma odasından giydikleri kıyafete kadar her türlü koşulu bir istasyonda erkekle kadının yan yana, güçlü bir şekilde çalışabileceği şekle soktuk. Hedefimiz tabii ki... 5 bini doldurduk, 5.300’lerdeyiz hatta. Durmak yok, devam; bu bizim politikalarımızın içinde.

İkinci güzel yanı da iyi örnekler, iyi örneklerle de vesile oluyor. Gerçekten Shell’de kadın enerjisi bir domino etkisi yarattı ve sektördeki diğer oyuncuların da benzer şekilde kadın istihdamına katkı sağlamasına vesile oldu.

Bir dizi soru setinden bahsettiniz, ben içinden seçerek kendi cephemden söyleyeyim. Erkek egemen bir sektörde kadın çalıştığına yavaştan alışmaya başladık, bu güzel bir şey. Artık müşterilerimiz “Aa!” demiyor, “Aa ne güzel.” demeye başladı.

Bence 2 tane önemli alan var. Birincisi; biz, bu programa İŞKUR’la birlikte başladık, çok güzel bir iş birliği yaptık, hâlen daha da devam ediyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – İşbaşı programıyla?

SHELL TÜRKİYE KURUMSAL İLETİŞİM DİREKTÖRÜ MELTEM OKYAR PERDECİ – Kesinlikle Başkanım.

Burada İŞKUR’un, daha doğrusu devletimizin kadın çalıştırması durumunda işverene sağladığı bazı teşvikler vardı. Bildiğim kadarıyla bu teşvikler devam etmiyor. Yapımız bayi yapısı olması sebebiyetiyle aslında bayilerimizin, kadın istihdamında bu teşvikleri alıyor olmasının faydasını çok gördük. Mümkünse bunun tekrar hayata geçirilmesine kıymet veriyoruz.

İkincisi: Kadınlar cephesi. Pandemideki rakamları hepimiz biliyoruz, rakamlar düştü ama şunu söyleyebilirim ki bizdeki istihdamda bir değişiklik olmadı. Pandemide bile bin tane kadını işe aldık ama zorlandığımız, pandemi ev hayatındaki yaşamı değiştirdi. Çocuklarına bakmak zorunda olduğu için işten ayrılanlar oldu ya da büyüklerine bakmak için. Hani bu anlamda yaşlı ya da çocuk bakımıyla ilgili çalışan kadına, özellikle bu tür zorlu sektörlerde çalışan kadınlara herhangi bir destek düşünülebilir mi? Bu da belki notlarımın arasında 2’nci öne çıkacak olabilir.

Çok teşekkür ederim. Burada bulunmaktan memnuniyet duyuyorum. Katılımcıların arasında da Fatma Hocamı gördüm. Bu anlamda da çok çok değerli işler yapıyor; her zaman aklını ve fikrini, desteğini almaktan da gurur duyuyoruz, onu da bu vesileyle söylemek istedim.

Çok teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Biz çok teşekkür ediyoruz.

Şunun da altını çizmek istiyorum: Tabii kadın CEO, yönetici aslında sayımız çok çok daha fazla. Biz, bugün mecburen eleyerek böyle bir toplantı yaptık aslında diğer davet edemediğimiz ekipleri de davet edip onlarla da bir araya gelmek istiyoruz. İnşallah bu birlikteliklerimiz devam edecek.

Ben en çok bu “kadın enerjisi” ifadesini çok önemsiyorum, çok da inanıyorum gerçekten. Kesinlikle kadının enerjisi çok çok yüksek ve çok bereketli bir enerji. Bu hangi sektörde olursa olsun o sektöre hemen bir hareketlilik getiriyor.

Çok teşekkür ediyorum katkılarınızdan dolayı.

Evet, başka söz almak isteyen?

Buyurunuz.

ANADOLU HAYVANCILIK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI NURDAN ERBUĞ – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim, değerli arkadaşlarım; bu güzel gün için her şeyden önce teşekkürlerimi sunmak isterim.

Nurdan Erbuğ ben, 1957 doğumluyum. 1978 Boğaziçi Üniversitesi mezunuyum, elektronik mühendisliği okudum. 1996 yılına kadar profesyonel olarak 2 şirkette çalıştım. Türkiye’nin o zamanki çok önemli projelerinde bulunma fırsatını yakaladım. İlk 10 deniz otobüsünün eski Başbakanımız Binali Bey’le birlikte Norveç’ten ithalatını sağladık, yüzlerce belediye otobüsünü getirdik, bütün belediyelere dağıttık ve 1986 yılında patronumun...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Nurdan Hanımcığım, şirketinizi de söylerseniz.

ANADOLU HAYVANCILIK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI
NURDAN ERBUĞ – Söyleyeyim: Anadolu Hayvancılık.

1996 yılında kurucusu olduğum ve yönetim kurulu başkanlığını yaptığım şirketim ama o yıla kadar hep çalıştım. 1986 yılında ilk defa hayvan ithalatıyla karışlaştım çünkü patronum gebe düve ithalatı işinde görevlendirildi zamanındaki Başbakanımız rahmetli Turgut Özal tarafından ve 5 bin tane Amerika’dan, 15 bin tane de Hollanda’dan gebe düve ithal edip Ziraat Bankası kredileriyle bütün Türkiye’deki çiftçilere dağıttık. İlk defa bu gebe düveyle tanışma fırsatını buldum, bu işi öğrendim ve yıllar beni... Bu arada Macar Merkez Bankasının ve İngiliz ihracat ve forfaiting bankasının Türkiye danışmanlıklarını yaptım derken 1996 yılında şirketimi kurdum.

Ben erkek egemen bir sektörde çalışıyorum. Başladığım zamanda “sperm” kelimesini telaffuz ettiğimde bile bana ayıplayarak bakıyorlardı. Hâlbuki zaman içinde o spermin kullandığımız makyaj malzemelerinin ana maddesi olduğunu, kremlerimizin proteini sağlayan hücreler olduğunu öğrendim. Benim çalışanlarımın hepsi erkek, merkezde çok akıllı birkaç kızım var. “Çalışanlarım” demiyorum, “oğullarım” diyorum.

Veteriner hekim ve ziraat mühendisinin hayvan bilimcisine dilimizde “zooteknist” diyoruz ve lütfen vekillerim, sizden rica ediyorum, önyak olun, “zooteknist” deyince teknisyen gibi algılanıyor; hâlbuki bu çocuklar ziraat mühendisliğinde okumuşlar. Nasıl “Türkiye’miz” diyoruz artık Turkey’in kaldırılması gibi bunun da düzeltilmesi gerektiğine inanıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Nurdan Hanım bu konuda özel olarak sizden katkı alalım.

ANADOLU HAYVANCILIK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI
NURDAN ERBUĞ – Tamam, seve seve.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok memnun oluruz.

ANADOLU HAYVANCILIK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI
NURDAN ERBUĞ – Onlar merkezdeki ve İzmir’deki bürolarımızın dışında bütün Türkiye’yi dolaşıyorlar, bütün işletmelere hizmet veriyorlar. Evet, çok küçük iki baş, üç başlık kırsal kesimdeki yerlere gitmiyorlar.

Bizim müşterilerimiz çok büyük işletmeler, süt sektörüne üretim yapan işletmeler. İlk girdiğimde bunların hiçbiri yoktu; ne mutlu, bugün Orta Doğu’nun en büyük süt işletmesi işte, yüz akımız Süttaş, Yaşar Holding’in Pınar’ı gibi, AtaSancak gibi, Dimes holding gibi büyük işletmelerimiz var. Biz onların sürülerinin genetik eşleştirmesini yapıyoruz.

Şimdi -ne kadar biliyorsunuz bilmiyorum, özür dilerim- inekler ve boğaları canlı olarak birleştiremiyorsunuz, eşleştiremiyorsunuz çünkü genelde süt işletmesinde makbul olan dişi hayvan, erkekleri kasaba yolluyorlar maalesef et olarak sofralara geldiği için. 1, 2 tane boğa tutuyorlar, o 1, 2 tane boğa da bütün o minimum 100 tane ineği döllerse insanlarda olduğu gibi akraba evliliği oluyor. Akraba evliliği morfolojik bozukluklara neden oluyor. Morfolojik bozukluk oldu mu ne oluyor? İneğin süt verimi düşüyor, inekte sakatlık oluyor, meme başında farklılıklar oluyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Yani böylelikle hayvanlardaki akraba evliliğini de öğrenmiş olduk.

ANADOLU HAYVANCILIK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI
NURDAN ERBUĞ – Evet, inekteki süt veriminin düşmesi direkt bizim ekonomimizi etkiliyor. Amerika’da bir ineğin ortalama yıllık süt verimi 12 tonsa, bizde 1,5 ton. Bizim Türk ineğimizin süt veriminin kaybına bakar mısınız? Dolayısıyla süt üretimi az oluyor, süt üretimi az olunca sütlü mamuller pahalı oluyor. Bizim bütün yakın çevremiz, yakın dostlarımız, komşularımız yine maalesef

sütlü mamullerini Danimarka'dan, Hollanda'dan, İskandinav ülkelerinden alıyorlar; Türkiye'den almıyorlar. Ve hastalıkları kontrol altına almaya çalışıyoruz bu şekilde dölleme yoluyla. Bu konuda devletimiz aslında çok güzel adımlar attı ve ne güzel kendi hemcinsimiz bir Bakan Yardımcımız var Aysin Hanım. Bir genetik teknolojisi getirmeye çalışıyoruz Türkiye'ye, inşallah başaracağız, o konuda çok ciddi çalışıyoruz.

Dediğim gibi, erkek egemen bir toplumda çalışıyorum. Sonuçta neden erkek? Çok kadın veteriner hekimimiz var fakat bu çiftlikte yaşamının koşulları çok zor tabii.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Sizin kendi şirketinizdeki kadın istihdam oranınız nedir?

ANADOLU HAYVANCILIK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI NURDAN ERBUĞ – Az, yüzde 2 gibi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok düşük.

ANADOLU HAYVANCILIK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI NURDAN ERBUĞ – Ama onlar da dış ticarete. Ya, veteriner hekim...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Veterinerlik fakültesinden çok fazla kadının mezun olduğunu biliyoruz aslında.

ANADOLU HAYVANCILIK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI NURDAN ERBUĞ – Çok seyahat etmek istemiyorlar, öyle bir handicap var ama işletmelerde sizi sevindirecek bir şey var. Çalışanların, sağımhanede çalışanların, buzağı beslemesinde çalışanların hemen hepsi kadın ve çok da cici, güzel kızlar çünkü kadının eli değdiği yer daha yumuşak oluyor, daha güzel besleniyor, o bakımdan şanslılar.

Bunun dışında ne söyleyebilirim? Bu sektör hiçbir zaman durmadı, pandemide de durmadı, biz hep çalıştık, özel izinle çalıştık, elemanlarımızın hepsinin özel ulaşımını sağlayarak, pandemiye manage ederek çalıştık ve bu şeyde de inşallah -Allah bir nasip ederse- bir yabancı yatırım getirip ülkemize o şekilde de emekli olmayı düşünüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok teşekkür ediyoruz.

İnşallah sizin sektörünüzde de istihdam oranları çok daha artar.

Geleceğiz, hemen buradan bir söz var, sonra masanın bu tarafına, sonra devam edeceğiz.

Hepinizi dinlemek istiyoruz, hepinizle tanışmak istiyoruz, keşke uzun uzun hepinizin hikâyesini dinlesek.

ANADOLU HAYVANCILIK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI NURDAN ERBUĞ – Çok affedersiniz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Evet buyurunuz...

ANADOLU HAYVANCILIK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI NURDAN ERBUĞ – Bu arada DEİK'teyim. Hollanda İş Konseyi Başkan Yardımcısıyım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok önemli, kadınların, iş kadınlarının aynı zamanda sektörel olabilir ya da sektörel olmayabilir sivil toplum kuruluşlarında da etkili yerlerde olmasını çok mühimsiyoruz.

ANADOLU HAYVANCILIK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI NURDAN ERBUĞ – Önemli bir şey... 2 tane kooperatifimiz var; biri Merzifon'da öbürü de Kayseri'de.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Yasemin Hanım, Nurdan Hanım'dan bu kooperatiflerle alakalı bilgi alalım, o kooperatifleri de belki bir ziyaret ya da yerinde inceleme yapabiliriz.

Çok teşekkürler.

Buyurunuz.

EKOL LOJİSTİK SÜRÜCÜ GELİŞTİRME MASTERİ ALTINAY BEKAR – Merhabalar efendim.

Sayın Meclis üyeleri, sayın vekillerim, değerli katılımcılar; öncelikle çok teşekkür etmek istiyorum böyle bir toplantıyı organize ettiğiniz için ve böyle bir Komisyonun varlığı için de çok minnettarız, bunu da belirtmek istiyorum.

Ben, bugün buraya son derece erkek egemen olarak düşünülen, gerçekte de öyle olan lojistik sektörünü temsilen geldim, Ekol Lojistikten. Görevim sürücü geliştirme masteri, bu görevin içerdiği aslında zorlu bir yolumuz var, kadın tır şoförü yetiştirmek. (Alkışlar)

Teşekkür ediyorum.

Bu hedef aslında kadınların mesleğe kazandırılmasını ve onun da ötesinde bu sürecin sürdürülebilir kılmasını içeriyor. Aynen Shell’den katılan arkadaşımın belirttiği gibi biz kadın istihdamında mümkün olduğunca kapsayıcı olmak istiyoruz. Kadının her alanda varlığını sürdürebilmesini istiyoruz. Aslında çok ciddi iş gücü, istihdam sağlayan sektörlerde de o iş gücü kapılarını kadına açmak istiyoruz ancak tabii ki burada önümüzde bazı zorluklar var, bunların öncelikli olarak mesleğin kendine özgü şartları, sonrasında iş gücü hâkimiyetini elinde bulunduran erkeklerin kadına bakış açısı mesleki açıdan ve tabii ki kadınların bu mesleği yapamayacaklarına dair kendi kodlanmışlıkları. Biz bunu yaparken çalışma şartlarını kadına, kadınları da bu mesleğe hazırlamak üzere yola çıktık. Diyoruz ki şoförlükle tıpkı diğer mesleklerde olduğu gibi...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Şu son cümlemin bir altını çizelim. Çalışma şartlarını kadına, kadını da sektöre.

EKOL LOJİSTİK SÜRÜCÜ GELİŞTİRME MASTERİ ALTINAY BEKAR – Kadını da çalışma şartlarına alıştırmak istiyoruz, bu çok önemli çünkü her ikisinin birbirine...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Yani şunu demiyoruz: Yani erkeğin çalışma şartlarına kadın da uysun.

EKOL LOJİSTİK SÜRÜCÜ GELİŞTİRME MASTERİ ALTINAY BEKAR – Hayır, demiyoruz ve şöyle de bir şey var Sayın Başkanım: Şoförlük mesleği kendi içerisinde çok ciddi sıkıntılar ve zorluklar barındıran bir meslek. Bunun sebebi aslına bakarsanız bir aracı alıp yollara çıkmaktan ibaret değil, şoförün imajının da bugün itibarıyla çok olumsuz olması, dünya çapında ciddi anlamda şoför sıkıntıları yaratıyor. Her ne kadar Türkiye’de bunu çok hissediyor olmasak da önümüzdeki yakın dönemde biz de aynen İngiltere’nin, aynen Amerika’nın yaşadığı gibi boş raflarla karşı karşıya olma riski altındayız ama öte yandan baktığımızda eğer biz Türkiye’de kadın iş gücünü yok sayarsak ve erkeklerin de bu imaj yoksunluğuyla beraber hiçbir işi yapamayan insanların şoförlük mesleğine itilmesine neden olursak o zaman çok daha büyük sıkıntılar bizi bekliyor olacak. Eğer biz kadın iş gücünü bu sektöre kazandırabilirsek, tek başına kadına istihdam yaratmanın ötesinde çok ciddi bir imaj olumlama elde etmiş olacağız. Bunu sağladığımız zaman aynı şekilde...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Yani kadının katılımıyla sizin sektörün kalitesi de artmış olacak, özetle.

EKOL LOJİSTİK SÜRÜCÜ GELİŞTİRME MASTERİ ALTINAY BEKAR – Kesinlikle kalitemiz artacak.

Bu sektör, sadece araç kullanmaktan ibaret bir şey değil, çok ciddi organizasyon içeriyor. A’dan z’ye başladığımız zaman lojistik sektöründe o kadar önemli bir halka ki “şoför” dedikimiz, aslında o ürünün rafa ulaşmasını sağlayan en önemli kilit halkası olarak nitelendirebiliriz. Şimdi, biz bu yola çıktığımız zaman tabii ki önümüzde çok taşlı bir yol olduğunun farkındayız ve o taşları tek, tek, tek

ayıklamak zorunda olduğumuzun da farkındayız. Öyle ki bu mesleğe istihdam katkısı sağlayabilmek için ilanlarımız yakında İŞKUR-belediyenin olanaklarıyla çıkacak. Fakat bu ehliyet sahibi olan kadın sayısı bile Türkiye’de bir elin parmakları ile ifade ediliyor. Rol model geliştirmekte sıkıntı yaşadığımız için ben bizzat yollara çıkmak üzere hazırlanıyorum. Nitekim şu anda ehliyetlerim, bütün sertifikalarım hazır.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Bir alkışı hak ediyor galiba. (Alkışlar)

EKOL LOJİSTİK SÜRÜCÜ GELİŞTİRME MASTERI ALTINAY BEKAR – Çok teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

Şimdi, şu anda, içinde bulunduğumuz mevcut durumda ben bir çekiciyi treylere bağlayıp çözmeyi, kullanmayı, trafikte artık yavaş yavaş gümrüğe gidecek malları götürmeye başladım; bunun da devamını getireceğiz.

Aslına bakarsanız hikâyenin özü şöyle: Evet “Kadınlar gelin, bu mesleği yapın.” demek kolay ama onların ayakkabısını giymeden, bu çağrıda bulunmak çok yanlış bir şey olur diye düşündük. Ben aslında yirmi beş yıllık yöneticilik yapmış bir insanım, Boğaziçi mezunuyum, 47 yaşındayım ama şu anda şoförüm ve bundan sonra yapacaklarımızla beraber çok ciddi anlamda kadın istihdamını yaratmak üzere yola çıktık. Test edeceğiz, kontrol edeceğiz, önce kendi içimizdeki fiziki şartlardan başlamak üzere yani kadın soyunma odaları, kadın tuvaletleri, kadınlar için gerekli olan hatta ötesinde ticari araç üreticilerinden talepte bulunabileceğimiz kadına özgü çekici kabinleri dâhil olmak üzere, pek çok mesleğin kadına dokunmayan taraflarına dokunacağız. Yol şartları, mola yerleri, gümrükler, kamu kurumlarıyla ilişkiler, iletişimler... Ben geçen hafta gidip dijital takograf kartımı İstanbul Ticaret Odasından aldığımda “Kimin adına alıyorsunuz?” dediler. Kendi adıma alıyorum dediğimde “İlksiniz.” dediler. Bu kadar zor bir alana adım atıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Türkiye’de için çok yok mu, doğru mu anladım?

EKOL LOJİSTİK SÜRÜCÜ GELİŞTİRME MASTERI ALTINAY BEKAR – Çok az sayıda var Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Sayı belli mi?

EKOL LOJİSTİK SÜRÜCÜ GELİŞTİRME MASTERI ALTINAY BEKAR – 4-5, şu anda aktif olarak kullanan yok diyebiliriz, onlar da aileden geliyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Sektördeki kart sahibi ya da ehliyet sayısı nedir?

EKOL LOJİSTİK SÜRÜCÜ GELİŞTİRME MASTERI ALTINAY BEKAR – Ehliyet, şimdi, bizim sektörümüzde kart sahipleriyle çok fazla bunu eşleştiremiyoruz çünkü kart sahibi olup da aktif yapmayan...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Ya da tır şoförü sayısı mı demek gerekir buna? Sonuçta oradaki pastadan kadın pay alacağı için sektör, tır şoförü sayısı bizim için kriter o zaman değil mi?

EKOL LOJİSTİK SÜRÜCÜ GELİŞTİRME MASTERI ALTINAY BEKAR – Size tam rakamları net olarak vereyim, yanlış bir rakam telaffuz etmek istemiyorum çünkü SRC belgesine sahip erkekler ile ehliyet sahibi erkekler ve mesleği yapanlar arasında çok çok ciddi farklar var. Tam olarak ben size net rakamları, yurt içi, yurt dışı olarak da kıyımlarıyla veririm.

Bizim burada önümüzdeki bütün bu engellerin ötesinde şöyle bir konuda özellikle desteklerinizi rica ediyoruz: Bir insanın tır şoförü olarak bugün itibarıyla eğitimlerini alıp, ehliyetlerini alıp tamamlayıp, SRC belgelerini alması 20 bin lira gibi bir rakama denk geliyor. Bunu işi olmayan bir kadına “Gelin, şoförlük yapın.” dediğimizde, bu yatırımı yapabilecek kadın sayısı çok az. Biz şirket olarak, sektör olarak bunu desteklemek üzere yola çıktık ancak çok yüksek sayılara ulaşabilmemiz için, özellikle Anadolu’daki kadınlara ulaşabilmemiz için bu çok önemli ve ben bunu şu anlamda da değerli buluyorum, herkes zannediyor ki şoförlük erkek mesleği çünkü yollarda geçen bir hayat ama şunu göz ardı ediyorlar: Her kadının her akşam gideceği sıcak bir evi yok. Bazı kitleler için bu meslek sığınacak bir yer olabilir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Hiç bu açıdan düşünmemiştim.

EKOL LOJİSTİK SÜRÜCÜ GELİŞTİRME MASTERİ ALTINAY BEKAR – Özellikle bu anlamda dezavantajlı kadınları da göz önüne aldığımızda, bu, mesleki sorumluluğun ötesinde, bir kısım kadınıma çok ciddi avantajlar sağlayacak bir meslek hâline dönüşebilir. Bu noktada da desteklerinizi ve iş gücüne ulaşabilmemiz için, bu tür iş gücünü elde edebilmemiz için yapacağınız duyuruları, çağrıları çok değerli buluyoruz.

Çok teşekkür ediyorum tekrardan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Avrupa’da nasıl mesela?

EKOL LOJİSTİK SÜRÜCÜ GELİŞTİRME MASTERİ ALTINAY BEKAR – Avrupa’da kadın şoförler var, onların da modellemelerini alıyoruz. Bu arada ben şunu da söylemek isterim: Biz 6 binin üzerinde istihdam sağlayan bir şirketiz Ekol Lojistik olarak ve 6 ülkede çalışıyoruz. Beyaz yakada kadın çalışan sayımız yüzde 34. Bu, Avrupa lojistik sektörünün 2 katından daha fazla bir rakama denk geliyor. Avrupa lojistik sektörü çalışan kadın oranı yüzde 15 ve bizim beyaz yaka yönetici kadın sayımız yüzde 27. Yine, sektör olarak baktığımızda, biz bununla gurur duyuyoruz fakat genel olarak baktığımızda mavi yakada bu oran yüzde 11’e düşüyor. Bu da biz bugün itibarıyla 1.250 şoför istihdam ediyoruz ve bunların içinde bir tane bile kadın yok yani kadın iş gücüne sağlayabileceğimiz en yüksek oran aslında bizim filolarımızda istihdam edeceğimiz kadınla doğru orantılı. Biz beyaz yakadaki bu oranı eğer kadın şoförlerde de yakalayabilirsek çok ciddi anlamda bir istihdam kapısına sahibiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok teşekkür ediyoruz Altınay Hanım.

EKOL LOJİSTİK SÜRÜCÜ GELİŞTİRME MASTERİ ALTINAY BEKAR – Ben teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Ayrıca, özel olarak size nasıl katkı sağlayabiliriz mutlaka görüşelim, katkı sağlamayı çok arzu ederiz.

Yürekten tebrik ediyorum.

EKOL LOJİSTİK SÜRÜCÜ GELİŞTİRME MASTERİ ALTINAY BEKAR – Teşekkür ediyorum, sağ olun. (Alkışlar)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Mevlüt Bey, bu tarafa alalım.

Pepce’nin kurucusu. Ufak çocukları olanlar bilir, ben şarkılarını ezbere biliyorum benimkiler ufak olduğu için. Ama o kendini daha ayrıntılı tanıtsın.

Buyurunuz.

SOSYAL GİRİŞİMCİ AYŞE ŞULE BİLGİÇ – Herkese merhaba. Öncelikle davet için çok teşekkür ederim, bugün burada olduğum için çok mutluyum, bu enerjinin içinde olmak çok iyi geldi bana.

Ben de çok uzun yıllardır her biriniz gibi aslında ataerkil bir iş sektörünün içindeyim. Kendi işimi kurmaya karar verdiğimde aslında şunu fark ettim ki erkeklerin olduğu bir noktada kadının varlığının yani dünyada zaten bütün dünyanın ataerkil olduğu bir noktada bir kadının varlığıyla ve yapmak istedikleriyle yaşadığı sorunlar bana aslında ilk konuşularak geldi, yani insanların konuşmalarından bunu fark ettim. Biraz daha başa alacağım, karışık anlattım, özür dilerim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Önce kendinizi tanıtır bence, tanımayanlar olabilir.

SOSYAL GİRİŞİMCİ AYŞE ŞULE BİLGİÇ – Düşyeri sosyal girişiminin kurucusuyum. Düşyerinin ilk yaptığı proje Peepee. Peepee, sizin de bildiğiniz gibi, tüm Türkiye çocuklarının ve dünya çocuklarının, 19 ülkede, etkisi altına alan, onlara güzel mesajlar veren ve arkasında aslında 104 bölüm Peepee izleyen bir çocuğun kazanımları diye bir içerik haritasının yattığı bir eğitim projesi aslında.

Herkes Peepee'yi bir çizgi filminden ibaret biliyor ama ben yola başlarken kendi doğurduğum biyolojik çocuklarıma değil, başkalarının doğurduğu çocuklara da nasıl dokunabilirim bir iletişimci olarak diye düşünerek yola çıktığım bir maceranın ürünü. İletişim mezunuyum, üzerine klinik psikoloji yüksek lisansı yaptım, şu an lisansımı da yapıyorum, bir sene kadar sonra klinik psikolog olarak da devam edeceğim hayatıma.

Peepee'den sonra Düşyerinin rotasını aslında dijital platformlarda çocukların gelişimini destekleyici ve onları dijital platformlardaki her türlü tehlikeden koruyacak bir eğitim atmosferini nasıl yaratırız, böyle bir dünyayı nasıl yaratırız sorusuna cevap aramaya devşirdik. Bir çizgi film stüdyosu olma yolunda giderken aslında biz çok daha büyük bir vizyonu hedefledik. Şu anda da hepimiz telefonlarınıza indirebilirsiniz "Düşyeri" diye özel bir uygulama, yazılım yaptık. Bu yazılım elinizdeki telefonu kilitleyip çocuğa verdiğinizde tamamen işletim sistemini devre dışı bırakıp çocuğun kullanabileceği hâle getiriyor bütün mobil cihazları. Böylelikle, şu an annelerin babaların en büyük sorunu biliyoruz ki bu cihazı verirken "Acaba ben Peepee açtım ama oradan oraya zıplayıp başka bir şey izler mi, faydasız bir şeye denk gelir mi, zarar verir mi?" diye düşünerek bir vicdan azabı çekiyor. Biz bunu engelliyoruz aslında. Açıyorsunuz, 3 kere yana tıklıyorsunuz, artık işletim sistemi tamamen çocuk için ve içerideki bütün uygulamalar çocuğun yaş grubuna özel bir şekilde dizayn edilmiş. Biz, burada, Düşyerinde şu mantıktan yola çıkarak...

Bugün, burada, yetişkin kadınlar üzerinden kadın algısını ve iş hayatındaki kadını konuşuyoruz; bu, çok önemli, çok kıymetli. Ben bu perspektife biraz daha köklerden bakmak istiyorum yani çocuk aslında doğduğu anda bir biyolojik cinsiyetle doğuyor ama sonrasındaki cinsiyet kodlarımız tamamen toplum içerisindeki aldığı bilgilerden oluşuyor. Bu noktada, bugün, bizim bence çok küçük yaştaki çocukların kadın algısının nasıl içselleştirilmesi gerektiğini ve bunun için bizlerin, yetişkin kadınlar olarak ne yapmamız gerektiğini de konuşmamız gerekiyor çünkü tüm dünyada ataerkil bir varoluş söz konusuysen bizim toplumumuzda da -ki bir Doğu toplumu olarak- çok baskın kodlar var. Çok basit örnekler, bugün biraz önce konuşan hanımefendi çok güzel bir şeyden bahsetti. Hepimiz şaşırdık, değil mi? Yani bir kadının tır şoförlüğü yapması hepimizin kodlarında çok uzak bir şey çünkü ve hepimiz şaşırdık ve bununla da gurur duyduk. Oysaki aslında biraz daha baştan bakarsak çok olası ve mümkün yani biz bu, önceki kodlarımızla bunu bu kadar şaşkınlık verici hâle getirmişiz.

Kendi hayatımdan küçük bir örnek vereceğim: Ben 12 yaşında araba kullanmaya başladım, 14 yaşında -suimsal misal değildir, biliyorum, bunu örnek diye anlatmıyorum ama bugünkü yansımalarını kendi üzerimden örneklemek için söylüyorum- İstanbul'da trafiğe çıktığımda beni bütün polisler çeviriyordu ve çevirdiklerinde benimle vakit geçirmek istiyorlardı çünkü 14 yaşında bir kız çocuğu. Yaşım ortaya çıkacak ama bir sakınca görmüyorum, bundan otuz yıl öncesinden bahsediyorum ve otuz yıl önce İstanbul'da polisler hayret verici, tıpkı bizim şu an tır şoförü bir kadın algısı gibi bana bakıp

“Sen nasıl bu yaşta hem de kız başına!” diye, sonra amirlerini çağırıyorlardı birbirlerine “Amirim size bahsettiğimiz kız, bakın, yine kaçırmış arabayı.” diye ve onlara gerçekten çok sempatik geliyordu, ceza yazmadan “Sakin bak, bir daha çıkma!” deyip gönderiyorlardı. Sonrasında motosiklet kullanmaya başladım. Yine, ben motosiklet kullanırken Türkiye’de hiçbir kadın motosiklete binmiyordu. Saçım uzundu, Hürriyet gazetesinde “Rüzgârın Kızı” isimli köşe yazıları yazıyordum, motosiklete binerken başıma gelen şeyleri yazıyordum, anıları yazıyordum. Kasklı fotoğrafım vardı ve hiçbir başka medyada da çıkmadığım için şöyle bir söylenti çıkmıştı: Rüzgârın Kızının yazıları çok okunuyordu, -Shell tarafı eminim çok iyi hatırlayacaktır, onlarla da çok güzel iş birlikleri yapmıştık o dönem- “Bunu bizce bir kadın yazmıyor, bu yazıların hepsini bir erkek yazıyor, Hürriyet bizi kandırıyor çünkü bunları bir kadın yazamaz.” diye bir algı çıkmıştı.

Şimdi, bunların hepsi bize şunu söylüyor: Bizim kodlarımız zaten erken çocukluk döneminden itibaren o kadar çok kadınlar bu yöne, erkekler bu yöne; kadınlar bu mesleklere, erkekler bu mesleklere; dilimizden oynadığımız oyunlara, giydiğimiz kıyafetlerden birbirimize yaptığımız muamelelere kadar o kadar yaygın bir cinsiyet kodu yüklüyoruz ki aslında çocuklara, bunu fark etmeden yapıyoruz. Bir örnek vereceğim: Biz Düşyeri olarak çocuklara kutu oyunları yapıyoruz. Çok çeşitli kazanımları olan kutu oyunları koleksiyonlarımıza var. Bu koleksiyonlarda meslekler gruplarını işlerken örneğin kavramları anlatıyoruz, erken çocukluk dönemi kavramlarını, bu kavramlarda biz ısrarla meslekler konusunda mesela, pilot kadınlar koyuyoruz, hemşire erkekler koyuyoruz, kuaför hem kadın hem erkek koyuyoruz; her mesleği birbiriyle zıttıyla temsil eden figürler koyuyoruz ve bunlara inanır mısınız bazen ebeveynlerden tepki geliyor. Yani bu toplumu doğru anlamamız için söylüyorum. “Ya pilot kadın mı olur, niye buraya kadın pilot görseli koydunuz?” gibi tepki geliyor çünkü şaşıyorlar ve bunu çok da önermiyorlar kendi çocuklarına. Bu, toplumsal kodlara yönelik yani erken çocukluk dönemindeki çocukların kodlarına, cinsiyet kodlarına yönelik bazı sosyal projelerin gündeme gelmesi; bunların bilinçli olarak çocuklara “Hayır, her şey mümkün; sen her oyuncuğu oynayabilirsin, sen her renk kıyafeti giyebilirsin.” Yani bugün kıyafet renklerinden başlıyor -bir bebek tam isimlerini hatırlamıyorum- bu yeni doğum yapınca bebek günleri yapıyorlar artık biliyorsunuz, onları işte, kız doğuyorsa pespembe, erkek doğuyorsa masmavi. Benim çocuklarımla, hatırlıyorum, yemyeşildi; bir tanesinin ki tupturuncuydu, çok da tatlıydı. Olabiliyor aslında yani buralardan bir kere kendimiz de çıkamıyoruz.

Bir de itirafta bulunmak istiyorum. Bunlar belli farkındalıklarla her birimizde değişen şeyler. Ben kendi adıma bu cinsiyet kodlarıyla büyümüş olmama rağmen bir yanıyla hem cinsiyetçiliği içsel olarak reddettim, çok küçük yaşta tekvandoya başladım, on iki yıl tekvando yaptım; işte, üzerine 12 yaşında araba kullanmaya başladım, motosiklet kullandım gibi böyle çok hani “Kızlar bunları aslında yapmaz.” denilen şeyleri yaptım ama bakın bir gün Pepee’yi yazarken, Pepee’nin bütün bölümlerini ben kendim yazdım, bir bölüm yazdım, bu bir itiraf kendimdeki farkındalığı anlatmak için. Pepee’yle kız kuzeni oyun oynuyorlar ve bir şey yazmak istedim, işte, anlaşıyorlar, hangi oyunu oynamaya karar vereceklerine anlaşıyorlar ve işte, o bir oyun istiyor, bu bir oyun istiyor, o, ona “Hayır.” diyor, bu buna “Hayır.” diyor, böyle bir çatışma var. Bunu yazıyorum, yazdım, bunların hepsi yayına da girdi, yayına girdikten sonra bakın, ben, bu kadar üniversite de okumuş, işte kendi adına kadınlara “Yapamaz.” denilen birçok şeyi kendi hayatında yapmış biri olarak şunu yazmışım: Şila, kuzen -kız kardeş- diyor ki: “Bebekçilik oynayalım.” Pepee diyor ki: “Hayır, bebeklik oynamayalım, arabacılık oynayalım.” O -kız- diyor ki: “Hayır, evcilik oynayalım.” Pepee diyor ki: “Hayır, misket oynayalım.” Bakın, bunlar neyi gösteriyor? Bendeki kodları gösteriyor ve inanın ben bunu yayına çıkana kadar -üzülerek söylüyorum- kendi adıma fark etmedim. Bunu fark ettiğim anda TRT’den izin istedim, bölümü geri çektim, bütün revizyonlarını yapıp yeniden koydum yani demem o ki hepimizin bu tip

kodları var ve ben ondan sonra daha bir farkında oldum ya, o kadar doğaldı ki benim için onu yazarken aslında, bir sürü insanda çok doğal “Tabii ki bunu sadece kadınlar yapar. Tabii ki bunu sadece erkekler yapar.” ayrımında oluyor.

Bizim bu noktada, benim naçizane sizin sorularınızdan da çıkardığım örnek, medya; medyada kadın konumlanmasının, kadın algısının nasıl olduğu ve medyanın kadın algısını nasıl etkilediğiyle ilgili bir soru vardı, oraya çok kısa cevap vereceğim. Bir kere medya bugün bütün dünyayı yönetiyor, bütün algımızı yönetiyor. En büyük kitle iletişim aracımız biz birbirimizle iletişim hâlinde yoğruluyoruz, bir çocuk doğduğunda “Kadınlar bunu yapar, erkekler bunu yapar.” verisini bilmiyor, bizlerden öğreniyor. Şu an en fazla medyadan öğreniyor. Bu durumda medya başaktör ve medyada kadının konumlanması... Üç gün önce, kızım 12 yaşında bana geldi, çok iyi bir televizyon izleyicisi değil ama bu ara, arkadaşları bir sürü bir şey izliyormuş o da izlemeye başladı ve -çok üstüne denk geldiği için anlatıyorum- bana gelip şunu sordu: “Anne, neden bu televizyondaki arkadaşlarımla beraber şu an izlediğim dizilerde sürekli kadınlar ezik, zavallı ama çok güzel; erkekler güçlü, paralı yakışıklı ve zengin? Ben bundan çok sıkıldım ya.” dedi ve buna verecek bir cevabım yok. “Niye bunun dışında kadın ve erkek olamıyor mu, bunun dışında bir ilişki söz konusu olamaz mı?” dedi ve gerçekten cevap verecek bir şey bulamadım. Ya bu senaristlerin hepsi mi aynı şeyi düşünüyor? Bence onlar da farkında olmayabilir yani burada çok büyük bir art niyet de gütmüyorum ama bu konuda belki o senaristlerin de bir bilinçlendirilmesi, reyting uğruna bunlar yapılıyor ama o uğurda toplumdan neler götürdüğümüz... Yani bunu belki benim kızım sorguladı ama bir sürü çocuk sorgulamaksızın kabul ediyor. Zaten “Kadın budur, erkek budur; benim de bu kadar zengin, paralı, yakışıklı... Ben de onun himayesine girecek bir kadın...” kodlamasını, önermesini kabul ediyor. Şimdi, bunlara baktığımızda medya bence gerçekten başaktör. Neden medyada tır şoförü kadınların olduğu diziler görmüyoruz mesela? Ne kadar güzel örnek olur, ne kadar güzel olur, toplumdaki diğer yansımaları da destekliyor olması, ne kadar güzel bir bakış açısı var orada. Evet, neden böyle bir karakter bir senaristin aklına gelmiyor çünkü bakın, bizim de aklınıza gelmedi, siz de itiraf ettiniz değil mi? Hiç bu bakış açısıyla bakmamıştım, böyle bir kadın olabilir oysa ki; yalnız, bir işe ihtiyacı var, pekâlâ bir tır kullanabilir, değil mi ve bu istihdam onun hayatını kurtarabilir. Sadece kafadaki bir “switch”i değiştirmekle “Bunu bir kadın yapabilir.” cümlesini yerleştirmekten ibaret.

Bu noktada, benim naçizane önerim, erken çocukluk dönemi bütün beynimizin geliştiği, yüzde 98’inin geliştiği dönem çok kritik, çok önemli bir dönem. “Erken çocukluk dönemi” dediğimiz anaokulu döneminde, 6 yaşa kadar olan süreçte bir çocuğun elde ettiği ve kaydettiği tüm veriler ömür boyu hayatında kullandığı, değiştirmeden kullandığı -çok iddialı bir laf ediyorum farkındaysanız- değiştirmeden kullandığı, bilinç seviyesinde değiştirebildiği ama bilinçaltında değiştirmekte çok zorlandığı verileri kapsar. Bu noktada, benim naçizane önerim, erken çocukluk dönemine, kadın algısı, cinsiyet bakış açısıyla ilgili bazı sosyal sorumluluk projelerinin yapılmasının çok kıymetli olduğu.

Çok vaktinizi aldım, çok teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok teşekkür ediyorum Ayşe Hanım.

Ben, Ayşe Hanım’ı da yakinen tanıyorum, yaptığı çalışmaların da tüketicisiyiz çocuklar sebebiyle. Çok çok teşekkür ediyorum.

Çok önemli bir yere parmak bastı. Biz başka bir komisyonda medyayla bunu çok uzun uzun konuştuk, aslında daha da uzun konuşmak lazım bilinçlendirmek için. Çok doğru, bizim bakış açımız erken çocukluk döneminden geldiği için az önce de hep birlikte “A, öyle mi, tır şoförü mü, hım...” falan diye hepimiz de geçirdik kafamızdan.

Buyurunuz lütfen.

KOÇ HOLDİNG SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE PAYDAŞ İLİŞKİLERİ YÖNETİCİSİ PELİN KİHTİR – Merhabalar, çok teşekkürler.

Şimdi, Ayşe Hanım medyayla ilgili bahsederken ben de yani hem kısaca hatırlatmak hem de bu vesileyle neler yaptığımızı da paylaşmak istedim.

Mutlaka biliyorsunuz, 2013'te İş'te Eşitlik Belgesi'nin imzasıyla başlıyor aslında Koç Holdingin ve özel sektörün de bu konulardaki çalışmaları. Sonra, bizim 2015-2019 döneminde Birleşmiş Milletler Kadın Biriminin uluslararası lanse ettiği "HeForShe" kampanyasının liderliği ve Türkiye'de öncüsü olmamızla devam ediyor ve aslında "HeForShe" erkeklerin de bu konunun içinde olduğunu ortaya koyarak yani sadece hani kadınlar olarak değil, erkeklerin de aslında ayağa kalkması, konuşması gerektiğinin gerçekliğini ortaya koyarak başlıyor ama biz şöyle bir çalışma gerçekleştirdik o dönemde: 100 bin çalışanımız, ailesi, bayisi, tedarikçisiyle birlikte bir farkındalık eğitimleri aslında o algının değişmesiyle başladı. Yani çok çok uzatmayacağım ama aslında bu iletişim konusu da çok fazlaca gündeme geldi elbette ve bir İletişimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Rehberi yayınladık. Tüm iletişim mecralarını kapsayan bir rehber aslında ve ondan sonra TÜSİAD'la birlikte de tekrar yayınlayıp tüm özel sektörün kullanımına da açık aslında. Şimdi, TÜSİAD'la birlikte yaptığımız çalışmalarda bir adım da öteye geçtik, ben o yüzden de mikrofonu almak istedim: Dizilerde eşitlik. Bu dizilerde eşitlik için yapımcılarla, yönetmenlerle, senaristlerle, oyuncularla birlikte çok çeşitli çalışmalar yaptık. Tabii, bunların hepsi pandemi öncesindeydi, yüz yüze çok verimli toplantılar gerçekleşti. Senaryodan başlıyor, çekimden başlıyor, oyuncu seçiminden, onun konumlanmasından çok çok katmanlı ve çok boyutlu bir yaklaşım gerektiriyor elbette ama bunları tekrar hatırlayalım, bu rehberler mevcut. Hatta bu işe yeni başlayanlar için adım adım neler yapılması gerektiğini de anlatan rehberler. Ben bunları eklemek istedim.

Bir de belki şundan da bahsedebilirim: Birleşmiş Milletler Kadın Birimiyle her türlü çalışmamız, aslında bizim uluslararası hani çıpamız deyim. 30 şirketimizle birlikte, topluluğumuzun 30 şirketiyle birlikte kadının güçlenmesi prensiplerinin imzacısıyız ve halka açık bir şekilde raporlama, şeffaf raporlama, liderlikte, çalışan oranlarında artış... Biz aslında -kota demek istemiyorum ama- bir düzenlemeyle, bir hedef vermeyle birlikte harekete geçiyoruz, Hani bir iyi niyet -sizin de az önce bahsettiğiniz gibi- bir sosyal sorumluluk gibi değil, bunları bayağı ölçülebilir hedefler koyarak hayata geçirmeye çalışıyoruz her türlü iyileşmeyi. Birçok sektörde çalışan şirketlerimiz var; enerji, otomotiv, dayanıklı tüketim, finans, hizmet sektörü. Birçoğu da erkek egemen sektörler ama o değişimi başarabilmek için bir yandan da modeller geliştiriyoruz. Az önce hanımefendi hatırlattı, ben de paylaşmak isterim. Sadece kadınlar tarafından yönetilen üretim bantlarımız var bazı üretim tesislerimizde. Hatta bunun çok güzel filmleri de var; orada erkek yöneticilerin yorumları var yani "Olmaz." dediler yani "Kadın kaynakçı olmaz." dediler. İşte bir klima üretim bandı mesela bir örnek. Sadece kadınlar tarafından üretilen bantların erkekler tarafından üretilen bantlara göre daha az zararlı, daha hızlı, daha hatasız işlediğine yönelik.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok özür diliyorum. Hemen bir ekleme yapayım. Sakarya'da otomotiv yan sanayi çok gelişmiş ve otomotiv yan sanayide çok ağırlıklı kadın çalışan var çünkü kadınların üretimdeki mükemmeliyetçiliği çok daha yüksek.

KOÇ HOLDİNG SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE PAYDAŞ İLİŞKİLERİ YÖNETİCİSİ PELİN KİHTİR – Evet. Evet. Çok doğru. Teşekkür ediyorum ben.

Mutlaka herkesin anlatacakları var, fazla zaman almak istemiyorum. Teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok çok teşekkürler katkılarınızdan dolayı.

Evet, ne taraftan devam edelim? Kararsız kaldım. Sanki şuradan biraz devam edip sonra geri buraya döneceğiz tamam mı? Herkes çok önemli, her söylediğinizi dinlemek istiyoruz.

ATÖLYE KOSTÜM TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI
RANA TÜLİN YAZICI – Merhaba.

Ben ayağa kalkarak konuşayım da.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Hoş geldiniz.

ATÖLYE KOSTÜM TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI
RANA TÜLİN YAZICI – Hoş bulduk.

Önce, bu güzel yerde bizi ağırladığınız için teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi ben kadınların istihdamına, kooperatifçiliğe yer vermek istiyorum.

İsmim Tülin Yazıcı, KAGİDER’in üyesiyim, yönetim kurulundaydım. KAGİDER’e üye olduktan bir sene sonra da KAGİDER’le beraber kooperatifçiliğe ve buradaki bütün toplumsal etki strateji grubunda görev aldım.

Ben Hacettepe yüksek hemşirelik mezunuyum. 27 yaşındayken eşimi trafik kazasında kaybettim ve 3 yaşındaki kızımın bir kadının birdenbire nasıl ortada kalabileceğinin en canlı kanıtı oldum, kendim. Yüksekokul mezunuyum, sosyal statüm son derece iyi, İstanbul’un göbeğinde çok iyi bir standartta yaşayan bir kadındım ama neticede ev kadını olmuştum. Eşimin vefatından sonra onun inşaat şirketinde, şantiyelerden satış pazarlamaya kadar bir sürü şeyi öğrendim, hiçbir şey bilmezken öğrendim ve sekiz sene sonra kendim Türkiye’de ilk defa Fransız Balenciaga gibi bir moda markasının karşısına çıkıp üniforma temsilciliği aldım, tasarımı üniforma. İlk defa, 1995 yılında kalktım, olmayan lisanımla öyle bir özgüvenle, öyle bir fizibilite hazırlayarak gittim ve o “snob” Fransızlar bana yarım saat randevu vermişlerdi, iki buçuk saat dinlettirip temsilcilik alıp geldim. Önce Four Season Sultanahmet, Ceylan InterContinental, Habitat, falan filan derken Türkiye’de bütün otel gruplarına başladım ve şu anda yüzde 98 ihracatçı olan bir firmanın sahibiyim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Firma adını da alabilir miyiz?

ATÖLYE KOSTÜM TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI
RANA TÜLİN YAZICI – Dress Best Uniforms.

Şimdi, Dress Best Uniforms... “Üniforma” deyince, üniforma, kadın ve erkek iç çamaşırının dışında her şeyi üretiyor yani ben buna baktığım zaman, Türkiye’de ihracat yaparken önce Dubai’de bir ofis açtık, sonra Cidde’ye açtık, Amsterdam’a, Londra’ya ve Amerika’ya açtık. Yani bütün kurumsal şirketler, bütün büyük otel gruplarının, Accor Grubu, Marriott Grubu, bütün o Ritz’ler, Singapur Raffles, onlar bunlar... Dünyanın her yerine tasarım ve tasarımı yapıyoruz, tasarımı yapıyoruz, üniformayı üretiyoruz ve de stok...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çalışan üniforması değil mi, doğru mu anladım?

ATÖLYE KOSTÜM TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI
RANA TÜLİN YAZICI – Çalışan üniforması, hiç kimsenin aklına gelmez, hiç. Aynen, hiç kimse böyle bir şeyi... Ben de Hacettepede okurken paçalarımı UHU’yla yapıştırıyordum yani iğne tutmasını bilmezdim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Peki, nereden esinleniniz, nereden aklınıza geldi?

ATÖLYE KOSTÜM TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI RANA TÜLİN YAZICI – Bir Fransız arkadaşım vardı, gene kendi sosyal çevremden bir arkadaşımın sevgilisiydi, Fransız; o, Balenciaga'nın sahipleriyle çok yakındı. Ondan sonra, dedi ki: “Sen çok şeysin.” Beni onu yapabilecek potansiyelde gördü çünkü öyle bir çalışma durumundayım ki o acıyı unutmam lazım çünkü iki yıl kafadan tedavi gördüm. Yani bu bir kadının yaşayabileceği, aşık olduğu insanı kaybettikten sonra 3 yaşındaki bir çocukla hayata mecbursun asılmaya, o çocuğu büyüteceksin, ben doğurdum. O yüzden mecbursun ve yapacaksın. Bunu yapmak için de yapılması gerekenleri en doğru şekilde nasıl öğrenirsin, bunu da öğreniyorsun. Yani hukukçu olamazsın, mühendis olamazsın, doktor olamazsın ama inanın, doğru zekâda olan, algısı yüksek olan herkes her şeyi yapabilir; en canlı örneği benim bunun. Yani bugün dünyanın en büyük zincirlerinin, en zengin işte, Londra Raffles'ın işini aldım, Emirates'in ihalesine giriyorum, havayollarının. Yani bütün bunları yapabiliyorsam, benim şirketimi bu duruma getirdiysem her kadın her şeyi isterse yapabilir. Bu, öyle bir şey. (Alkışlar)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Tülin Hanım, kadın istihdamı nasıl?

ATÖLYE KOSTÜM TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI RANA TÜLİN YAZICI – Yüzde 42. Makineciler çok olduğu için ama makineci kadınlarım da var. Yani kadın istihdamında özellikle çünkü KAGİDER'de ben 2016 yılı yılın kadın girişimcisi seçildim ve o dönem Soma'daki maden kazasında KAGİDER çok önemli bir şey üstlendi ve oradaki, maden kazasındaki bütün o Soma'daki ölmüş olanların eşlerinin dışında işsiz kalan kadınları, kocaları işsiz kalıp sakat kalan bütün kadınları tek tek muhtarlıktan çıkarıp tespit etti ve bütün onları eğiterek bir kooperatif kurdu ve onlara yani finansa ulaşımdan, işte, bilgisayar kullanımından bir sürü ticari eğitimler verdi, ciddi eğitimler verdi. Ben o dönemin sonunda KAGİDER'e girmiştim ve zaten Soma maden kazasını duyunca dedim ki: “İşte, bunlar benim gibi kaldılar ortada. Ne yapabilirim?” Ve aslında, o kadar güzel bir proje çıktı ki Soma'daki o kadınlara üç günde bütün makinelerini, bütün şeylerini, floresan lambalarından tutun masalarına, her şeyine, bir atölyede olması gereken her şeyi toparlayıp orada bir atölye kurdum, onlara hibe ettik KAGİDER olarak ve kendi ustalarım, en önemli 2 ustam iki ay boyunca orada onlara makineyi kullanmayı ve dikiş öğretti. Şu anda o Kooperatif, Soma Kadın Girişimciliği Kooperatifi -teşvik aldık- fabrika oluyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Yasemin Hanım not aldık mı?

ATÖLYE KOSTÜM TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI RANA TÜLİN YAZICI – Şimdi, Soma Kadın Kooperatifi, sürdürülebilir bir iş modeli yarattık orada çünkü ben zaten Türkiye'nin her yerine fasona mal gönderiyorum, her şeyi Türkiye'den alıyorum, her şeyi Türkiye'de üretiyorum, her şeyi yurt dışına öyle satıyorum ben ve “Bütün Türkiye açık bir fabrika.” diyorum benim için. O yüzden de kendimizin sahip olduğu, böyle bir iş imkânı Allah nasip etti, artık 12 kişiyle başlayan, 14 kişiyle başlayan şey 160 kişi falan olduk, çok şükür. Bütün o Türkiye'nin üretebilecek kapasitesini kullanmak üzere her türlü şehirde organize olduk biz üreticilerle. İnanın, Kooperatifteki kadınlar üç saat sonra bir aşçı ceketini dikip getirdiler, üç saat sonra; adamlar oturdu öğrendi. Bugün benim Dubai'de Emirates'in bir altı, Flydubai diye bir ihaleyi almıştık. Yani o zamana kadar otellerle ilgili hep küçük küçük üretimler gönderiyorduk. Ama her gittiğinde de ürünler ustalar gidiyor, yeni ürünü öğretiyor, ondan sonra başlıyorlar ve şu anda bana ihracatta, Flydubai'nin ihracat kalitesinde üretimini yapabiliyorlar. Şimdi bu devamlı, o kadınların her ay banka hesaplarına cash para giriyor bir kere her hafta, ayı bırakın her hafta fason ödemesi gidiyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Biz sizin modelinizi yakından incelemek isteriz, kooperatifleri kaldırmak adına çok önemli bir model.

ATÖLYE KOSTÜM TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI RANA TÜLİN YAZICI – Aynen Başkanım. Zaten bu model için biz toplumsal etki olarak KAGİDER’de toplumsal etkiye girdik ve Türkiye’deki tüm kooperatifleri dolaştık. Kadınlara, Ticaret Yapan Kadınlar Portalı’nı kurduk, bütün kadınları o portala topladık, bütün ticaret odalarını, kooperatifleri hepsini onları bir araya getirdik. KAGİDER de zaten bunları yaparken... Ama bu arada şöyle bir projeyi çıkarttım ben dedim ki ya bizim Türkiye’de o kadar çok üreten insan var ki hele şu dönemde bir de çalışacak atölye yok, insan yok, insan bulamıyoruz, üretim yapacak yer bulamıyoruz.

Biraz önceki bir arkadaşımızın “Cezaevlerindeki kadınları tekstile nasıl yönlendiririz?” diye bir projesi var, o genç arkadaşımın o güzel gözlünün. Onunla beraber cezaevlerinde kadınlara tekstili öğretip artık onlara tunik mi diktireceğiz çünkü gittikçe büyüyen adetlerimiz oldu yani şu anda Emirates’in ihalesinde 1 milyon adet iş var. Şimdi, 1 milyon adetin içinde o kadının da diyeceği bir iş var, başka bir erkek, büyük bir fabrikanın da diyeceği iş var. Önemli olan biz standart koyucuyuz, öğreticiyiz, eğiticiyiz ve işi takip eden fason takipçilerimiz var. Bu kadınlar yani ben, gidip sokaklarda bizim fasoncular şehir şehir dolaşıyorlar üretim yeri arıyorlar; Samsun Bafra, Tokat, Trakya her yerde. Dedik ki “Ya, ben sadece tekstilci olarak, bir tek Tülin Yazıcı olarak böyle bir istihdamı...” Bugün işte kaç kişiyle başladılar? 35 kişilik bir şeye geçti Soma. Sonra geçenlerde FCM için biz şeye geçtiğimizde FCM’deki gelen hanımları Kapadokya’ya götürüyorduk, Kayseri’ye uğradık, Kayseri’deki Kadın Kooperatifleri Başkanı Sema Hanım’la konuştuk. Dedi ki: “Üretici bulamıyorum ben burada.” 45 kadını anında organize etti. Şimdi ama o kadar çok kadın kooperatifi var ki zaten. Bu kadın kooperatiflerini Tülin Yazıcı olarak ben tekstil üretimi veririm, Damat Tween başka bir şey versin çünkü bir sürü üretici var, bir sürü de işsiz kooperatif var. Bu modeli en yukarıdakinden en altkine kadar indirmek, onları eğitmek, standartlarını yükseltmek ve ekonomiye katkı sağlayıp sürdürülebilir hâle getirmemiz lazım ve satın alma garantili işler bunlar. Yani o beklemeyecek ki “Bir yerden ben çıkıyım da pazarlama yapayım, iş alayım.” diye yani devamlı ona iş sağlayıcı üreticiler var. Bu sadece tekstil sektöründe yok. Gamze Cizreli’de ne yaptı Big Chefs olarak? Gitti Amasya’daki kadın kooperatifinin standartlarını yükseltti. O da oradan tarhanasını, eriştelerini bilmem nesini alıyor restoran olarak. Bunu yapabilecek modeli oluşturmamız lazım Başkanım, o zaman Türkiye’de zaten işsiz insan kalmaz. Şu anda bizim turizm sektöründen tutun... Çünkü bütün otellerin merkez satın almasında olan bir marka bizim ismimiz. Dünyanın her yerine üniforma gönderiyoruz, tabii otellerle çok iç içeyiz. Şimdi bakıyorum Türkiye’deki işte Fairmont’lar, Raffles’lar, onlar bunlar... Onlar gerçi markalardan dolayı buluyor ama aşağıdaki o güneydeki oteller veya şeydekiler standartlarını biraz daha şey yaptıklarında İSMEK’ler vardı. İSMEK’lere ben çok gittim, modelist bilmem ne, insan arıyorum; turizm okullarından, oradan buradan, şeylerden, tekstil meslek liselerinden insan arıyoruz ve bulamıyoruz şu anda yok, gerçekten yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Belki böyle bir aslında ağ kurmak da gerekebilir sizlere insan kaynağı oluşturacak.

ATÖLYE KOSTÜM TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI RANA TÜLİN YAZICI – Ve bunu bakın İSMEK’ler bize...

Herkes mühendis oluyor, herkes, en şeyi üniversiteye... Gitme kardeşim. Benim bugün makinacım 7 bin lira alıyor. Nerede alıyorlar? 7 bin lirayla çalışıyor yani en az alan 7 bin lira en yüksek maaş 45 bin lira benim şirketimde. Yani bu önemli bir rakam. Yani burada kalkıp da eğer... Biz ortacı bulamıyorum, makinacı bulamıyorum, ara üretici bulamıyorum, İSMEK’ler ne iş yapıyor bilmiyorum. İŞKUR’a gidiyorum, bütün İŞKUR başkanlarıyla konuşuyorum: “E, Tülin Hanım yok, ne yapalım, gelmiyorlar.” Kardeşim, o zaman bir organize ol. Bu insanları nasıl organize... Bütün televizyon haberlerinde, kapılarda gösteriyorsunuz ki “iş yok, iş yok, iş yok.” E, arıyoruz. Ya insan arıyoruz ve bu maaşlarla arıyoruz. En başta aldığı şey 4-5 bin liradan, 5 bin liradan başlıyor; normal, standart,

üniversite bitirmemiş insan. Departmanlarımız var çünkü ve bütün her şey dijital. Bu insanlar, genç insanlara yeni, dijital olabilecek her türlü altyapısı, üst yapısı, HubSpotu, CRM'i hepsi yapıldı şirkette çünkü dünyayla çalışıyorum ama biz insan bulamıyoruz ama İSMEK'ler, İŞKUR'lar ne iş yapıyorlar ben bilmiyorum Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Tülin Hanım, çok teşekkür ediyoruz. Biz sizi özellikle...

ATÖLYE KOSTÜM TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI RANA TÜLİN YAZICI – Yani bu konuda her türlü projeye hazırım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Kadın patronlar ve kooperatiflerin organizasyonu alaka ya Mecliste ya da ayrıca bir görüşmek istiyoruz çünkü bizim de çok arzu ettiğimiz bir şey. Zaten Komisyonun 2 başlığının olmasının sebebi de aslında birbirini destekleyen 2 unsur olması.

Çok çok teşekkür ediyorum.

Buyurun.

GÜRAL PORSELEN CEO'SU HARİKA GÜRAL – Herkese merhabalar.

Hanımefendi, sizi tebrik ediyorum. Hanımefendi, hepinizi tebrik ediyorum. Çok güzel, çok değişik bir projeye imza atmışsınız. Çok teşekkür ediyorum, hiç düşünmediğim şeyleri bana sundunuz farklı bakış açılarıyla.

Sayın Başkanım, bu Komisyonu kurduğunuz için sizlere ve sayın vekillerime çok teşekkür ediyorum.

Ben Harika Güral. Ben Kütahyalıyım, Egeliyim ve bizim merkezimiz Kütahya'da. Genelde merkezler İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerde. Fakat biz oradayız ve orada olmaktan ben aslında memnunum. Kütahya'da olduğum için ben halkın arasında, çalışan arkadaşlarımın, mesai arkadaşlarımın arasında daha çok zaman geçirebiliyorum ve sorunları, çözümleri yerinde görebiliyorum.

Ben TÜSİAD üyesiyim, DEİK üyesiyim. DEİK'te Fransa İş Konseyinde Nilgün Hanım ve Nurdan Hanım'la beraber çalışıyorum. İspanya İş Konseyinde Başkan Yardımcısıyım, Slovak İş Konseyinde Başkanım. DEİK'de biz 147 ülkeyi temsil ediyoruz. Sadece 14 kadın başkanımız var. Bu sayının çok az olmasının sebebi DEİK'teki kadın üyelerin sayısının az olması. Ben TÜSİAD üyesiyim, TÜSİAD'da da bizim sayımız çok az. İş dünyasında bizim iş kadınlarından iş insanlarına geçişimizin tarihçesi çok kısa. Benim babam dahi akşam “Beyler, iyi akşamlar.” der. Bir gün dedim ki “Baba, ben de varım.” “E, kızım ne diyeyim?” dedi. “Beyler ve kadın iyi akşamlar mı diyeyim? Sen de arada idare et.” dedi. Şimdi, babam olduğu için tabii, bir şey diyemedim ama geriye dönüp şöyle bir baktım, iş dünyası böyle, iş dünyası “erkek egemen” diye geçer, “iş yoğun” olarak geçmez, erkek egemendir. Ben çok uzun süredir iş dünyası içerisindeyim yani babam beni küçüklükten alır işe götürürdü. Benim annem ağır ceza avukatı daha sonra ticarete geçti, o da çalışıyordu. Yani ben hep çalışarak hayatı idame ettiren bir ailenin içerisinde olduğum için iş hayatına daha erken yaşta başladım ve babam bana değişik sorumluluklar verdi. Bunlardan bir tanesi satış pazarlamaydı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Harika Hanım, Güral Porselen diye de belirtelim.

GÜRAL PORSELEN CEO'SU HARİKA GÜRAL – Biz, Güral olarak, Güral Porselen, Güral Vitrifiye, Güral Yer Duvar Karosu, Güral Oteller, enerji, inşaat gibi değişik sektörler içerisindeyiz. Yani hep erkek egemen sektörü içerisindeyiz ve ben daha çok satış pazarlamanın başındayım, finansçı olmama karşın.

Bundan bir on, on beş sene önce bir fuarda bir beyefendi benimle tanışmak istediğini söyledi ve ben o sırada rahatsızdım, bacağımda bir sıkıntı vardı, koltuk değnekleriyle beyefendinin yanına gittim ve elimi uzattım. Beyefendi şöyle bir baktı, “Aha bu kariyla mı muhatap olacağım?” dedi ve ben orada öyle bir kaldım. Yani bütün iyi niyetimle koltuk değneğimle gelmiş hani kendimi ispatlamaya çalışıyorum falan. Hiçbir şey diyemedim. Ağayı çektim kenara, “Ağa, aha beğeniyorsan iş burada, aş burada, beğenmiyorsan aha kapı.” dedim. Daha sonra işte, şirketteki erkekler konuşmuşlar, anlatmışlar, “İsmet Bey’in kızı gerçekten işinin başında ve istiyorsan...” diye. Ağa on beş dakika sonra geri geldi: “Harika Hanım Ağam, hoş gelmişsin, ben seni seviyorum.” Dedim “Sana indirim falan yok ağa. Yani en son sen kalan malı aldın aldın, alamadın bitti.”

Bundan üç sene önce kendi otellerimizde yaptığımız bayi toplantısında Ege’den gelen birkaç tane bayimizin gözlerinde soru işareti gördüm. Bayi toplantısının açılışını ben yapıyorum. Bütün malların her şeyinden ben sorumluyum yani dekorundan, kurgulanmasından, satıştan, pazarlamadan, üretimden, şirketin her noktasından sorumluyum ve bunu aşağı yukarı herkes bilir. İkinci günün sonunda, 3 tane beyefendinin gözlerindeki soru işaretini gidermek amacıyla gittim, biraz sohbet ettim. Bir tanesi “Ya, Harika Hanım size bir şey soracağım.” dedi “Buyurun.” dedim. Ben zannettim ki acaba vadeleri mi konuşmak istiyor, indirim mi istiyor? Ne bileyim yurt dışı projesi var, onun için özel mi konuşmak istiyor? “Ya, bacım, senin 2 erkek kardeşin yok mu?” dedi. “Var.” dedim. “Ha işte onlar gelse de artık iş konuşmaya başlasak, sıkıldık biz.” dedi. Dedim ki “Benim 2 erkek kardeşim var ve sanırım buralardadırlar, ben onları çağırayım, sohbet etmek istiyorsanız seve seve sohbet ederler ama iş konuşacaksanız o benimle olacak.” dedim. “Nasıl yani?” dedi. “E, ben burada bostan korkuluğu olarak bulunmuyorum yani işte kanlı canlı karşınızdayım ve çalışıyorum; bu arada, size de indirim yok haberiniz olsun.” dedim. On beş dakika sonra geldiler, özür dilediler. Bundan sonra, o 3 beyefendiyi ne zaman görsem; havuz başında, yemekte, ayağa kalktılar ve önlerini iliklediler. Hem çok üzüldüm onlar adına hem ülkem adına hem kendi adıma. Dedim ki gitmemiz gereken daha çok yol var.

Şirket içerisinde kadın istihdam oranı bizde yüzde 30’un üzerinde, 5 binin üzerinde çalışanımız var ve bu sayı giderek artıyor. Biz sadece beyaz yaka olarak değil, mavi yaka olarak da çalışan kadın sayısını arttırmayı amaçlıyoruz fakat burada karşılaştığımız bazı engeller var. Bizim kadınlarımız özellikle mavi yakada, belli bir yaş döneminde işten ayrılmak istiyor. Bu genel olarak onların evlenip hamile kaldığı döneme tekabül ediyor. Bir çocuk, en az üç sene işten ayrılmak demek.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Ortalama yaş söyleyebilir misiniz? Ortalama yaş söyleyebilir misiniz?

GÜRAL PORSELEN CEO’SU HARİKA GÜRAL – Çalışan sayısı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Yok, ayrılma?

GÜRAL PORSELEN CEO’SU HARİKA GÜRAL – Yani 25, 35; 3 çocuk yaparsa dokuz sene, 2 çocuk yaparsa altı sene gibi bir iş kaybı söz konusu. O kadının işe yeniden geri döndüğünde başlayacağı nokta sıfır noktası. Onunla beraber başlamış erkekler çoktan ilerlemiş oluyor, terfi almış oluyor, dünya değişmiş oluyor. Paketleme bölümündeyse, paketlemenin tarzı değişmiş oluyor. O kadın yeniden başlamak zorunda. Biz 3 “shift” çalışıyoruz yani sekiz saat. Belli saatlerde çalışmak isteyen kadınların güvenliğini nasıl sağlayacağımızı düşünüyoruz çünkü bu ülkenin sorunlarından bir tanesi kadınlara yönelik aile içinde ve dışarıda şiddet, sözlü şiddet ya da fiziksel şiddet, tecavüz ve kadınların haklarını koruyamamaları. Yani erkeklerin bir kravat takarak “Çok pişmanım.” “Üzgünüm.” “Şeytana uydum.” gibi savunmalarla iyi hâl indirimi almaları ya da hiç ceza almamaları.

Ben parkların içerisinde dolaştığım için ara ara denk geliyor, öğle tatillerinde beraber yemek yiyoruz ya da aralarda sohbet ediyoruz ve hepsinin çok yürek burkan hikâyeleri var. Fabrikada çalışan kadınlar, fabrikada çalışmak için yemin etmiş kadınlardır, onların işe ihtiyacı var çünkü onların en az 2

çocukları ve “hayırsız” diye kendilerinin dile getirdikleri kocaları vardır, onlara destek olmayan aileleri vardır. Bizim en büyük sorunlarımızdan bir tanesi kadına şiddet ve bunun kesinlikle cezalandırılmaması ve bu cezasızlığın örnek teşkil ediyor olması. (Alkışlar)

Bizim Antalya’daki otellerimizde çalışan yabancı kadınlar var ve bizim otellerde çalışan kadın sayısı çok yüksektir çünkü benim babam gerçek bir feminist. Eğer benim babam destek vermeseydi, ben bugün burada olamazdım ve aslında ben bundan büyük bir hicap duyuyorum. Ben bir kadın olarak babam bile olsa, bir erkeğin desteğiyle buralara geliyorum ama dönüp baktığımda, Avrupa’da böyle bir şey görmüyorum. Bizim en büyük sorunumuz aileden geliyor, Türk toplumunun kodlarından geliyor. Eğer kadın para kazanırsa erkekten kendini üstün görür, erkeği beğenmez, eğer kadın para kazanırsa istediğini alır, erkeğe ihtiyaç duymaz; belki bu kodların üzerine gitmeliyiz. Evet, hayat müşterektir, sorunları beraber çözelim ama kadının başarısını da erkek üstlensin, sahiplensin ve takdir etsin. Kadının başarı göstermesi erkeği beğenmeyeceği ya da kendisini üstün göreceği manasına gelmez. Eğer kadın bir erkeği yükseltip, tebrik edebiliyorsa erkek de kadının başarısı için destek olmalı ve onu takdir etmeli; erkekler bunu öğrenmeli, biz, çocuklarımızı bu şekilde yetiştirmeliyiz.

Benim bir yeğenim var 5,5 yaşında ve annesi o şekilde yetiştiriyor. “Sen erkeksin.” demiyor ya da ablasına “Sen kızsın.” demiyor ya da dönüp “Kızlar daha erken olgunlaşırlar, sen kardeşine biraz daha müsamaha göster.” demiyor; peki, biz niye böyle diyoruz? Niye dönüp de demiyoruz ki: “Erkekler daha geç olgunlaşır, kadınlar daha erken olgunlaşır. O yüzden dön, sen, kadına bak, onun himayesine gir, o senden daha akıllı.” demiyoruz. Her zaman için “Erkekler daha geç olgunlaşır, erkeklerin bakış açıları farklıdır, sen onlara müsamaha göster.” diyoruz. Belki bizim müsamaha göstermekten çıkıp kendi değerimizi bilip takdir etmemiz gereken bir döneme girdik yani biraz önce hanımefendinin söylediği gibi, senaristlerle de çalışılabilir ama önce ailede kadının eğitilmesi gerek çünkü çocukları eğiten kadın, kadının kodlamaları da belli.

Bizim servislerde, belli saatlerde çalışan arkadaşlar için değişik hap noktaları oluşturduk ki evlerine rahat rahat gidebilsinler, fabrikaya gelip çalışmaktan korkmasınlar ya da mahallelerinde “Aa, Ayşe’ye bak, gece o saatte çalışıyor; kim bilir fabrikada neler oluyor?” denmesin; bunlar için toplumu psikolojik olarak hazırlamaya çalışıyoruz, arkadaşlarla sürekli olarak çalışıyoruz.

Fabrika içerisinde “postabaşı” denen bir sistem vardır, postabaşları yüzde yüz erkektir; şimdi bunları kadınlardan oluşturmaya çalışıyoruz ve çok büyük bir direnç var; sadece erkekler arasında değil, kadınlar arasında da. Kadınlar gücü aldıklarında bir diğer kadını şu an oraya almak istemiyorlar çünkü yerini sağlamlaştırmak istiyor. “Ben kadını, bir kadın daha gelirse, eğer zirvede yer yoksa -yani onun bakış açısına göre zirve- beni atarlarsa.” deyip yukarı çıkan kadın, bir sonraki kadını orada istemiyor. Dolayısıyla, bizim zirveyi genişletmemiz lazım. Yani 1 kadın değil, 2 kadın değil, “Pek çok kadına bu zirvede yer var.”ı öğretmemiz lazım. Bizim sıkıntılarımızdan bir tanesi şu an bu çünkü biz, kendi değerimizi bilmiyoruz çünkü bizim hayallerimiz hep aşağıda. İşte, hemşire olur... Mesela, iş başvurularında bakıyorum, mühendisler var ama sürekli olarak endüstri ya da kimya mühendisi görüyorum çünkü kimya mühendisi laboratuvarı, fabrikanın içerisinde değil, endüstri mühendisi fabrikanın yukarısında beyaz yakayla çalışıyor. Makine mühendisi kadın o kadar az ki çünkü makine mühendisi fabrikanın içerisinde, inşaat mühendisi çok az ya da mühendis olup akademik kariyeri çok uzun olan kadınlarımız var yani iş dünyası içerisinde değil. Belli bir zaman sonra iş dünyasına katılmak istiyor, yaşına bakıyorum, 42; fabrikada hiçbir tecrübesi yok.

Başkanım, son bir şey söylemek istiyorum: Bizim burada çalışan arkadaşların ne iş yaptığını bilemiyorum ama belki sanayiden gelenleriniz vardır. Başkanım, biz, çalıştıracak eleman bulamıyoruz; biz, ara eleman bulamıyoruz. Herkes ofiste çalışmak istiyor fakat kimsenin ofiste çalışacak kadar eğitimi yok, üniversite mezunu ama ortaokul seviyesinde. Ara eleman yok, özellikle, meslek yüksekokulundan gelen eleman yok. hanımefendinin söylediği gibi, biz fabrikalarda tek kelimeyle “Ali Mektebi”

açıyoruz, gelen arkadaşları biz eğitiyoruz fakat biz, onları bir yere getirene kadar zaman geçiyor. Bizim ara elemana ihtiyacımız var. Belki meslek yüksekokullarına bir destek verilebilir, özellikle kadınların yetiştirilmesi için değişik projeler oluşturulabilir. Pek çok arkadaşımızın söylediği gibi, sadece kadına biçilen rollerde değil, fabrikaların içerisine değişik yerlerde çalışacak kadınlar yetiştirilen... “Tornacı kadın” neden olmasın?

Çok teşekkür ediyorum dinlediğiniz için.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Harika Hanım, çok teşekkür ediyoruz, ağzınıza sağlık, çok önemli noktalara temas ettiniz.

Meslek yüksekokulları ve meslek liseleriyle alakalı, bu ara eleman ihtiyacını gidermekle alakalı yakın zamanda Millî Eğitim Bakanımızla bir araya geldik. O da bu konuya çok ciddi kafa yoruyor çünkü önceden de çalışma alanı, meslek liseleri ve meslek yüksekokullarıymış, çok iyi projeleri var. Belki bu konuda daha ilgili olan kadınlarımızla Millî Eğitim Bakanımızı da bir görüştürüp siz taleplerinizi direkt, nokta atışı kendisine iletebilirsiniz çünkü şu an bunun çalışması yapılıyor. Bu çalışma kısmında sizler de fikrinsel olarak katkı sağlarsanız çıkacak yeni modelin daha faydalı olacağı kanaatindeyim.

Sanki bir beyefendi parmak mı kaldırdı? Verelim mi beyefendiye söz? Hemen sağ taraftaki hanımefendilerden, arkadaşlara bir zaman sınırlaması konulması talebi geldi, aynı fikirdeyim. İpek Hanım -Şenpiliç- burada, onun hayat hikâyesini dinlemiştim bir ara. Sanki Sakarya’da mı dinlemiştim İpek Hanım? İpek Hanım da çok başarılı, kendi sektörünün öncüsü Şenpiliç. Onun hayat hikâyesini bir kırk beş dakika ya da iki saat dinledim, hatırlamıyorum, hâlâ doymamıştım yani. Eminim, hepinizin hayat hikâyesi böyle. Çok uzun uzun, birbirimizden öğreneceğimiz çok şey var ama biz bu vakitten itibaren üçer dakika diye bir sınırlama koymak istiyoruz. En hap kısmını bize verirsiniz diğer kadınlara katkı sağlamak açısından daha avantajlı olur. Hanımefendiden sonra bu tarafı şöyle bir durdurup diğer tarafa alalım çünkü biraz adaletsizlik oldu. Sonra şöyle yapalım, Mevlüt... “En son beylere.” diyor. Şöyle yapalım, oradan beyefendiye sonra bu tarafa geçiyoruz.

YILDIZ HOLDİNG KADIN PLATFORMU ELÇİSİ BEGÜM MUTUŞ – Başkanım, çok teşekkür ederim.

Hakikaten çok güzel örnekler dinledim. Ben de çok hızlıca üç dakikamı kullanacağım. Yıldız Holding Ülker Grup şirketlerinden Kadın Platformu Başkanı Begüm Mutuş. Bugün 65 bin çalışmamız var, bunun 20 bini kadın. Yüzde 35 üst yönetimde kadın temsilimiz var. Yönetim Kurulu, tüm dünya genelinde yüzde 20 civarındayız. Biz geçen sene bu Kadın Platformu çalışmalarını başlattık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Begüm Hanım, bizdeki notta -belki söylediniz, tekrar altını çizelim- “Kadın Platformu Elçisi” yazıyor.

YILDIZ HOLDİNG KADIN PLATFORMU ELÇİSİ BEGÜM MUTUŞ – Evet, bütün 20 bin kadını temsil ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Evet, bunun altını çizmek istedim, diğer hanımefendilerle paylaşmak adına.

YILDIZ HOLDİNG KADIN PLATFORMU ELÇİSİ BEGÜM MUTUŞ – Evet, çok teşekkür ederim.

Hakikaten zorlu bir görevim var çünkü dünyanın dört bir tarafındayız, 70 farklı pasaporta sahip kadın çalıştırıyoruz. Biz bir çalıştayla başlamıştık bu sürece. Bütün dünya genelindeki mavi beyaz yakalı kadın ve erkek çalışanlarımızı davet edip sorunları dinledik ve bir süzgeçten geçirdik ve ortaya çıkan en önemli maddeleri de manifestomuzla taşıdık; iş ortamı, söylem ve iş birlikleri bizim için en değerli parametrelerdi. İş ortamı... Hepimiz söyledik; kadın çalışanlarımıza, adil, güvenilir, rahat

çalışabileceği bir iş ortamı sağlamak. Söylem kısmı; dilimizi değiştirmek... Açılış konuşmasında ne kadar güzel söylendi; “iş insanı” dendi. Biz artık “iş kadını” “iş erkeği” bunları duymak istemiyoruz; bizler birer iş insanıyız ve hak ettiğimiz yerde değer görmek istiyoruz.

Diğer taraftan da iş birlikleri... Burada, özellikle ben bütün çalışmalardan bahsetmeyeceğim. İlk raporumuzu yayınladık, mart ayında çıkarmıştık. Benim en büyük hedefim, bu 20 bin kadın çalışan adına bir karne koyabilmektir. Yönetim Kurulunun önüne: “Buyurunuz, karnemiz bu. Hadi, şimdi hedeflere dönelim.” 8 Mart, inşallah, önümüzdeki dönem hedeflerimizi açıklıyor olacağız. Çok büyük hedefler geliyor, en az yüzde 45 kadın istihdamı hedefimiz var şirketlerimiz genelinde. Çok basit örnekler vereceğim. Bizim Toptan, Bizim perakende işimizde büyük işlerimizden bir tanesi. “Mağazalarda kadın çalışmaz.” diye bir söylem geldi yönetim kurulunda ama şu anda koyulan hedef “Her mağazada en az 1 kadın çalışan bulunacak.” şeklinde oldu.

Ben 2 konuda destek istiyorum Sayın Başkanım. Bir tanesi, Tarım Bakanlığımızla bir projeye giriştik, Şok grubu için, tamamen kooperatifleri ilgilendirecek bir çalışma. Kerevitaş şirketimiz, bizim Superfresh markasıyla bildiğiniz, donmuş gıda üretiyor. Kadın müşterilerimiz yüzde 90. Kadınlar alıyor bu ürünleri ve kadınlar yemeklerinde kullanıyor. “Neden üreticisi kadın çiftçi olmasın?” dedik. 5 bin ton hedef açıkladık. 5 bin ton kadın çiftçiden alım yapma sözü veriyoruz ve “sözleşmeli tarım” dedik. Sağ olsun Tarım Bakanlığımız, bu konuda çok destek veriyor, özellikle Bakan Yardımcımız Aysin Hanım.

Ancak biz Eskişehir’de bir çalıştay yaptık, böyle bir masa etrafı, kadın çiftçileri davet ettik; inanın, sadece 2 kooperatif başkanı kadın geldi, gerisi erkekti ve şununla karşılaştık: “Eşimin adına ÇKS var, müşteriniz olabilir miyim?” Şimdi, açıkçası bu alanda kadın çiftçilerin öne çıkabileceği, onların teşvik edileceği bir çalışma, bir destek bekliyoruz çünkü biz kadın çiftçi bulamazsak o 5 bin tonu alamayacağız. Dolayısıyla bu 5 bin ton çok büyük bir alım. Şirketimizin özellikle büyük...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Ürün grupları belli, değil mi?

YILDIZ HOLDİNG KADIN PLATFORMU ELÇİSİ BEGÜM MUTUŞ – Hepsi belli Başkanım, tamamı belli.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Siz bize, uzmanlarımıza bilgi vererseniz biz de tüm kadın vekillerimize bilgi vererek kendi illerindeki kadın çiftçilerin size ulaşmasını sağlarız.

YILDIZ HOLDİNG KADIN PLATFORMU ELÇİSİ BEGÜM MUTUŞ – Memnuniyetle. Çok seviniriz.

Yine destek beklediğimiz bir diğer çalışmamız da ŞOK Grubu geçtiğimiz iki yıl kadar önce... Bu Sıfır Atık Projesi’ne de destek olmak adına biz kadınlarımıza bez çanta ürettirdik. Dedik ki: “Evinizde bez çanta üretin, getirin, markette satın, parasını alın.” 15 bin kadın bu sayede evine harçlık götürdü. Sonra dedik ki biz bu işi o zaman büyütelim, evde oturan bir sürü kadını var. ŞOK marketlere girdiğiniz zaman bazı raflar vardır, içinde de 1001 çeşit ürün bulursunuz. Ve biz halk eğitim merkezleri birer hani üretim merkezine dönebilir mi? Standartı onlar belirlesin, kalite kontrolü onlar yapsın, kadın orada öğrendiği işi getirsin, markette satsın, rafı da hazır. Ama bir sürü prosedüre takıldık, politikaya takıldık. Bir türlü protokolümüzü imzalayamadık ve hayata geçiremedik.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Bu konuda da katkı sağlamak isteriz, kooperatifçilerle bir araya getirerek...

YILDIZ HOLDİNG KADIN PLATFORMU ELÇİSİ BEGÜM MUTUŞ – Çok seviniriz yani Millî Eğitim Bakanlığı tarafından...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Bunları not alalım arkadaşlar.

YILDIZ HOLDİNG KADIN PLATFORMU ELÇİSİ BEGÜM MUTUŞ – Evet, yani, çok rahat bir model. Uygulaması mümkün. Şu anda bez çantalarla rahatlıkla ilerleyen bir model ve inanın, 50 TL bugün cüzdanlarımızın içerisinde bizim için bir şey ifade etmeyebilir ama evinde oturup iki tane dikiş dikip orada 50 TL’yi markette harcasın ya da harcamasın, evine ekmek götürsün, bu bizim için en büyük kazanç olur ve kadın girişimciliğini desteklemek zaten en büyük hedefimiz.

Son bir şey söyleyeceğim: Yıldız Holding bugün Birleşmiş Milletler Kadın Birimiyle iş birliği içerisinde ve tek bir hedef açıkladık, bütün şirketlerimizi de hizaladık. Godiva, Pladis ve Türkiye’deki bütün şirketlerimiz; Bizim Toptan, ŞOK, aklınıza gelen hepsi.

Biz tedarik zincirimizde daha çok kadın görmek üzere bir hedef koyduk. Dolayısıyla, bütün hedefimiz, kadın girişimciliğinin desteklenmesi ve tedarik zincirimizde her bir yöneticinin önünde şu an somut hedefler var. Tedarik ettiği malzemenin belli bir oranını kadın girişimciden alma zorunluluğu da var.

Ben diğer çalışmaları paylaşmayayım. Çok arzu ederim raporumuzu incelemenizi. İnşallah 8 Mart’ta çıkacak 2’nci raporla da hedeflerimizi açıklıyor olacağız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok teşekkürler.

Biz de yakından çalışmayı çok arzu ediyoruz.

Hemen beyefendiye, sonra buraya, sonra tekrar döneceğiz.

DÜŞYERİ MENTORU İBRAHİM COŞKUNER – Herkese merhaba.

Bir kız babası olarak konuşacağım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Ve erkekleri temsilen.

DÜŞYERİ MENTORU İBRAHİM COŞKUNER – Ve erkekleri temsilen ama kızımın geleceği için konuşacağım diyeyim.

Şimdi, bu ortamda, üst düzey kadın yöneticilerimiz ve gelir seviyesi yüksek olan kadın yöneticilerimiz var. Fakat şu ana kadar hep gelir seviyesi düşük kadınları konuştuk, hep gelir seviyesi düşük kadınlara çözümler konuştuk. Ben aslında somut olarak 1’inci önerimi aslında size yapacağım. Bu raporunuz bittiğinde eğer raporun yüzde 70’i girişimcilik ve üst seviye kadınlara yönelik değil ise bence raporda bir sorun var çünkü kadınlarla ilgili bir bugünümüz var, bir de geleceğimiz var. E, siz şu anda geleceğimizi aslında...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Sizi merak ediyorlar, kendinizi tanıttın lütfen.

DÜŞYERİ MENTORU İBRAHİM COŞKUNER – Ha, tamam, peki.

Ayşe Şule Bilgiç’in ortağıyım, Düşyeri’ndeyim. Daha önce de aslında on dokuz yıllık finansçılığım var. Ya finans tarafında da son on iki sene Türkiye’de girişim ekosisteminin kurulması tarafında çeşitli rollerde oldum. En sonunda da girişimci oldum.

Dolayısıyla, dediğim gibi, aslında ilk önerim size. Biz şu anda yüzde 30, bugünkü kadınlara istihdamı konuşmamız gerekiyor. Yüzde 70 de geleceğe yön verecek olan, iş devralmamış olan, aslında bir iş kuracak olan kadınları nasıl yaratırız, bunu konuşmamız gerekiyor. Dolayısıyla bence raporunuzun yüzde 70’inin bu olması lazım yoksa eğer biz gene dönüp, işte, buradaki bütün üst düzey yöneticilerin şirketlerine eleman yetiştirecek bir kadın raporu çıkartacaksak bence hani hiçbir yol katedememiş oluruz.

Dolayısıyla burada net, somut bir önerim şu var: Gelecek nereye gidiyor? Hepimiz biliyoruz, teknolojiye gidiyor. Teknolojiye yön verdiğimizde aslında pek çok şeye yön vereceğiz. O zaman ben mesela şu anda şirketime yazılımcı arıyorum, özellikle diyorum ki: Kadın yazılımcı olsun çünkü biz

çocuğa iş yapıyoruz; anneyi anlayan, kadını anlayan, çocuğu anlayan olsun diyoruz, bulamıyoruz. Dolayısıyla somut, net önerim: Aynı erkek liseleri, kadın liseleri gibi kadın teknik üniversiteleri kuralım. Sadece kontenjanı kadına yönelik olsun. Bunun içinde makine mühendisi de olsun, bunun içerisinde yazılımcı da olsun hani. Şu anda kadına yönelik o meslekler var ya hani “Kadın sadece bunu yapar.” dediğimiz, oradan girişimci çok az çıkıyor. Bakın, girişimcinin çıktığı yerdeki mesleki eğitimleri, üniversiteyi artırmamız gerekiyor. Şu an ben bakıyorum süper grafikerlerimiz var ama grafikerden girişimci çıkamıyor. Çok iyi, işte, hemşireler... Ama oradan bir girişim çıkamıyor. Dolayısıyla, eğer geleceğe kadınların yön vermesini istiyorsak, kadınların gelecekte kendi işlerini yapabilmesini istiyorsak yüzde 70 bu Komisyonun raporunda kadınlar nasıl girişimci olur ve nasıl kendi şirketlerini ama nitelikli şirketleri, Türkiye’ye, dünyaya yön veren şirketleri kurar buna bakmamız gerekiyor. Somut önerim de dediğim gibi üniversite.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok teşekkür ediyoruz katkılarınızdan dolayı, bize farklı bir perspektif sundunuz.

Evet, Muğlalı arkadaşımız.

Buyurunuz.

Tabii, şimdi ister istemez herkesin kendi şehrinden kadın yöneticileri olunca daha bir farklı hissediyorlar kendilerini. Şimdi Kütahyalı konuşunca Kütahyalı vekilde bir hareketlenme, Muğlalı konuşunca Muğla’da, işte, Sakaryalı olunca Sakarya’da falan ister istemez biz Anadolu’dan gelen vekiller olarak böyle bir ruh hâline giriyoruz.

Evet, buyurunuz.

ALPAY MERMER SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI AYŞE MELİKE ALPAY ÖZMEN – Merhabalar, çok teşekkürler.

Alpay Mermer Yönetim Kurulu Başkanayım. Çok teşekkür ederim böyle bir toplantıda bulunmama fırsat verdiğiniz için.

Çok tanıdık hikâyeler duydum. Ben de kendi sektörümden bazı örnekler vermek istiyorum. Kısa tutmak istiyorum. Ben zaten tamamen erkek egemen bir sektörde faaliyet gösteren bir iş insanıyım; maden, doğal taş sektöründe. Çok kısaca özetlersem, biz Muğla’da mermer ocak üretimi ve daha sonra fabrikalarda işlenip bunların yaklaşık yüzde 95’ini yani neredeyse tamamına yakını ihraç eden bir firmayız. Çalışan oranımız bir maden firmasına göre, sektördeki diğer örneklere göre aslında kadınlar anlamında çok avantajlı. Özellikle geçen sene yüzde 17 olan kadın çalışan oranımız bu sene yüzde 30’a çıktı. 4 ortağımız kadın, Yönetim Kurulumuzun yüzde 80’i kadınlardan oluşuyor ve şunun da özellikle altını çizmek istiyorum: Sadece mavi yaka anlamında değil, karar alma mekanizmalarında genel müdürümüz, finans müdürümüz, muhasebe müdürümüz, kadın mühendis arkadaşlarımız da tabii ki etkin. Dolayısıyla sadece mavi yaka anlamında değil, yönetsel anlamda da. Bu açıdan da sektörde de dikkat çekiyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Tekrar altını çizmek istiyorum. Şimdi, Ayşe Hanım’ı çok genç gördünüz. Ben tekrar görevinin altını çizeyim, Yönetim Kurulu Başkanı Ayşe Hanım.

ALPAY MERMER SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI AYŞE MELİKE ALPAY ÖZMEN – Evet, yani şöyle ben aslında bir hukukçuyum. Bir ailede 3 kız kardeşin en büyüğü olarak babamı ani bir şekilde kaybettikten sonra şirket yönetim kuruluna geçtim ve şu an beşinci yılımı dolduruyorum.

Ben şundan bahsetmek istiyorum: Şimdi, özel şirketlerde, kendi şirketlerimizde özellikle yöneticiyen tabii bu zorlukları çok fark etmiyoruz, çalışanlarımız adına bunu düşünüyoruz ama şirketler üstü ortamlarda örneğin birlikler, dernekler -bu arada ben de KAGİDER üyesiyim, merhabalar, çok gurur duyarak söylüyorum bunu- bu tarz kamu-özel iş birliği içindeki ortamlarda, birlikler gibi ortamlarda biz aslında birebirde bunun zorluğunu çok daha hissediyoruz. Kendimden örnek vereyim, isim de vermeden, içinde bulunduğum bir birlikte dört yıldır görev yapıyorum. Birliklerin çoğunda, aslında artık şirketlerde de yönetim kurullarında bir kadın kotası, işte 11 üye varsa en az 2 kadın üye gibi kotalar, var. Ben, maalesef, pratikte bunun biraz dışarıya karşı bir fotoğraf olduğunu düşünüyorum. Yani, evet, biz 2 tane yönetim kurulumuza kadını aldık, çok güzel basının karşısında beraber fotoğraf veriyoruz, hemen sağımıza, solumuza kadınları alıyoruz ama karar alma mekanizmalarına gelince maalesef bu böyle değil. Mesela, 2 yıldır yönettiğim, başlatıp bu sene sonuca ulaşan bir proje vardı. İki yıl boyunca projeye ilgili her türlü sorumluluğu ve bütün zorluğu ben almama rağmen projenin son bir ayında üzerime sadece erkek olduğu için ve aynı zamanda yaşı büyük olduğu için onay almam gereken yeni mekanizmalar eklendi. Yani, başlarında bizden bir erkek olsun, işte onay alsınlar, kızların başında biri olsun gibi. Şimdi, bu çok gurur kırıcı, çok yorucu ve bu şekilde olunca insan açıkçası bir noktada pes etme noktasına geliyor, yani enerjisi ve emeği emilmiş oluyor. Bundan ben çok muzdaribim, bu yüzden bir çözüm önerisi, başka bir öneri de olabilir ama benim aklıma mesela şu geliyor: Bu tarz birliklerde örneğin 2 başkan yardımcısı varsa, 1 tanesinin kadın olmasının zorunlu tutulması olabilir ya da kadın üye sayısının gene kotasının artırılması olabilir. Yani, özetle, kadınların aldıkları sorumluluk kadar yetkilendirilmesinin de önünün açılması gerektiğini düşünüyorum; bu şekilde daha hakkaniyetli bir durum oluşur.

Evet, sanırım bu kadar, en çok üzerinde durmak istediğim konu buydu.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok teşekkür ediyoruz Melike Hanım.

ALPAY MERMER SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI AYŞE MELİKE ALPAY ÖZMEN – Ben teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Evet, sizin gibi genç yaşta böyle arkadaşların çok önemli pozisyonlarda olması gerçekten bizim açımızdan da çok umut verici.

Buyurun.

İSTANBUL TEKSTİL VE HAMMADDELERİ İHRACATÇILARI BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SULTAN TEPE – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Buradaki bütün kadınlar, ortak olarak hep erkeklerin bir arada olduğu ve sayılarımızın 1-2 iken ilk defa bir salonun tümü kadın ve hepsi başarılı kadınlar. Böylesine güzelce bizi bir araya getirip hikâyelerle bizi zenginleştirdiğiniz için çok teşekkür ederim. Ben bugün çok şey öğrendim, bu benim için çok büyük bir değer. Fatma Hocam’a da tekrar selamlar.

Şimdi, Melike’nin söylediklerinin devamında söz almak istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Arkadaşlar sizi tanısın.

İSTANBUL TEKSTİL VE HAMMADDELERİ İHRACATÇILARI BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SULTAN TEPE – Söyleyeceğim Başkanım.

Benim ismim Sultan Tepe. Tepar Tekstilin sahibiyim, aynı zamanda İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu üyesiyim, aynı zamanda TİM Kadın Konseyi Başkan Yardımcılarından birisiyim, aynı zamanda ihracatçı birliklerinden İTHİB’de de 4’üncü dönem yönetim kurulu üyesiyim, Fenerbahçe’de de kongre

üyesiyim. Bütün bu STK'leri saymamın nedeni -Melike biraz önce bahsetti, evet- nisan ayında ihracatçı birliklerinde seçim dönemi var, onun arkasından da hemen sanayi odalarımızda ve ticaret odalarımızda seçimler var.

Ben yirmi yıldır bütün hayatımı STK'lerde geçirdim. Kendi şirketimi kurup kendi şirketimde de yüzde 50 oranda kadın çalışmam var ama şu ana kadar söylenenlerden farklı bir şey söylemek isterim, o da şudur: Ben bir kadın olarak hem çalıştırdığım kadınların, benimle birlikte çalışan kadınların hem de şirketimdeki tüm kadınların kadın özelliklerini hiç değiştirmeden, onların kadın yönleriyle, kendimin kadın yönleriyle şirketlerde olmayı, sivil toplum kuruluşlarında olmayı çok önemsiyorum. Çok güzel örnekler anlatıldı, tır şoförü de olsun, tabii ki meslek anlamında bir şey söylemiyorum ama kadınların kadın özellikleri şirketleri çok zenginleştiriyor.

Ben Tepar'ı çok başarılı buluyorum. Nedeni, yönetim kurulunda olan kadının, kadınların ve erkeklerin -çünkü her erkeği yetiştiren de bir kadın- bütün sorunlarına erkeklere göre çok daha tarafsız bakıp sorunlarını içselleştirebilmesi. Benim şirketimde bir problem olduğunda -biz karı koca çalışıyoruz- hiç kimse problemini eşime götürmez. Çünkü Hasan iki dakikada dinler, üç dakika sonra unutmuş olur ama bize gelen problemlerin tamamını biz nasıl çözeriz diye bakarız. Özellikle kadın çalışanlarımızla ilgili ben çok sorun yaşıyorum ama orada kadın patronların ve sayın milletvekillerimin de çözümün bir parçası olması lazım. Tabii ki benim de kadın çalışanlarım evlendiler, hamile kaldılar, çocukları oldu, ben de tabii ki 2 tane çocuk büyüttüm. Onlara hep fırsat eşitliği değil, pozitif ayrımcılıklar veriyoruz. Yani ben biliyorum ki o çocuğun annesini beş dakika görmesi o çocuk için hayatında önemli bir noktadır. Fırsat bulduğumda "Hadi sen bugün izinlisin. Sen gidebilirsin." diyebiliyorum. O kadınların 3 yaşında, 4 yaşında çocukları olduktan sonra bizim şirkette asla maaş duygusuyla değil, o aidiyet duygusuyla çalıştıklarını gördüm. O yüzden kadınların erkekleştirilmeden kadın oldukları gibi, eşitlikçi, sevgi yönleriyle çalıştırılmasını çok değerli buluyorum. (Alkışlar) Bu, benim ince çizgim.

Sivil toplum kuruluşlarında da yirmi yıldır erkeklerle mücadele ediyorum. Beni ilk yönetim kuruluna aldıklarında yıllarca hiç yönetim kurulunda kadın olmamış, erkekler de -ne olur yanlış anlamayın- kendi aralarında hikâyeler anlatıyorlar, işte "Seyahate gittik, şöyle oldu, böyle oldu." Önce hep şey ediyorlardı: "Sultan Hanım, kulaklarınızı tıkır mısınız." Bir sene kulağımı tıkadım, iki sene kulağımı tıkadım, bu iş olmuyor. Dedim ki: Ben bundan sonra kulaklarımı tıkamıyorum ama siz konuştuklarınızı değiştireceksiniz, yoksa basına ifşa ederim. O gün bugündür, böyle savaşıla başlayan şey, şimdi son derece kibarlar. Dördüncü dönem tekstilde yönetim kurulu üyesiyim, artık bırakmak istiyorum ama diyorlar ki: "Bu sene de 7 Nisanda seçimimiz var, yine bir kere daha gel. Ne zamanki kendin gibi bir kadın bulur, buraya yetiştirirsen seni almayacağız." İnşallah, inşallah, şimdi kendim gibi bir kadın bulacağım. "Kendim gibi" derken yani savaşçı olsun, talepkâr olsun, erkeklerin yerlerine kendi özellikleriyle talepkâr olabilmesi lazım; bu da eğitimden geçen bir şey.

Basını sormuştunuz. Bence kadınların toplumsal hayatın içinde yer almasındaki en büyük etken basın çünkü ben 1966 doğumluyum, 12 yaşındayken yabancı bir dizi seyretmişim, orada bir kadın patronu, ilk defa hayatımda bir firma sahibi olan bir kadın modeli gördüm. Ben Anadolu'da bir köyde doğmuş bir insanım. Dedim ki: Ben bu olacağım. Niye, bilmiyorum, 12 yaşında... 12 yaşında o dediğimi bugün hayatıma geçirdim. O yüzden basını, rol modelleri çok önemsiyorum ve kendim de bu anlamda bir rol model olabilmek üzere sivil toplum kuruluşlarındayım yoksa benim sivil toplum kuruluşlarımdan bir para kazanmışlığım yok, vakit kaybediyorum ama ne oluyor? İşte, bizim hayatlarımızı Fatma Hanım da yazdı. "Kadın Sanayici Olmaz Mı" kitabını yazdık ve Türkiye'de en çok satan kitaplar arasına girdi. Kadından da sanayici olabileceğini... Bir meslek lisesinde bir hoca derse giriyor, kızlar da var, işte Sabancı'yı örnek veriyor, Koç'u örnek veriyor, bir kız öğrenci sessizce "Peki, kadın sanayici olmaz mı?" diyor, adam çok utanıyor, kadın sanayicileri bir araya getirdi Türkiye'de ve "Kadın Sanayici Olmaz Mı" kitabını yazdık.

Benim buradaki söylemek istediğim konu şu: Önce çok iyi eğitim alacağız. Ben Orta Doğu Teknik Üniversitesi mezunuyum, elektrik mühendisiyim, tabii ki “Erkeklerin yaptığı bir işi yapıyorum diye başladım ama bunu en iyi bir kadın olarak yapmanın gururunu taşıyorum.” ve diyorum ki kadınlara: Lütfen, sivil toplum kuruluşlarında, siyasette çok fazla talepkâr olun, yer edinin ama orada da bu işlerinizi yaparken bir kadın gibi yapın, sizi sayınlara, sevsinler. Her erkeği ve her kadını bir anne yetiştiriyor, o yüzden biz çok özel yaratıklarız, Allah’ın çok özel yarattığı bir cinsiz, kendimizi sevelim, sayalım ve erkeklerin yapacağı her işi yapabileceğimizi zaten biliyoruz. İyi eğitim alıp talepkâr olalım.

Çok teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - İşte kadın enerjisi bu. Hemen bak hepimizi kıpır kıpır...

Kırmızı ceketli hanımefendi...

Fatma Hocam, sizden de çok bahsettiler. Siz diğer Komisyonumuzdasınız ama artık yapılacak bir şey yok, sizi bu Komisyona da almak zorundayız, o yüzden gelmeyecektiniz, artık geldiniz. Yasemin Hanım, Fatma Hocamızı da Komisyonda yormak istiyorum ben.

Buyurunuz.

PİRAMİT DANIŞMANLIK AŞ KURUCUSU BERRİN KULELİ – Önce çok teşekkür ediyorum, katılımcıları da özel sektör temsilcilerini de değerli fikirleri için kutluyorum.

Keşke burada çok erkek olsaydı. Niye biz kadın kadına konuşuyoruz kadının problemini? Bizim derdimiz erkeklerle değil mi? (Gülüşmeler) Erkekler değil mi bizi hor gören, kabul etmeyen?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok özür dilerim, kendinizi tanıttınız mı, yoksa ben mi kaçırdım?

PİRAMİT DANIŞMANLIK AŞ KURUCUSU BERRİN KULELİ – Ben önce kendimi tanıtayım, çok doğru.

İsmim Berrin Kuleli, ben de bir girişimciyim; Piramit Danışmanlık adında, 360 derece müşteri memnuniyeti araştırmaları yapan bir şirketim var ama çok gurur duyduğum bir STK’nin temsilcisiyim, Türkiye Kadın Girişimciler Derneğinin (KAGİDER) Başkan Yardımcısıyım. Biz orada da kadın kadınyız. Biz bu toplantılara erkekleri alalım, gönül isterdi ki Komisyonunuzun da yarısı erkek milletvekillerinden oluşsun çünkü Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Hemen açıklayalım: Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun erkek üyeleri de var fakat Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda 2 tane alt komisyon kuruldu ve Komisyonun yarısı bizim Komisyona, yarısı diğer Komisyona geçti. Bizim Komisyonun başlıkları sebebiyle cazibesi daha yüksek olduğu için ağırlıklı kadınlar hızlıca bu Komisyonu seçmiş oldular fakat Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuzda erkek üyemizin sayısı kadınlara göre daha az ama ağırlıklı kadın haklarını da savunmayı dert ettiğimiz için kadınların daha çok tercih ettiği bir Komisyon.

PİRAMİT DANIŞMANLIK AŞ KURUCUSU BERRİN KULELİ – Biz artık kadın konularını erkeklerle konuşalım istiyoruz, kadınlarla değil. Biz biliyoruz zaten dertlerimizi; biz erkeklerle anlatalım, onlar öğrensinler bizim dertlerimizin ne olduğunu.

Pepee’den bahsettik, toplumu ne kadar etkilediğinden bahsettik. Pepee, bir özel kurum bunu yapıyor da acaba devlet niye müfredatına bunları ders olarak koymuyor? Öncelikle bunu önermek isterim.

Millî Eğitim Bakanlığıyla toplantılar olacak diye söylediniz, hâlâ...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – “Olacak.” demedim, böyle bir öneride bulunurum isterseniz.

PİRAMİT DANIŞMANLIK AŞ KURUCUSU BERRİN KULELİ – Peki.

Keşke Millî Eğitim Bakanlığı kadın-erkek eşitliğiyle ilgili çocuklara 5 yaşından itibaren bir müfredat koysa, dersler konulsa, çocuklar bunları orada öğrenseler; çok daha iyi olur. Biz de bunu özel sektörden beklemek zorunda kalmayalım.

Rol modellerin çok önemli olduğunu düşünüyoruz. KAGİDER yirmi yıllık bir dernek, yirmi yıl önce kurulduğunda kadın girişimciliği yüzde 4’tü, bugün sadece yüzde 13’lere çıkabildi; o da pandemi öncesi yüzde 11’di, pandemide para kazanmak zorunda olan kadınlar, istihdamdan ayrılan kadınlar mecburen şirketlerini kurdular ve yüzde 13’e yükselebildi, hâlâ oran oldukça düşük. Her kadın girişimci, şirketini kurduktan sonraki ilk 5 istihdamını kadınla yapıyor. Dolayısıyla, kadın girişimci çok değerli ki istihdamda da kadın girişimcinin kadına böyle bir katkısı oluyor. İşveren, kadın istihdamı konusunda yeterince teşviklendirilmiyor. KOSGEB’in çıkardığı çok yeni bir teşvik var “yeni kurulmuş ya da sekiz yıla kadar” diye. Gönül istiyor ki kadın istihdamını desteklemek üzere bütün sektörler, bütün girişimcilere bunu versinler, erkek girişimciye de versinler. Bizim, KAGİDER olarak “Cesaret Veren Kadınlar” diye bir YouTube kanalımız var. İşte, orada, tır şoförleri gibi kadınları anlatıyoruz, F-16 pilotlarını konuşturuyoruz, gökyüzünü boyayan kadınları oraya çıkarıp konuşturuyoruz çünkü rol modeller çok önemli. Hepimizin hayatta bir rol modeli yok mu? Bir yerlere gelebilmek için hepimiz kendimize hedefler koyduk, birilerini görerek rol model hedefleri koyduk. Ben mütevedyin bir aileden geliyorum, sülalede üniversiteyi ilk okumuş kişiydim. Bizim sülalede çocuklara “Büyüyünce ne olacaksın?” derlerdi, “Berrin abla gibi olacağım.” derlerdi; bunlar çok önemli şeyler. Berrin ablaları çok önemli bir şey olmadı, önemli değil ama bir hedef koydular kendilerine, görebilmek için; bunu çok önemsiyorum.

Dolayısıyla, devlet biraz kamu spotu yapsın rol modellerle ilgili ama -çok özür dileyerek, Harika yanlış anlamasın- Harika Güral’la değil, aileden değil, gerçekten kendisi girişimci olarak çıkmış -tenzih ediyorum, senin çalışmalarını dinledim, yanlış anlama diye özellikle belirtmek isterim- gerçekten Tülin Yazıcı gibi, 3 yaşında çocuğuyla ortada kalmış ve nasıl girişimci olmuş, nasıl başarmış? “Ben yaptım, sen de yaparsın.” rol modellerine ihtiyacı var kamunun. O şık topluklu ayakkabılı dizilerden ziyade biraz bunları seyretsin kadınlar, etkilensinler, “Ben de yapabilirim.” desinler. Bizim “Tarımda Kadın” diye bir programımız var; tarım sektöründe ölüm vadisinde olan, ilk üç yıl içinde şirketini kurmuş ama... O üç yıl çok önemlidir girişimcilikte, biz onun adına “ölüm vadisi” diyoruz. Tarım sektöründeki kadınları alıp onları hızlandırma programı yapıyoruz, zıplasinlar, o ölüm vadisini kolay atlatsınlar diye. Özel sektörü de çağırıp diyoruz ki: “İşte, bu kadınlardan alın tarım ürünlerinizi.” Bu tarz programların devlet kanalıyla da yapılması gerekiyor; biz STK’ler yapıyoruz ama devletten de bu tip desteklere ciddi ihtiyaçlarımız var. Kadınlar var, fikri var, nereye gideceği...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – STK’lerle öğleden sonra bir toplantımız var. Muhtemelen sizin de temsilcileriniz var, değil mi?

PİRAMİT DANIŞMANLIK AŞ KURUCUSU BERRİN KULELİ – KAGİDER’den galiba ben bugün buradayım ve STK olarak söylüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Tamam, STK kısmını biraz daha o kısımda dinlersek çok memnun oluruz, kalırsanız o toplantımıza da.

PİRAMİT DANIŞMANLIK AŞ KURUCUSU BERRİN KULELİ – Peki, yine, yönetim kurullarında kadınların olmasının gerçekten şirketlerin bakışında çok ciddi değişiklikler yaratacağını hepimiz biliyoruz. Bu konuda “mış” gibi yapmaktan ziyade burada eşitlik olsun ama bir pozitif ayrımcılık artık gelmek zorunda, bu olaya da galiba devlet sonunda el atmak zorunda. Çünkü şirketlere sadece

“Yapsanız iyi olur.” demekten ziyade yapanlar kendi aralarında konuşuyor, onlar birbirlerini dinliyorlar ama devlet belli sayının üzerindeki şirketlere -borsaya kota olmuşlarda kanun var, uygulanmıyor ya da galiba iyi niyetli bir kota var orada ama uygulanabilirliği yok- belli sayıya ulaşmış şirketlere “Mutlaka yönetim kurullarında kadın olmalı.” kotası konulmalı çünkü biliyoruz ki kadın yönetim kurulunda olduğunda şirketin gelirinde yüzde 15 gibi bir ciro artışı var, sanırım yüzde 10 gibi olması hâlinde, tam rakamı hatırlayamıyorum şimdi, bunların çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Bir de kadın istihdamının işverene teşvikini yapın yani bu hepimiz için çok değerli. Ne kadar çok kadın, şirketin içine girerse ekonomi bu kadar düzelecek çünkü kadın tüketecek, kadın tüketiyor zaten. Kadın da para kazanmalı ki aile daha çok tatil yapsın, daha çok refah yaşasın diye. Sanırım bu kadar.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok teşekkürler, çok sağ olun.

Buyurunuz.

CCN GROUP YÖNETİM KURULU ÜYESİ BERFİN ÇEÇEN ŞENOL – Merhabalar.

Biz hızlı konuşmak adına, vakti harcamamak adına IC Grubu ve CNN Grubu olarak birlikte konuşacağız. CCN Grubu Yönetim Kurulu üyesiyim, aynı zamanda avukatım, aynı zamanda da İbrahim Çeçen Vakfının Yönetim Kurulu üyesiyim.

Gene, biz de her 2 grup şirketimizde de sürdürülebilirlik çalışmalarına başladık fakat ben sürdürülebilirlik çalışmalarının da dışında gene -herkesin de burada belirttiği gibi- kodlamalardan bahsetmek istiyorum. Çünkü evet, şirketler sürdürülebilirlik çalışmaları yapıyor, doğrudur, herkes buradaki bu trende uymaya çalışıyor, bu da doğrudur fakat bence birçok şirket bunu içselleştirmiyor. Yani gerçekten kimse kadının toplumda erkekle eşit olduğuna derinden inanmıyor. Bunun da temelinde aslında çekirdek aileden gelen bir eğitim olduğuna inanıyoruz biz. Bu sebeple de İbrahim Çeçen Vakfıyla birlikte temelden başlayan çeşitli eğitimlere yönelik projeler yapmaya başladık. Bu projelerimizi şu anda pilot bölgemiz Ağrı’da yapıyoruz çünkü Ağrı’da kız çocuklarının okuma oranı oldukça düşük. Bunun da en temel sebeplerinden bir tanesi, kız çocuklarının erken yaşta evlendirilmesi. Bu da aslında sizin şu sorunuza cevap oluyor: Kadınların rolü, ailedeki rolü. Kadınların gerçekten biçilmiş bir rolü var ve bu rolü kırmak gerekiyor. Bu da çeşitli kodlamaların -burada bahsedildiği üzere- kırılmasıyla başlıyor fakat bunu da bizim temelden aileden yapmamız gerekiyor, bu tip projelerin teşvik edilmesi gerekiyor ki ailede anne-baba dâhil; özellikle baba figürünün aslında kız çocuğu ile erkek çocuğunun eşit olduğunu anlaması gerekiyor.

Burada bahsedildiği gibi, hepimiz birçok sıkıntı yaşadık hayatımızda. Benim de bir erkek kardeşim var, bir kız kardeşim var; babam bizleri tanıştırdığında herkes önce erkek kardeşime gitti, hiç kimse bizi umursamadı, mesleğimizi sormadı, ne yaptığımızı sormadı çünkü bu, toplumda bir algı, bu algının da kırılması gerekiyor.

Biz geçenlerde Ağrı’da “Hanımeli Açıyor Projesi” yaptık vakfımızla birlikte. Bu projenin birçok bacağı vardı. Hukuk bacağında ben gittim, çalışmayan kadınlarla konuşma yapıp onların haklarına yönelik hukuki bilgilendirmelerde bulundum. Daha sonra, onların iş kurmasına yönelik, teşviklerde bulunmaya yönelik seminerler düzenledik. Fakat bunun da yanı sıra, şimdi ilkokullara, küçük çocuklara seminerler, eğitimler düzenleyeceğiz ve bunu da özellikle aileleriyle yapacağız.

Toparlamak gerekirse, gerçekten, burada en temelden başlamak gerekiyor. Erkeklerin şunu bilmesi gerekiyor: Erkekler kadınla eşittir, bu bir gönüllülük değildir, bu bir iyilik değildir, aslında bu bize yapılan artı bir şey değildir, bu normaldir, onların bunu normalleştirilmesi gerekiyor. Kadınların da gerçekten öz farkındalıklarının artması gerekiyor; bu da eğitimle oluyor, eğitimi desteklemek gerekiyor.

Bu noktada da son olarak söyleyeceğim, bir hukukçu olarak naçizane tavsiyem, eğer ki bir gün bir yasa tasarısı olursa bu konuyla ilgili, lütfen kanunun lafzine de çok dikkat edin çünkü -ben bir sosyolojisi dersimde bunu öğrenmişim- kanunun lafzi ataerkil fakat bizim kanunun lafzini de eşitlikçi bir hâle getirmemiz gerekiyor ki aslında toplum da kadın-erkek eşitliği normalleştirilsin; bu, pozitif bir algı hâline gelmesin çünkü biz kadınlar gerçekten eşit olmayı hak ediyoruz ve hakkımız.

Çok teşekkürler bizleri burada konuşturduğunuz için, umarız hepimizin faydası olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Çok teşekkürler Berfin Hanım.

Buyurun.

İNANÇ DIŞ TİCARET HİZMETLERİ GRUBU YÖNETİM KURULU ÜYESİ HAVVA FİRDEVŞ KÜLÜNK – Değerli Başkanım, kıymetli vekiller, enerjisi harika savaşçı kadınlar; herkes hoş geldi.

Gerçekten, ben de bir kadın girişimci olarak söz almak istedim. Havva Firdevs Külünk, İnanç Lojistik Yönetim Kurulu Üyesiyim, Yeni Dünya İş Kadınları Platformu Kurucu Başkanımı, DEİK Lojistik Yönetim Kurulu Üyesiyim.

“Rol model” dediniz, gerçekten çok önemli. Özellikle ben muhafazakâr camiada yetişmiş bir insan olarak, biliyorsunuz, özellikle muhafazakâr camiada “Kadın çalışmaz.” diye inanılmaz bir algı var. Belki, evet, Anadolu’da yetişmiş iş kadınlarımız da var burada, hepinizi dinliyorum, dinledim; herkesin çok çok farklı şeyleri var. Benim savaşımın çarpı 2 olduğuna inanıyorum çünkü hani muhafazakâr erkeklerle beraber bir de “Kadın çalışmaz.” diyen muhafazakâr kadınlarla savaşıyorsunuz.

Neden kadın çalışmaz? Kur’an’da yok, hadiste yok. Bu mücadele inanılmaz bir mücadele yani hani ben onun için de ayrıyeten söz hakkı almak istedim. “Kadın çalışmaz.” Beni Akit TV’ye davet ettiklerinde –biliyorsunuz, Akit TV çok radikal ve kadın çalışmasını çok tasvip etmeyen bir kanal- ben dedim ki onlara: “Allah aşkına, bu ‘Kadın çalışmaz.’ diyen erkekler, bir gün gelin de Anadolu’da, sahada; o, çocuğu ölmüş, kocası ölmüş çaresiz kadınları görün de ‘Kadın çalışmaz.’ mı dersiniz, ‘Çalışır.’ mı dersiniz?” Yani, hani, bu tabuları yıkmak, ahkam kesmek, rahat yerlerde konuşmak o kadar şey ki. Hani, yani, cidden beni çok etkiliyor, çok rencide ediyor. İslamiyet bu değil, Müslümanlık bu değil. Peygamber Efendimiz’e geliyor sahabeden bir annemiz, diyor ki: “Ya Resulallah, benim kocam çalışmıyor.” Ben bunu Akit TV’de anlattım. Hani, onlara dayanak göstererek anlattım. Ne demek “Kadın çalışmaz.” “Ya Resulallah, benim eşim çalışmıyor. Benim mesleğim var, ben çalışabilir miyim?” “Senin her çalıştığında sevap vardır.” diyor.

Bu “Kadın çalışmasın.”ı bence erkek egosu uydurmuş, ben buna inanıyorum. Çünkü neden biliyor musunuz? Hani “Çalışırsa ben ona sözümü geçiremem, beni etkisi altına alır.” Yani erkek egosu yüzünden dinimizi böyle almışlar, “Kadın çalışmasın.”a getirmişler. (Alkışlar)

Ben, gerçekten, ilkokul bittiğinde -bunu tüm samimiyetimle anlatıyorum, biz bir KOBİ’yiz, 250 çalışanımız var, 19 şehirde ofisimiz var, tırlarımız var, taşımacılık yapıyoruz, gümrük müşavirliği- artık etrafımda ne gördüysem tek bir hedefe kilitlendim. Ben bekârım. Millet evlilik hayalleri kurarken ben “İş kadını olacağım.” dedim. Gerçekten, ilkokul bitmiş ya, hani ben anlayamıyorum. Düşünün, etrafımda o kadınların yaşadıkları durumu -ben bir de Rizeliyim, gururlu bir tipim yani hani böyle çok eyvallahım olmaz- herhâlde ben yaşamak istemiyorum dedim. Şimdi, hani bu travmalar falan diyorlar ya, ben kendimi çözmeye çalışıyorum. Hani ne oldu da diyorum, ilkokul bitmiş, millet evlilik hayali kuruyor, ben iş kadını olacağım diye tutturmuşum ilkokul bittiğinde, her yere markamı yazıyorum “HFK” işte adımı, soyadımı yazıyorum falan. Şimdi şimdi çözüyorum, ben demek ki içten içe isyan etmişim bu “Kadın çalışmasın.” diyenlere ve kadına öyle davranan erkeklere ve ona susan kadınlara. Kadınlar da sustuğu için maalesef... Çünkü neden? Ekonomik özgürlüğü olmadığı için susmak zorunda.

Ben on senedir işimizin dışında her hafta sonumu kadın kooperatifleriyle geçiriyorum. 2012 yılında “Yeni Dünya İş Kadınları Platformu” diye bir kadın platformu kurdum. Bu kadın platformuyla Anadolu’da “dezavantajlı” dediğimiz işitme engelliler, kırsalda kalan kadınlar, işte, böyle psikopat adamlara parası olmadığı için tahammül etmek zorunda kalan kadınlar... Yani her şey paraya geliyor, her şey işe güce geliyor ve erkekler işte bundan dolayı kadının çalışmasını istemiyorlar, bundan dolayı kadın güçlensin istemiyorlar.

Ben sosyal medyayı çok aktif kullanıyorum, ailem siyasetçi bir aile, her şeyi yazamıyoruz ama ben o kadar sinirleniyorum ki... Mecliste ne zaman ki biz yüzde 90 kadın oluruz, o zaman bu kadın şiddetini biz durdururuz diyorum. Çünkü belki de bilmiyoruz ki o Mecliste de vekil olabilir, evde hanımıyla ne yaşıyor biliyor muyuz? Bilmiyoruz, bilmiyoruz yani. Her evin içi bir kabir, yaşayan kendi bilir. Onun için “Kadın çalışmasın...” Muhafazakâr camianın bir temsilcisi demek istemiyorum da hani muhafazakâr camiada büyüyen bir insan olarak, bir kadın olarak, gerçekten Anadolu’da yaşayan kadınların sesi olmanın derindeyim. On senedir her hafta sonumu kadın kooperatifleriyle severek, canıgönülden geçiriyorum. Belki de diyorum ki: O çocukluğumda yaşadığım, o şahit olduğum olaylar... Allah bana böyle bir misyon yükledi yani o kadınlara çok şey yapıyorum, empati kuruyorum. Sadece Isparta’da 15 kadın kooperatifi kurulmasına vesile olduk, 10 ilde 200 kadınıma dokunduk. Biz şehir şehir gezip, atıl kalan kadın derneklerinin makinelerini gönderiyoruz, ürettiriyoruz, satış desteği verip hak edişlerini onlara gönderiyoruz. Şimdi de inşallah Marmara Üniversitesiyle beraber “Fatma Hocamız da burada” cezaevlerini atölyeye çevireceğiz Allah nasip ederse, çok büyük bir proje. Bu şekilde çalışmalarımız var. “Kadın çalışmasın.” Böyle yok İslamiyet’te, Kur’an’da, ayette, arkadaşlar, yani hani İslamiyet bu değil. “İki gün eşit olan ziyandadır.” hadisişerif var. Yani sen, dünyenden daha iyi olman gerekiyor bugün, böyle bir Peygamberimiz var bizim. İslamiyet’i erkeklerden değil, okuyarak bizim kendimiz yaşamamız gerekiyor.

Çok teşekkür ederim, saygılar sunarım. (Alkışlar)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Çok teşekkür ediyoruz.

Hepinizin bildiği gibi, Hazreti Hatice çok başarılı bir iş kadınıydı, tam bir ticaret erbabıydı. Dolayısıyla, evet, yani işin bir de kısmı var. Böyle bir algı var toplumda maalesef ama bu, gerçeği yansıtmayan, dinimizle örtüşmeyen bir algı.

Şimdi, çok küçük bir şey eklemek istiyor Ayşe Hanım.

Buyurun.

SOSYAL GİRİŞİMCİ AYŞE ŞULE BİLGİÇ – Tekrar hepinize merhaba.

Küçük bir ekleme yapmak istiyorum. Pepee’yle ilgili biraz önce sevgili hemcinsim de güzel bir soru sordu, bunu ben de kendi kendime zaman zaman çok soruyorum. On iki yıl önce yaptım Pepee’yi, başlattım ve gerçekten toplum üzerinde ve çocuklar üzerindeki olumlu etkileri üzerine üniversitelerde hakkında 35 tane tezler yazıldı. Tek başıma bir kadın olarak sıfır sermayeyle sadece bir düşün peşinden giderek, üstelik hiçbir finansal projeksiyona oturmayan bir hayalin üstelik, peşinden giderek Pepee’yi vücuda getirdim ve bunda tek istediğim şey doğurmadığım bütün çocuklara da o etkiyi yaratmaktı. Bu etkiyi yarattım.

Nereye bağlayacağım? Bir erkek hegemonyasına takıldığı için bugün Pepee’nin, TRT Çocuk’ta, dağda çobanın bile izlediği ve bütün yurdumuzun her yerinden çeken ve en çok hakkımızın olan yerde yayınlanmamasının sebebini söylemek istiyorum. Çünkü orada bir erkek hegemon bir yönetim vardı. Biz tamamen tesadüfen TRT Çocuk’ta yayınlanmaya başladık, ben Pepee’yi yaptığımda nerede yayınlayacağımı bilmiyordum, finansalların nasıl gideceğini bilmiyordum; iki üç tane motosikletim vardı, onları satarak yapmaya başladım. TRT Çocuk “Yüzde 70 yerli çizgi film hedefimiz var.” diye kurulduğunda bizim yollarımız kesişti. Tamamen çıkarların kesişmesiyle TRT Çocuk’ta yayına çıktık,

hiç kimseyi tanıımıyordum. Onların çok ihtiyacı vardı; basın toplantısında “Yerli çizgi filmimiz var.” demek istiyorlardı ve aldılar. Sonrasında, bizi yine kapının önüne koyan da TRT’ydi. Burada toplumsal olarak şunu söylemek istiyorum: Ben, belki bir kadın olarak bu şirketin başında olmasaydım, TRT’deki o dönemin yöneticileriyle çok iyi ilişkiler içerisinde devam edip belki de Pepee bugün hâlâ yayınlanıyor olacaktı. Biz yaklaşık altı senedir yayında değiliz; bu yüzden kendi platformumu kurdum ben, kendi çocuk kanalımı kurdum, şu an dijital çocuk kanalı var ve oradan yayın yapıyoruz ama hâlâ içimde şu ukdedir: TRT Çocuk gibi Türkiye’nin dört bir yanında yayın yapan, Pepee gibi bütün çocuklara söylemek istediğimiz bütün mesajları verebileceğimiz bir aracın, bir erkek yönetim silsilesi sebebiyle bugün lağvedilmiş olması, yok edilmiş olması benden ve Pepee’den ari; biz çok iyi kazanıyoruz, ben çok önemli iş insanlarından yatırım aldım; Ali Sabancı ve Ali Koç’un aynı anda ortak olduğu Türkiye’deki ilk şirketiz biz şu anda; Begüm Doğan gibi, Nevzat Aydın gibi çok önemli isimler yatırımcım. Şu an ikinci tur yatırıma çıktık, burada da çok değerli insanlar yatırım yapıyor. Benim şu an finansal olarak hiçbir kaygım yok ama manevi olarak TRT Çocuk’ta yayınlanmıyor olmak, beni şu an çok üzüyor ve bir kadın olarak bunu itiraf etmek istiyorum ki...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Biz, tekrar bir kontak kurmaya çalışalım, olur mu?

SOSYAL GİRİŞİMCİ AYŞE ŞULE BİLGİÇ – Bu noktada belki hep beraber bir şey yapabiliriz, katkı sağlayabiliriz diye.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Katkı sağlayalım.

SOSYAL GİRİŞİMCİ AYŞE ŞULE BİLGİÇ – Ben, buna destek olmaya varım. Bizim TRT Çocuk’ta yayınlanmakla ilgili başka hiçbir menfaatimiz yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Biz katkı sağlamaya çalışalım.

SOSYAL GİRİŞİMCİ AYŞE ŞULE BİLGİÇ – Ama burada konuştuğumuz pek çok şeyi işleyip yönlendirebiliriz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - İnşallah.

SOSYAL GİRİŞİMCİ AYŞE ŞULE BİLGİÇ – Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Evet, buyurun.

ALA ULUSLARARASI TEMSİLCİLİK DANIŞMANLIK İTHALAT İHRACAT VE TİC. LTD. ŞTİ. YÖNETİM KURULU BAŞKANI NİLGÜN ALADAĞLI – Teşekkür ederim.

Herkese merhaba.

Benim adım Nilgün Aladağlı. Ben savunma sektöründen geliyorum. Savunmada yirmi yedi yıldır çalışan bir şirket sahibiyim.

Bir tespitte başlamak istiyorum. Bugün, benim için en kıymetli, en değerli fotoğraf sizlersiniz. Ben bir Ankara şirketiym, Ankara’dan geliyorum. Bu fotoğrafa o kadar ihtiyacımız var ki o kadar ihtiyacımız var ki sosyolojik olarak; farklı siyasi partiler, farklı görüşler, farklı ideolojiler, bir problem, çözümler farklı ve sizler bu toplumun karşısında bir aradasınız, birliktesiniz. Ben, size sadece helal olsun diyorum, helal olsun diyorum! Bu, inanılmaz. Yıllardır buna ihtiyacımız var. Gerçekten beklediğimiz, ümit ettiğimiz bir fotoğrafı bugün -bizi halk diye görün- bize sunuyorsunuz. (Alkışlar)

Evet, yaptığımız iş farklı, özellik benim Savunma sektöründe yaptığım iş çok farklı. Savunma sektörünün eğitim ve sportif tarafındayız. Büyük bir Amerikan firması ve Kanada üretimi olan General Dynamics’in Türkiye distribütörüüz.

Sultan Hanım, eğitimden bahsetti, çok doğru. Tabii, bu savunmada da askerlerimiz, polislerimiz, jandarmamız için bu işin eğitimi, onların canına mal olacak bir şey.

Sektöre başladığım zaman, yirmi yedi yıl önce, ordumuzda dost kurşunuyla birbirini vurma oranı maalesef yüzde 11’lerdeydi, panikle birbirlerini vuruyorlardı; bu oran şu anda yüzde 3,5’lara düştü, çok şükür. Vefat eden, şehit olan her evlat bizim evladımız. Biz, bugün burada sorunlarımızı bu kadar rahat anlatabiliyor isek onlar sayesinde bunu yapabiliyoruz, o açıdan önemli.

Eğitim, sportif alanda da çok önemli. Bir İsviçre firmasının Türkiye distribütörüüz, sadece uluslararası atışların yapılabilirdiği, şampiyonaların yapılabilirdiği atış poligonlarını yapıyoruz. Bu, bize ne getirdi? Bu bize dünya şampiyonu bir kız getirdi. Ayşe Kil bu poligonda -ilk defa yaptığımız- 2000 yılında dünya şampiyonu oldu ve olimpiyatlarda bizi temsil etti; bunları önemsiyorum ama bence her şeyden ehemmiyetlisi, kadının eğitilmesi lazım, hangi seviyede olursa olsun. Eğitiminiz olmazsa özgüveniz olmuyor.

Ben bu deneyimle Milli Savunma Bakanlığında bir toplantıya girdiğim zaman o kıymetli askerlerimiz ayağı kalkıyorlar, hiçbir zaman aşağıda ya da bir kadın olarak ezilmiş hissetmiyorum ve görmüyorum kendimi. O açıdan, içinde çalışamayız ya da başarılı olamayız diyeceğimiz hiçbir sektör yok; ta ki işimizi iyi yapınca kadar. Kadın ya da erkek, eğer işinizi gerçekten olması gerektiği nispette yapamıyorsanız, yükselmeyi ya da hayal kurmayı bir kenara koyabilirsiniz; bu, mümkün değil. O açıdan, kadının eğitilmesi; evde, dışarıda, iş yerinde, nerede olursa olsun öz güveninin oluşması lazım. Kadına baktığınız zaman kadın korkak, kadın çekingen, kadın ürkek; bütün bunları atabilmesi için mutlaka eğitim, eğitim, eğitim diyorum.

Ankara’dayım, ne zaman, sizlere nasıl yardımcı olabilirsem başımın üstünde yeriniz var. Sizleri tekrar takdirle teşekkür ediyorum. İyi iki varsiniz, sağ olunuz, var olunuz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Nilgün Hanım, çok teşekkürler.

Ankara’da inşallah ziyaretinize gelelim çünkü çoğu firma Ankara’da değil.

ALA ULUSLARARASI TEMSİLCİLİK DANIŞMANLIK İTHALAT İHRACAT VE TİC. LTD. ŞTİ. YÖNETİM KURULU BAŞKANI NİLGÜN ALADAĞLI – Seve seve, çok onurlandırırınız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Şimdi, bu tarafa dönelim biraz daha.

BALTAŞ ŞİRKETLER GRUBU KURUCU ORTAĞI PROF. DR. ZÜHAL BALTAŞ - Değerli Başkan, güzel partilerimizin değerli temsilcileri ve çok güzel bilgileri paylaştığımız topluluğumuza ayrıca teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben, aslında biraz da dünyadan çok uzak olmadığımızı göstermek için mikrofonu aldım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Önce kendimizi tanıtırsak...

BALTAŞ ŞİRKETLER GRUBU KURUCU ORTAĞI PROF. DR. ZÜHAL BALTAŞ - Akademisyenim, davranış bilimciyim, tıp fakültesinde uzun yıllar çalıştım ve Baltaş Grubu’nun kurucusuyum. “Nudge Network” diye davranış değişikliği önerileri getiren bir tasarım şirketimiz var.

Şimdi, psikoloji, davranış bilimleri, insan ve insanın toplumdaki yeriyile son derece ilgili bildiğiniz gibi. İlk söylemlerden biri, 1960’ların sonuna doğru, “Peter prensibi” diye bilinir: Erkeklerin, aslında işleri başarıyla yürütemeyecekleri pozisyonlara kadar yükseltilmesinin, toplum için ve kurum için ne kadar zararlı olduğunu anlatan bir prensiptir. 2017’de de bunun karşıtı olan bir prensip, Pauli prensibi çıktı. Pauli prensibi de şöyle diyor: Akademik başarıları erkeklerden daha yüksek olan kadınlar ve bugün toplumda “Yönetici olarak hangi vasıfları görmek istersiniz yöneticinizde?” diye sorulduğunda, “kadın-erkek vasıfları” diye ayırdığımız zaman sayılan vasıflarda kadın vasıfları ile liderlik vasıflarının korelasyonu çok yüksek, erkek vasıflarınınki düşük. Böylesine bir avantajımız var ve bu sorun, Türkiye’nin sorunu değil, dünyanın sorunu. Kodlar, dünyada zaten çarpık bir şekilde gelmiş. “Erken çocukluk dönemi” dediğimiz dönemde kodların oluşmasının izlerinin nasıl devam ettiğini örneklerden

de atasözlerimizden duyduk, duyuyoruz. Bu kodların değişmesi için muhakkak ve muhakkak kod değiştirmeye, norm değiştirmeye, farklı normları aşılama döngü çalışmaları yapmamız lazım. Çünkü şu andaki normlar, yıkıcı normlar çoğunlukla; kadın adına ve toplum adına yıkıcı normlar çünkü normları yapanlar güç sahibi olarak bunu elinde tutan erkek toplulukları olmuş. Bunu aşmayı başarırsa Türkiye, dünya modelini bile çıkarabiliriz çünkü bu sorun dünyada hâlâ var, erkek egemenliği.

Şimdi, siz bu komisyonları kurdunuz, bizleri topladınız, ayrımcılığın dışına çıkmak için her grubu bir araya getirmeye gayret ediyorsunuz, bu beraberlikle başımız yükselecek.

“Enflasyon” kelimesini hiç sevmiyoruz, ekonomiye çok yerleşti ama benim çok sevdiğim bir yer var, ego enflasyonu. Egoarı düşürmemiz gerekiyor, kadınlarda da erkeklerde de temel sorun ego patlaması. Şu egoarı tatile göndererek buluşalım, bir araya gelelim.

Bugünün iş yapış biçimi değişti. Buradaki iş insanların hepsi bunu biliyorlar. Teknoloji nasıl farklı bir boyuta getirdi. “Metaverse” diyoruz, belki bambaşka bir yerde buluşacağız bundan sonra. Bu dönemin iş yapış biçimi değiştiyse çalışanların yetkinlikleri de değişecektir, çalışan profilleri değişecektir. Değişen çalışan profillerinde teknoloji, kod öne geçecek. Kadınlara yapabileceğimiz en büyük iyilik, onları sosyal bilimler kıskacının dışına çıkarıp teknik bilimlerin içine yerleştirmemiz. Çünkü bugün arandığından daha çok teknik özellikteki kadınlar “data miner”ları aranacak, başka bir dünyada bunlara ihtiyaç olacak. Çok kısa, ivme çok yüksek, değişim çok büyük bir hızla geliyor. Bu değişime hazırlamamız için muhakkak ki şirketlerimizde üst noktalara gelecek beyaz yakalıları olduğu gibi, mavi yakalıların da kendi içerisinde yükelebileceği, sadece yüzde 33 demeden, bütün kadroyu tanımlamamız, yetkinlik analizlerini yapmamız ve yetkinlik analizlerinden hangilerini geliştireceğimiz konusunda kurumlar buna yoğun çalışıyorlar ama aynı şekilde devlet politikalarına da bunu kazandıracak çalışmaları hazırlamamız gerektiğini düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim.

Davranış değişikliğinin önemini bir daha vurgulayayım, şöyle çalışmalar yapıyoruz biz Nudge çalıştaylarında: İsimleri yazıyoruz, fotoğrafları koyuyoruz, “Bunlardan hangileri sizin yöneticiniz?” diye yöneticilere soruyoruz; erkekler, kadın yöneticileri hatırlamıyorlar bile. Yani kurumlara girseniz de yükselseniz de bir pozisyonuz var, adınız var ama yüzünüzle adınız bağdaşarak zihinlere girmemiş yani zihniyeti değiştirmemiz gerekiyor. Zihniyet değişikliği ancak esnek zihinlerle mümkün, bu konudaki çalışmalara destek olabilecek ölçüm araçları var aramızda, lütfen bunları normlara taşıyacak çalışmalara öncülük edelim diyorum.

Tekrar çok teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Hocam, tanıştığımıza çok memnun oldum. Bizim akademisyenlerle tekrar Komisyonunda çalışmamız olacak, vaktiniz olur, bize bu konuları daha böyle geniş ölçekli anlatırsanız çok memnun oluruz; birazcık daha böyle uzun uzun masaya yatırmamız gerekir diye düşünüyorum.

Çok çok teşekkürler.

Buyurun.

SUN ŞİRKETLER GRUBU İNSAN KAYNAKLARI GRUP MÜDÜRÜ ÖZGE ÖZBAY – Herkese merhabalar.

İzmir firmasıyız, 2.500’e yakın çalışmamız var, 5 şirketimiz de tekstil sektöründe hizmet veriyor.

Tekstil sektörüne baktığımızda araştırmalar, sektörün yüzde 50-55 oranında kadın ağırlıklı olduğunu bize söylüyor. Grubumuz olarak da şu anda yüzde 73 kadın çalışmamız var, yüzde 75 de yönetimde kadın çalışmamız var. Yönetim kurulumuzda 12 profesyonelimizin 6’sı kadın, 6’sı erkek.

Kadın istihdamının yoğun olduğu bir sektör olmanın avantajlarını yaşarken bugün konuştuğumuz dezavantajlarını da yaşıyoruz. Örneğin, kadın çalışanlarımız doğum yaptığı zaman, Harika Hanım'ın ve diğer bütün katılımcıların da söylediği gibi, iş hayatına dönmeleri çok uzun zaman alabiliyor. Bu noktada “Ne yapabiliriz?” diye düşündük, düşündük, işin içinden çıkamadık; kreşi fabrikaya kurmakta çok zorlanıyoruz çünkü lokasyonlarımız çok dağınık ve farklı. Biz de 0-7 yaş arasındaki tüm kadın çalışanlarımızı her ay kreş yardımıyla destekliyoruz. Aynı şekilde, erkek çalışanlarımızda da çocuğun bakımı eğer erkekteyse de her ay 1.750 TL kreş yardımıyla çalışanlarımıza ek bir bütçe veriyoruz. Bunun dışında, öz saygı, öz sevgi, öz şefkat ve öz güven üzerine kadın çalışanlarımıza yönelik seminerler ve eğitimler düzenliyoruz.

Sadece kadından geçmiyor bunun yolu, erkek çalışanlarımızı da bu eğitimlere dâhil ediyoruz. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü gibi sadece kadına yönelik olan günlerde de erkek çalışanlarımıza da eğitimler veriyoruz, seminerler veriyoruz ve bu eğitimleri zorunlu tutuyoruz. Çünkü bunu biliyoruz ki -biraz önce de bahsedildi- bu sadece kadınların yapması gereken, kadınların elini taşın altına koyması gereken bir sorun değil. Bu bilinci erkeklerde de yansıtmalıyız çünkü kadını işe göndermeyen zaten eşi. O nedenle öncelikle o eşteki o zihniyeti de değiştirme üzerine birtakım eğitimler aldırıyoruz ve bilinçlendirme çalışmaları yapıyoruz.

Biraz önce beyefendinin de bahsettiği gibi, aslında, sadece bahsettiğimiz mavi yaka çalışanlar değil -yakayı da hiç sevmiyorum ama hani tanımlama yapabilmek için- operasyonda çalışanlar değil, geleceğin yetkinlikleri, geleceğin en büyük savaşı yetenek savaşı aslında bunu hepimiz biliyoruz; beceri savaşı, yetenek savaşı.

“Genç nesil için ne yapabiliriz?” diyoruz. Çok yoğun bir şekilde derneklerle iş birliği içerisindeyiz; hem kız çocuklarının istihdama katılması için, dezavantajlı kız çocuklarını desteklemek üzerine derneklerle çalışıyoruz hem de IT gibi, yazılım sektörü gibi, dijital inovasyona yönelik ülkemizin de kalkınması, şirketlerimizin daha ileriye gidebilmesi için de kız çocuklarını bu dernekler aracılığıyla da destekleyip staj imkânları, part-time belirli süreli çalışma imkânlarıyla şirketlerimizi istihdam ediyoruz.

Çok teşekkür ederiz, bizi bugün burada ağırladığınız için, çok kıymetli oldu. Bu kadar güçlü iş insanını bir arada görmek, bu kadar keyifli bir ortamda olmak hepimize çok iyi geldi, geleceğe daha umutla bakmamızı sağladınız.

Çok teşekkür ederiz, çok sağ olun.

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) - Özge Hanım, biz de size çok teşekkür ediyoruz.

Hemen yanınızdaki hanımefendiyle devam edelim, buyurun.

BETEK BOYA VE KİMYA SAN. AŞ İNSAN KAYNAKLARI DİREKTÖRÜ MERVE BAYRAKÇI BAYCAN - Merhabalar herkese, öncelikle ben de çok teşekkür ediyorum, bu güzel davet için.

Biz Filli Boya olarak kadın konusu bizim en önemli konularımızdan bir tanesi açıkçası. Belki hatırlarsınız, işte, Özgecan cinayetinde ekranları kararttık. Yıllarca 8 Martta neredeyse bütün reklam bütçelerimizi bu işe ayırıp kadınlarla ilgili reklam filmleri yaptık, “anca beraber kanca beraber” dedik “Kadının eli degecek.” dedik ve bu filmleri de çekerken Anadolu’nun, Türkiye’nin bütün köylerinde, farklı yerlerinde çekimler yaparak bu filmleri yaptık. Dolayısıyla şirketimiz hani kadın konusunda oldukça hassas bir konumda.

Bunun yanında, bu yaptığımız çalışmaların yanında bir de kadın ustalar projesi hayata geçirdik, kadın boyacılar projesi yaptık. Ama bu projeyi yaparken o kadar çok zorluklarla yaşadık ki öncelikle bir çalışanlarımızı bu konuda ikna etmeye çalıştık. “Kadından usta olur mu?” “Kadın boyacı olur mu?” “Kadın nasıl boya yapar ki?” Bunları bir anlatmaya çalıştık. Sonrasında da kadınları bu işe çekmeye çalıştık açıkçası. Burada özellikle cezaevinde, sığınmaevlerindeki kadınlara öncelik verdik ama

gördüğümüz en büyük engel belli bir yaştan sonra meslek edindirmenin çok zor olduğuydu, bunda çok zorlandık. Dolayısıyla eğitimin ben çok önemli olduğunu düşünüyorum, eğitim ailede başlıyor. Ben de on altı, on yedi yıldır iş hayatındayım, annemin sayesinde belki iş hayatına girdim, “Çalışacaksın, kendi paranı kazanacaksın, kimsenin eline bakmayacaksın.” dedi. Dolayısıyla, annenin, ailenin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Fakat bu “Kadın Ustalar Projesi”nde çok da istediğimiz gibi bir başarı sağlayamadık. Çünkü erkekler maalesef kadınlarımıza el vermediler, destek vermediler; bir usta-çırak ilişkisi kurmaya çalıştık, oradan başarılı olamadık, birçok zorlukla karşılaştık; şu anda çok az sayıda kadın ustamız var Türkiye genelinde.

Bunun yanında, hanımefendinin dediği gibi, ben kadının hem iş hayatına girmesi hem de iş hayatına girdikten sonra sürdürülebilirliğinin sağlanmasının da çok önemli olduğunu düşünüyorum çünkü hamilelik ve doğumdan sonra kesinlikle sekteye uğruyor. Bizde de hani çalışan oranlarımızda ayrılma nedenlerine baktığında bunu görüyoruz. Burada da belki Çalışma Bakanlığıyla birlikte “İş Kanunlarında neler yapılabilir? Bu tarz alanlarda kadınlara nasıl destek olunabilir?” bunlarla ilgili çalışmalar yapılabilir gibi düşünüyorum.

Tekrardan çok teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok teşekkürler.

Evet, bizi giydiren Vakko’ya da söz verelim.

VAKKO ŞİRKETLER GRUBU OPERASYON VE ÜRETİMDEN SORUMLU GRUP BAŞKANI BAHİSE KURT - Teşekkür ederiz.

Toplantıya Vakko adına katılıyorum.

Operasyonlardan sorumluyum, aynı zamanda İcra Kurulu üyesiyim.

Şanslı bir sektörde ve şanslı bir firmadayız çünkü çalışanlarımızın yüzde 53’ü kadın ama bunun sadece sektörle değil, yönetim politikalarıyla ve insan kaynakları politikalarıyla çok doğru orantılı olduğunu düşünüyorum.

Doğum öncesi ve doğum sonrası yaklaşımlar, emzirme odaları, kreş hizmetleri ve burada izinlere gösterilecek olan toleransla beraber, bunu ekipçe başardığımıza inanıyorum. Çünkü yöneticilerimizin de büyük bir kısmı hanım, ben de mühendis kökenliyim ve hanım mühendisler çalıştırıyoruz ve bunu da kendimize bir sorumluluk; sadece Vakko’ya değil, aynı zamanda ülkeye karşı olan sorumluluğumuzun bir parçası olarak görüyoruz. Dolayısıyla, sadece bunu çalışırken değil, aynı zamanda evde çalışamayacak durumda olan, çocuğuna bakmak zorunda olan hanımlar için de başka bir projemiz var: Ürettiğimiz eşarpların kenar dikişleri yine bir hanımın önderliğinde evlere dağıtılıyor. Burada, bir hanım günde yaklaşık 10 tane eşarp kenarı yapıyor ve ciddi bir katkı sağlıyor; hem çocuğuyla ilgileniyor hem yemeğini yapıyor. Hanımefendi bunları topladıktan sonra kalite kontrolden geçirip gerekli etiketlemeleri yaparak bize iletiyor. Biz, bu hizmetin genişlemesi için de ekibimizle beraber çalıştık; bir cezaeviyle bunu yapmaya çalıştık ama bürokrasiye takıldık. Çok başarılı sonuçlar elde ettik orada; inanmayacaksınız, bir kısım beyler bu işi çok başarılı bir şekilde yaptılar, hanımlardan çok daha iyi sonuç elde ettik. Sonra bir belediyemizle denedik, yine başka engellere takıldık çünkü sonuçta, bizler kalite ve zaman konusunda taviz veremiyoruz. Dolayısıyla, burada bu kurumsalın da gerektirdiği gerekliliklerin yerine getirilmesi gerekiyor. Hatta bir milletvekili, eski dönem bir milletvekili, bayan arkadaşımızla -yine başka bir bölgede- bu konuları denedik ama çok ilerleme kaydedemedik. Ben bu konunun çok önemli olduğuna inanıyorum, Yıldız Grubu için de aynı şey söz konusu. Özellikle evde, işte, mantısı yapabilecek ya da kurabiye yapabilecek -bunun Amerika’da çok örneklerini görüyoruz, Avrupa’da çok örneklerini görüyoruz- evde üretim yapabilecek hanımlarla sektörün buluşturulması önemli.

Açıkçası, ben üretimin bir memleket meselesi olduğuna inanıyorum, bu ülkenin geleceği üretimle çözülecek. Sadece sanayi üretiminden bahsetmiyorum, tarım da bunun bir parçası; bunun desteklenmesi gerekiyor. İtalyan danışmanlara, Çin’e “know-how” verirken diyorduk ki: “Ya, korkmuyor musunuz?” diyorduk, korkmadıklarını söylüyorlar ama sonra ne oldu? Onların “know how”larını paylaştıkları firmalar, sonra bizim çalıştığımız İtalyan firmalarını gelip aldılar. Dolayısıyla, üretimin terk edilmemesi... Bu ülkenin geleceğinin üretimde olduğuna bir mühendis olarak da çok inanıyorum, desteklenmesi gerektiğine ve kredilerin, tüm kaynakların bu yönde harcanması gerektiğine inanıyorum.

İkinci önemli bir konu var: Türkiye, artık sadece bir fason üretici değil, marka çıkaran bir ülke olmak zorunda. Tasarım merkezlerinin de... O proje çok yerinde oldu, sadece AR-GE’lere verilen bir destek vardı; şimdi, bunlar artık tasarım merkezleriyle de destekleniyor. Bu projeler bizim modelistlerimizin, tasarımcılarımızın, desinatörlerimizin de önünü açtı. Şimdi, biz onları Avrupa’ya daha çok gönderiyoruz, daha çok... Ve şuna inanıyorum ki: Türkiye tasarımcılarıyla da çok söz sahibi olabilecek çünkü o yaratıcılık bizim genlerimizde var.

Yaratıcılığın çok önemli olduğu bir dünyaya doğru gidiyoruz, teknoloji çok önemli ama teknolojiye farklılaşmayı yaratıcılıkla sağlayacağız. Yaratıcılığın desteklenmesi, Türkiye’nin markalar çıkarması ve artık fason -özellikle bizim sektör için söylüyorum, tekstil sektörü için söylüyorum- kimliğinden çıkması gerekiyor. Dolayısıyla, ben, geleceğimde doğru noktalara yatırım yaparsak ve çocuklarımızı doğru yetiştirirsek -kız ya da erkek fark etmiyor- sorumluluk sahibi ve üretkenliği bilen çocuklar... Yani üniversite okuyup da eş bulacağı değil, üniversiteyi bitirdiğinde ya yatırımcı ya da üretime katkı sağlayacak kız çocukları yetiştirirsek zaten kadın meselesi de çözülecektir.

Tabii, ben de şeye çok katılıyorum, egoların da bir tarafta bırakılması gerekiyor. O egoları da çözersek zannedersen bu işleri çözeceğiz.

Sizlerle çok gurur duydum bugün. Gerçekten, Türkiye’de bu fotoğrafı vermek çok önemli; siyasette bizleri temsil etmeniz. Sizlerin görevi... Bizden çok daha kutsal bir iş yapıyorsunuz, hepinizi çok tebrik ediyorum. (Alkışlar)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Şöyle yapalım mı... Şimdi, eminim ki herkesin bundan sonrası için bir programı var. 3 konuşmacıya daha söz versek üçer dakika, herkesin bir on dakika daha bekleme şansı olur mu? Sonrasında isterseniz şöyle yaparız: Topluca bir fotoğraf veririz fakat zaman sorunu olmayanlarla da -çünkü bizim burada bir sonraki toplantımız saat ikide- biz konuşmaya devam ederiz. Tamam mı? Anlaştık mı?

Peki, 3 kişiye daha söz verelim.

YILDIZ HOLDİNG KADIN PLATFORMU ELÇİSİ BEGÜM MUTUŞ - Başkanım, çok kısa bir öneride bulunabilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Tabii, buyurun.

YILDIZ HOLDİNG KADIN PLATFORMU ELÇİSİ BEGÜM MUTUŞ - Çok kıymetli sorularla açtınız toplantıyı. Ben eminim bütün şirketlerin altını doldurabileceği çok kıymetli çalışmalar da var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Mail şeklinde alalım istiyoruz.

YILDIZ HOLDİNG KADIN PLATFORMU ELÇİSİ BEGÜM MUTUŞ - Evet, yani çok seviniriz ona.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Onu söyleyeceğiz.

YILDIZ HOLDİNG KADIN PLATFORMU ELÇİSİ BEGÜM MUTUŞ - Çünkü öneriler en azından yazılı hâle de gelmiş olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Her birinizde ciddi bir “background” var, bu “background”un bizim Komisyon raporlarımıza da yansımaları açısından... Az önce bir hanımefendi çıkarken de söyledi, “Ben önerilerimi mail atmak isterim.” dedi, biz de onu sunacağız zaten. Siz, bugün söz alamayan hanımefendiler özellikle, aslında keşke hepiniz yazılı ulaşırsanız, çok katkı almış oluruz. Mail olarak da sizden... İsterseniz soruları da yollayabiliriz tekrar.

Şimdi, hiç söz almayanlara verelim sözü, uygun görürseniz.

TURKCELL AKADEMİ DİREKTÖRÜ RUMEYSA KAYMAKCI - Herkese merhabalar.

Ben, Turkcell Akademi Direktörü Rumeysa Kaymakçı. Aynı zamanda, bir üniversitede de öğretim görevlisiyim yarı zamanlı olarak.

Kadın meselesi, evet, hepimizin meselesi. Biz 2017 yılında “Geleceği Yazan Kadınlar Platformu” altında kadınlarımızdan, binlerce kadını yetiştirdik ve istihdam sağladık yüzlercesine.

Ben buradan bir çağrı yapmak istiyorum: Neden bizim yetiştirdiğimiz, Turkcell’in yetiştirdiği kadınlar tamamıyla sosyal bir proje olarak yetiştiriliyor; buradaki çok değerli şirketlerimizde yazılımcı olarak istihdam edilmesin? Alt komisyonlar kurarak da bu ekosistemi, bu platformu bizlerin ulaştırması, oluşturması gerektiğine inanıyorum çünkü biz yetiştirdikçe, istihdama katkı sağladıkça kadınlar güçleniyor. “STEM mezunu” dediğimiz bir grup var ve şu an teknoloji, mühendislik, matematik ve fen alanında mezunlar yüzde 10 Türkiye’de, üniversitelerden mezunların oranı. Ama bizim asıl ihtiyacımız yazılım alanında, bugün Zühal Hocam da söyledi Baltaş Grubundan, burada sizler de söylediniz. Hepinizin ihtiyaçları farklı, bizler istihdam edecek nitelikli çalışan bulamıyoruz. Bunu ancak üniversitedeyken yetiştirerek, pratik eğitim vererek çözebiliyoruz. İlk defa 2021 yılında yeni mezunlarda aldığımız kadın sayısı yüzde 60 oldu. Nasıl başardık Turkcell olarak bunu? Üniversite öğrencilerini aldık, dört ay boyunca pratik eğitim verdik ve sonrasında başarılı olanlara istihdam sözü verdik ve istihdam ettik ancak bu şekilde başardık. Kadınlarımızı biraz daha cesaretlendirmemiz gerekiyor. Sadece yazılım alanında eğitim vermek yetmiyor “Sen başaracaksın, başarabilirsin”i de... Yani psikolojik olarak da güçlendirmemiz lazım. Ben zaten öz farkındalığı yüksek, kendini geliştirmiş olan bir kadının çok rahat yönetim kurulu üyesi olacağına, bütün engelleri aşacağına inanıyorum. Temel sorunumuzun kadınları güçlendirmek olduğuna, daha iyi yetiştirmek olduğuna inanıyorum. Hepinize de çağrıda bulunmak isterim: Yetiştirdiğimiz kadınlarımızı hep birlikte istihdam edelim.

Teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok teşekkürler.

Tabii, şunu görüyoruz, siyasette de şunu görüyoruz. Kadınlar kadar kendini yetiştirmemiş erkekler çok daha önemli pozisyonlara geliyorlar ama konu kadın olunca “Kadın kendini çok yetiştirecek.” Yabancı dilleri olacak, çok iyi eğitilmiş olacak, iyi bir üniversiteden mezun olacak. Yani kadının üzerindeki bu baskının da çok fazla olduğu kanaatindeyim; kadın, hep her şeyin en iyisi olmak zorunda. Kadının bu kapasitesi var ama neden erkeğin üzerinde böyle bir baskı yokken kadının üzerinde bu kadar baskının olması... Açıkçası biz hepimiz aslında benzer şeyleri söyledik, kadın kendini çok iyi yetiştirecek. Bence kadın kendini zaten yeterince yetiştiriyor, yeterince yetişmiş kadınların erkekler kadar istihdama katılımını sağlasak... Ben siyasette de görüyorum yani gerçekten bir kadının ciddi bir pozisyonda olabilmesi için bir erkeğin 5 katı kendini geliştirmiş olması gerekiyor. Bunun da aslında kadınlara çok büyük haksızlık olduğu kanaatindeyim ama işte yetiştirmeyle, yabancı dillerle, iyi eğitimlerle, çok çalışmayla ancak kendimizi var edebiliyoruz ancak kendimizi gösterebiliyoruz. İnşallah, günün birinde bu da ortadan kalkmış olur.

Buyurunuz.

ADRIA ULASLARARASI TURİZM NAKLİYAT SANAYİ VE TİCARET AŞ. YÖNETİM KURULU BAŞKANI MAHİYE ŞAMDANCI – Başkanım, milletvekillerimiz; aynı şekilde bütün arkadaşlarımız da burada, herkese iyi günler dilerim.

Bu arada size çok teşekkür ediyorum, en azından burada birisiyle beraber konuşup da derdimizi anlatmaya bizim imkânımız var.

Ben, inşaat mühendisiyim. Nakliye sektörüne kırk sekiz yıl önce başlayan bir nakliyeciyim. Kendi şirketimi zaten babamla beraber kurmuştuk, dedeler de eskiden beri Yugoslavya’dan İtalya’ya gemilerle iş yapardı, Türkiye’de de tır.

Eğer ben işe başladığım zaman sizin gibi, böyle birisi bana motivasyon verseydi, işler çok daha kolay olacaktı. Ben bu işe başladığım zaman erkekler, herkes, bana: “Yahu, bu erkek işine niye giriyorsun?” diye söylüyorlardı ama ben kimseyi dinlemedim. Niye dinlemedim? Çünkü ben perspektifi gördüm, hani önümüzde açık. Hakikaten ayakta durduk, çok büyük bir filo falan hiçbir zaman düşünmedim çünkü ben bu tip nakliyeciyim. Benim işim çok güzel gidiyor, aracım çıktığı dakikadan itibaren nereye varacağını, kaçta varacağını biliyorum, beni müşteriler de çok iyi tutuyor. Kırk beş senedir Sabancı Holdingle çalışıyorum, kötü olsam zaten onlar benimle çalışmaz.

Bu arada, bütün hanımlara şu tavsiyem var: Her şeyden önce dürüstlük. Dürüstlük olursa herkes yürür -hanımlardan bahsediyorum- ama dürüstlük olmasa veyahut da başka fikirler... Yalnız hani “dürüstlük” derken bilmem ne, affedersiniz bir üçkâğıtçılık değil ama herkes birbirine dürüst davranırsa biz ayakta kalırız.

Ben aynı zamanda Emirganlılar Derneğinin de Başkanıyım ve orası, bütün o mahalle, çok güzel bir mahalle. Herkes beni de çok seviyor, ben de hepsini seviyorum. İnsan sevgisi her şeyden önde.

Şimdi, bizim nakliyecisi, lojistikçi ekolü hanım arkadaşlara şey olsun, tırcılık olsun... Bence evvela ekolumuz erkek, erkek gençleri yetiştirelim. Şoförlerimiz, şoför değil, kaptan olsun. Bir defa kaptan olmalı çünkü onların kompleksi var, şoförlük güzel bir isim değil ama “kaptan” derseniz... Benim bütün şoförlerim “kaptan”, onun içinde kadın sürücüler olabilir, olmaz diye bir şey yok ama çok zor bir iş. Avrupa’da ...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Sektörel olarak da aslında bir araya gelip bunu daha iyi konuşabilirsiniz diye düşünüyorum.

ADRIA ULASLARARASI TURİZM NAKLİYAT SANAYİ VE TİCARET AŞ. YÖNETİM KURULU BAŞKANI MAHİYE ŞAMDANCI – Evet, çünkü zor. Zor, onun için hani ona bir lafım yok ama biz evvela genç şoförleri yetiştirelim çünkü şu anda en büyük sorun sürücü yok. Herkes bir başka yerde, bir de şoförler yaşlandılar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Evet, çok teşekkür ediyoruz.

Biraz zaman baskımız arttı.

Kıymetli hanımefendiler, şöyle yapalım: Söz isteyen arkadaşlarımızı ben dinlemeyi çok arzu ediyorum, benim vaktim var, Komisyonumuzun vakti var. Eğer sizlerin de vakti var ise aşağıda bir aile fotoğrafı verdikten sonra Darülaceze Başkanının odasını da mutlaka görmeyi istiyorum, acayip tarihî ve güzel bir oda, oradan bir kahve daha içip sizleri de dinlese nasıl olur, var mı vaktiniz? Vakti olanlar bir el kaldırılabir mi? Kimler kalabilir? O zaman vakti olanlarla fotoğraftan sonra biz programımıza devam edeceğiz, vakti olmayan arkadaşlar ne konuştuğumuzu merak ederlerse eğer onlarla da paylaşırız, anlaştık mı?

Ben her birinize çok teşekkür ediyorum. Bir, bu kadar mücadeleci bir ruha sahip olduğunuz için. İki, bugün buraya teşrif ederek, bizlerle bunu paylaştığınız için. Üç, sadece kendi derdinize düşmeyip “Başka neler yapabilirim? Başka kadınların hayatını nasıl değiştirebilirim?” bakış açısında olduğunuz için ben hem arkadaşlarım hem Komisyonumuz adına her birinize çok teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

Bu arada, Meclise gelmeyenleri de Türkiye Büyük Millet Meclisinde ağırlamak isteriz arkadaşlar.

Kapanma Saati: 13.00

21 Şubat 2022 Pazartesi
İKİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.14
BAŞKAN: ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Tekrar hoş geldiniz.

Eşit ve müreffeh bir toplum ve sürdürülebilir kalkınmayı başarmanın yolu kadınların sosyal, ekonomik ve kültürel alanda var olmasından, kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasından ve kadınların istihdam piyasasında hak ettiği şekilde yer almasından geçer. Bizler de güçlü Türkiye’nin ancak güçlü kadın ve güçlü aileyle mümkün olacağı bilinciyle 2023 hedeflerimiz için çalışmaktayız.

Özellikle son yirmi yılda kadın-erkek fırsat eşitliğinin tesisi, kadının toplumdaki konumunun güçlendirilmesi, kadın haklarının korunması amacıyla anayasal ve yasal düzenlemede birçok reform yapıldı. Bu kapsamda, kadının iş gücüne katılımı ve istihdamı, sosyal güvenlik destekleri gibi pek çok alanda kayda değer gelişmeler sağlandı. Kadınlarımızın ekonomide, istihdam piyasasında, eğitimde, bilimde, siyasette güçlenmesinde yürütülen çalışmaların başarısı için konuyla ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği, diyalog ve istişare mekanizmalarının gerekliliğinin farkındayız. Geçmişteki çalışmalarımızda da olduğu gibi, bundan sonraki çalışmalarımızda da bu farkındalık ve hassasiyeti odağımızda tutmaya devam edeceğiz. Bu bağlamda bugün, burada, sizlerle bir arada olmamızda da çalışmalarımıza önemli katkılar çıkacağına yürekten inanıyoruz. Fakat bütün olumlu gelişmelere rağmen kadının sosyal, ekonomik ve kültürel anlamda güçlenmesi için önümüzde hâlâ ciddi engeller bulunmakta. Özellikle kadınların geleneksel meslek ve sektörlerinin yanı sıra, kısaca “STEM” diye adlandırılan bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarına yönelmesi noktasında ciddi atılımlar yapmamız gerekmektedir. Zira STEM eğitimi, günümüzdeki ve gelecekteki rekabet gücünü, gelişim ve refah seviyesini belirleyecek önemli yapı taşlarından. Kadınların refah ve kalkınmadan eşit pay alması için kızlarımızın STEM eğitimine eşit şekilde erişimi elzem.

Bu kapsamda, bugün burada, özellikle iş dünyasını temsilen yer alan sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte çalışmanın büyük önemi olduğunu düşünüyoruz. Sosyal ve ekonomik kalkınmanın istenen düzeyde sağlanması, toplumun tüm kesimlerinin üretim süreçlerinde aktif olarak yer almasıyla mümkün. Kadın girişimcilerin ve iş gücünün desteklenmesi, kadınların sosyal statülerinin güçlenmesi yanında sürdürülebilir kalkınma için nüfusun çoğunluğunun üretime ve istihdama katılmasını da sağlayacaktır. Bu alanda kadın STK’lerin varlığı ve aktif rol alması en etkili yollardan bir tanesi.

Kadının güçlendirilmesine yönelik diğer alanlarda olduğu gibi bu alanda da sivil toplum kuruluşları olarak sizlerin faaliyetleri, görüşleri, talepleri bizlere her zaman ılık tutacaktır. Bu inançtan hareketle genel anlamda kadının güçlendirilmesi, özelde de kadın istihdamı, girişimcilik kooperatifiçiliği gibi alanlarda, kadının desteklenmesi alanlarında sizler tarafından yürütülen örnek uygulamaları, görüş ve taleplerinizi dinlemek isteriz.

Biz Alt Komisyon çalışmaları olarak aslında genelde bugüne kadar çalışmalarımızı Ankara’da yaptık Türkiye Büyük Millet Meclisinde. Birçok bürokrati, bakanlık temsilcisini, sivil toplum kuruluşu temsilcilerini, kooperatif temsilcilerini Türkiye Büyük Millet Meclisinde Komisyon salonumuzda davet ederek dinledik ama bugün İstanbul’da sizlerle buluşuyor olmamızın en önemli sebeplerinden birisi de... Sabah da kalabalık bir kadın CEO yönetim kurulu, şirketlerin, holdinglerin yönetim kurulu üyeleri, yönetim kurulu başkanları, kadın CEO’lar, kadın yöneticiler ya da bünyesinde kadın istihdam çok fazla olan firmaların yine kadın politikalarıyla ilgilenen yetkilileriyle bir program yaptık. Bu programı Ankara’da yapsak katılımın bu kadar yüksek olmayacağını farkındaydık, o yüzden İstanbul’a geldik ve öğleden sonrası için de sivil toplum kuruluşlarımızla bir arada olmak istedik.

Bunun dışında, yine, sahada kooperatifçilik örneklerini görmek adına Sakarya’da -Ben de bu arada Sakarya milletvekiliyim- cumartesi günü gün boyu kooperatiflerle ilgili bir dizi ziyarette bulunduk, yerinde incelemeler yaptık, bir çalışma toplantısı yaptık. Arzu ediyoruz ki kooperatifçilik ve istihdam alanında dinlemediğimiz hiç kimse kalmasın ve günün sonunda çıkardığımız raporla, oluşturduğumuz verilerle inşallah önemli kanunların da altlığını oluşturmuş olalım.

Sabahki toplantımızı yine bu salonda yaptığımız için böyle büyük bir masa etrafında toplandık yani masalları küçültme imkânları küçültme imkânları olmadı. Masa üstleri de çok yoğun olunca ancak temizleyip toplayabildiler.

Neden Darülaceze de yapıyoruz bu toplantıyı? Ben, önceki dönem Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcılığı yaptım, sık sık gittim geldim Darülacezeye. Buranın çok farklı bir atmosferi var, bir taraftan da yaptığımız Komisyon çalışmasının bir sosyal tarafı da olsun istedim. O sebeple aslında bu güzel atmosferde bir aradayız.

Sabah, bizzat sahada kadınların hem girişimcilik noktasında -yer yer kooperatifçilikle ilgili de konuştuk- hem istihdam noktasında hangi sıkıntılarla karşılaştığını ve bizden bu anlamda ne gibi taleplerinin olduğunu dinledik, onları da raporlaştıracamız inşallah.

Şimdi, sizden de benzer beklentilerimiz var. Önemli sivil toplum kuruluşları aramızda ama özellikle Noyan Ergül Bey’e çok teşekkür ediyoruz çünkü bugün, burada sizlerin organizasyonunda bize ciddi katkı sağlamış, uzman arkadaşlarımız söyledi, ben de çok teşekkür ediyorum.

Biz, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Alt Komisyonu olarak burada hâlihazırda 5 milletvekiliyiz. Aslında daha kalabalıktır; bir arkadaşımız kanun çalışması olduğu için ayrıldı, yine bir arkadaşımızın rahatsızlığı var dolayısıyla bugün sizlerle 5 kişiyiz.

Ben, mikrofonu önce değerli vekillerimize vereceğim herkes kendini bir tanıtsın diye. Sonrasında da aslında niyetimiz tabii ki sizi uzun uzun dinlemek. Sonra da mikrofonu sizlerle paylaşmış olacağız. Buradan başlayalım.

Buyurun Ceyda Hanım.

CEYDA ÇETİN ERENLER (Kütahya) - Evet, ben de öncelikle tüm misafirlerimize hoş geldiniz demek istiyorum.

Sabah, Sayın Başkanımızın da ifade ettiği gibi, iş dünyasından üst düzey yöneticiler ve iş insanlarımızla, iş kadınlarımızla birlikteydik. Öğleden sonraki programımızda da siz sivil toplum kuruluşlarının temsilcileriyle, inşallah, beraber olacağız. Sabahki toplantımız çok verimli geçti. İnşallah sizlerle birlikte de verimli bir toplantı geçireceğimizi ümit ediyorum.

İsmim Ceyda Çetin Erenler, AK PARTİ Kütahya Milletvekiliyim. Komisyonumuzda birlikte çalışıyoruz. -Bayağı uzun bir isim, Başkanımız ifade etti sanıyorum değil mi?- Kadın istihdamının ve kooperatifçiliğin geliştirilmesi konusunda ciddi saha çalışmalarımız oldu, misafirlerimizi dinledik. Şimdi de sivil toplum kuruluşları, temsilcilerimizle bir aradayız.

STK geçmişim de çok fazla. Ben üniversite 3’üncü sınıfta başlayıp çeşitli sivil toplum kuruluşlarında da görev aldım, almaya da devam ediyorum. Çok önemli bir yer aldığının bilincindeyiz. İnşallah, buradan, sizlerden alacağımız çeşitli bilgilerle de hem istihdam noktasında hem de kooperatifçilik noktasında daha farklı pencerelerden bakmaya çalışacağız.

Ben şimdiden hepinizi saygıyla selamlıyorum, toplantımızın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) - Herkese merhabalar. Bahar Ayvazoğlu ben, Trabzon Milletvekiliyim. Ben de bugün, burada, bu buluşmadan dolayı son derece memnunum.

Benim de hem siyaset aynı zamanda eş zamanlı yürüttüğüm sivil toplum çalışmalarım oldu. Daha çok dezavantajlı gruplarla çalıştım ama kadını, kadın öznesini bu dezavantajlı grubun içine dâhil etmek istemiyorum. Bana sorarsanız, kadının potansiyelinden, gücünden yararlanamayanların dezavantajlı olduğunu vurgulamamız gerekir diye düşünüyorum.

Bu buluşmayı da çok önemsiyorum. Kadın STK'lerinin da -hani belki bugünün konusu değil ama- kendi aralarında, belli spesifik konularda uzmanlaşmaları ve daha çok o alanda yoğunlaşmalarının verimliliği arttıracak diye düşüncesinden hareketle -kadının çok başlıklı sorunları var çünkü- farklı STK'lerin, farklı sorunlar üzerinde yoğunlaşarak çalışmasının sahada da bize çok daha farklı getirileri olduğunu gördüm, gözlemledim, sizinle de paylaşmak istedim.

Toplantımız hayırlara vesile olsun. İnşallah güzel sonuçlarla, güzel raporlarla ve uygulanabilir raporlarla hayat bulsun.

Çok teşekkür ediyorum.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Efendim, hepiniz hoş geldiniz. Ben de İYİ Parti Ankara Milletvekiliyim, aynı zamanda Genel Başkan Yardımcısıyım.

Benim de geçmişim kadın sivil toplum kuruluşlarının kuruculuğu ve genel başkanlığında çok değişik şekilde çalıştım ve uluslararası çalışmalarım da oldu ve kadın derneklerinin yapmış olduğu çalışmaların öneminin çok olduğunu ve Türkiye’de de çok değişik konularda, özellikle kadın hakları konusunda çalışan çok sivil toplum kuruluşu, kadın kuruluşlarımız var.

Bugün sizlerle tanışacağız, bir kısmınızı belki zaten tanıyoruz, en azından isim olarak yaptıklarınızla ilgili. İnşallah, güzel bir toplantı olur, sizlerin tecrübelerinizden, sizlerin görüşlerinizden de faydalanmış oluruz.

Hepiniz hoş geldiniz tekrar.

Teşekkür ediyoruz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Merhabalar.

Ben, Cumhuriyet Halk Partisi Ankara Milletvekili Gamze Taşcier. Ben de bu davete katılıp tecrübelerinizden istifade edeceğimiz için şimdiden teşekkür ediyorum.

Gündüz oturumu farklı alanlarda kadın girişimcilerin, kadın yöneticilerin olduğu bir toplantıydı ama bunu çoğaltabilmenin, bunu güçlendirmenin en önemli ayağı da hiç şüphesiz örgütlü olmak ve sivil toplum ayağının örgütlü olması, bu anlamda da sizlerin çalışmaları son derece kıymetli. Bizlere önerileriniz, sahada gördüğünüz eksiklikleri iletirseniz, güzel bir raporu hep birlikte hazırlayıp hayata geçireceğiz ve kadın sayısını hayatın her alanında; siyasette, yaşam alanlarında, sosyal alanlarda arttıracak politikaları hep birlikte üreteceğiz.

Tekrar katılımlarınız için teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Kıymetli vekillerimize çok teşekkür ediyoruz.

Çiğdem Vekilimize de söz verelim.

ÇİĞDEM KONCAGÜL (Tekirdağ) – Öncelikle Sayın Başkanım, değerli STK temsilcilerimiz, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; hepiniz tekrar hoş geldiniz.

Biz, tabii, toplantının ikinci ayağı olan STK’larla kısmını tamamlamak üzere yine kaldığımız yerden devam ediyoruz. Sabah başarılı iş kadınlarımızla hem sektörün sıkıntılarını konuşarak kendimize hem bir yol haritası çizmek ve onların katacakları o katma değerlerle o yol haritasındaki eksiklikleri

tamamlamak üzere toplantımızı gerçekleştirdikten sonra hakikaten sivil toplum kuruluşlarımızın da bu sürece koyacağı katkıları da dinleyerek, aslında sözü size bırakarak bir an önce belki devam etmekten yana olduğunu düşünerek ben toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

AK PARTİ Tekirdağ Milletvekiliyim, adım Çiğdem Koncagül. Toplantımız hayırlara vesile olur inşallah diyerek teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Kıymetli arkadaşlar, söz almak isteyenler varsa...

Burada biraz çerçeveyi de çizmek istiyoruz. Komisyonumuzun amacı, kadın istihdamının artırılması, kadın kooperatifçiliğinin önündeki engeller ve kadın girişimciliğinin güçlendirilmesi. Dolayısıyla, bu başlıklar altında sizlerin bize sunacağı öneriler, sahadaki eksiklikler, fikirler; sizler neler yapıyorsunuz, bu anlamda sizlerin nasıl katkıları var, hem tanımak hem de fikirlerinizi almak üzere söz isteyen mikrofonu verebiliriz.

İlk başlayan hep böyle zordur ama birisi başlayacak artık, yapılacak bir şey yok.

Noyan Bey, sizden mi başlayalım?

İŞ DÜNYASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA DERNEĞİ İŞ GELİŞTİRME VE PAYDAŞ İLİŞKİLERİ MÜDÜRÜ NOYAN ERGÜL – Merhaba.

Bugün mesai arkadaşım Günsu Hanım’la beraber bugün buradayız.

Evet, yani kadın istihdamı konusu, çok geniş bir konu, çok fazla boyutu var. Biz, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği olarak özellikle son dönemde kadınların dijital yetkinliklerinin artırılması konusuna ağırlık verdik. Yani pandemiden sonra iş hayatının dijitalleşmesi, günümüzde teknolojinin geldiği nokta göz önüne alındığında artık bu kaçınılmaz bir gerçek. Sizin de konuşmanızda ifade ettiğiniz gibi Sayın Başkanım, STEM ve bununla ilgili işlerde kadınların hem geleceğe hazırlanmasında kızların eğitilmesi hem de mevcut iş yaşamı içerisindeki kadınların bu alanda dijital yetkinliklerinin artırılması hususu bizim SKD Türkiye olarak önem verdiğimiz bir konu.

Biraz böyle konuya tam ortasından girdim. SKD Türkiye, iş dünyasına hizmet veren bir yapı, kurumsal üyelik alan bir dernek, sürdürülebilir kalkınmayı amaçlayan bir dernek. 5 odak alanda çalışmalarını yürütüyor, bir tanesi de sosyal içerme ve kapsayıcılık ki bunun altında kadın istihdamı ve fırsat eşitliği çalışma grubumuz var. Dolayısıyla, iş dünyasındaki kadınların dijital yetkinliklerinin artırılarak işin geleceğinde, işin bu teknolojik dönüşümünde herhangi bir iş kaybı olmaması; onların kariyerlerine, iş hayatlarına devam etmeleri ve yetkinliklerinin güçlendirilmesi alanında yeni bir proje başlattık.

Üyelerimizden oluşan havuzda bir analiz yapıyoruz. Bu analiz raporunu önümüzdeki bir ay içerisinde tamamlamayı hedefliyoruz. Analizi tamamladıktan sonra sizlerle de paylaşmak isteriz bu raporu. İş dünyası, kadınların dijital yetkinliklerini dönüştürmek adına neler yapıyor, nelere ihtiyacı var? Komisyon çalışmalarına bu şekilde katkı vermek isteriz.

Diğer yandan, bu alanda yapmış olduğumuz çalışmalardan bir diğeri de fırsat eşitliği konusunda iyi uygulamaları, bu konuda yayınlanan ulusal ve uluslararası raporları, yayınları kamuoyuyla paylaştığımız bir dijital platformumuz var, dijital kütüphane niteliğinde “Eşit Adımlar” adı altında. Eşit Adımlar Platformu’nda bu paylaşımları düzenli olarak yapıyoruz. Buradaki uygulamaların tüm iş dünyasına örnek olmasını, onların da iş dünyasındaki şirketlerin de bu uygulamaları kendilerine adapte etmelerini ve kendi şirketlerinde gerçekleştirmelerini hedefliyoruz. Yine, bu platformda mevzuatla ilgili güncel bilgileri de paylaşıyoruz, bu da bir başka çalışmamız. Bir diğer taraftan da yine ilkel olarak yönetimde kadın sayısının artırılması konusunda çeşitli paydaşlarla birlikte yürüttüğümüz çalışmalar var. Çok yakın bir geçmişte yüzde 30 kampanyası var biliyorsunuz, uluslararası bir kampanya, Türkiye

ayağı da var. Bu kampanyaya üye şirketlerimizin de katılımı için bir çağrı yayınlayacağız. İş birliği yaptık, çağrımızı önümüzdeki günlerde yayınlayacağız. Sizin de ifade ettiğiniz gibi, bu çok geniş kapsamlı bir konu, kadın istihdamının çok fazla boyutu var, biz girişimcilik veya kooperatif alanında değil daha ziyade istihdamın artırılması tarafında İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği olarak çalışmalarımızı yürütüyoruz.

Tüm bu çalışmalarımıza, buradaki hazırandaki tüm sivil toplum kuruluşlarından destek vermelerini, onlarla iş birliği yapmak istediğimizi de bu vesileyle duyurmak isterim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Çok teşekkür ediyoruz Noyan Bey.

Buyurun.

İŞTE KADIN DERNEĞİ BAŞKANI GÜLHAN AKYAZI - Teşekkür ediyoruz öncelikle bizi buraya davet ettiğiniz için.

İşte Kadın Derneği Başkanı olarak görev yapmaktayım. Biz de 2015 yılında kurulduk. Kadınların istihdamı ve girişimciliğinin geliştirilmesi, toplumda farkındalık yaratmakla ilgili çalışmalar yapıyoruz. 4-5 tane proje yaptık, özellikle kadın girişimciliğinin ve istihdamının artırılması konusunda “İş Bilen Kadınlar Geliyor” diye bir proje yaptık, Avrupa Birliği projesi. Şu anda da yine “Kadınların Karşılıksız Emeginin Farkına Varalım” diye bir projeyi yürütüyoruz.

Bizim de amacımız, özellikle kızların okula erişimi, eğitimi şeklinde alt başlıklarımız da var ama asıl konumuz, belirli bir yaştan üstünde olan kadınlar; tek başına kalmış, bir şekilde eşini kaybetmiş veya evlenmemiş, yalnız kalmış, eğitimi yarım bırakmış, farklı yollarla açıkta kalmış kadınlarımıza meslek edindirme, bir şekilde onların çalışma hayatına adaptasyonunu sağlayabilmekle ilgili çalışmalar yapmak istiyoruz, yapıyoruz bu konuda.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Bu yeni projenizde mi?

İŞTE KADIN DERNEĞİ BAŞKANI GÜLHAN AKYAZI - Yeni projemiz “Kadınların Karşılıksız Emeginin Farkına Varalım” isimli bir proje.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Bu yaptığınız çalışmalar bu proje kapsamında, doğru mu?

İŞTE KADIN DERNEĞİ BAŞKANI GÜLHAN AKYAZI - Şu anda evet, bununla ilgili bir çalışma yapıyoruz. Özellikle kadınların ev işinde yani evde yaptığı çalışmaların dikkate alınması, eşinin yanında çalışanların dikkate alınması, işte apartman yardımcılarının eşlerinin bir şekilde gündeme gelmesi... Biz bu projeye beraber, proje sonunda, bununla ilgili bir kanun veya politika oluşturulması konusunda zaten bir şey hazırlayacağız, bir öneri hazırlayacağız ve devletimize de geleceğiz inşallah, kamu kurumlarıyla da bunu paylaşmak istiyoruz. Özellikle Çalışma Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı çerçevesinde bu çalışmalarımızı tekrar birlikte istişare etmek istiyoruz yani.

Ayrıca, pandemide özellikle kadınların istihdamının artırılması, yine e-ticaret, dış ticaret gibi konularda “İşte Kadın Akademisi” diye bir akademi kurduk, özellikle dijital ortamda kadınlarımıza eğitim veriyoruz, sertifikalandırıyoruz. Bu eğitimlerimizi de her geçen gün biraz daha artırıyoruz yani.

Bu kadar; soracağınız varsa, tabii yine cevaplarım.

ŞENOL SUNAT (Ankara) - Kaç yıldır devam ediyor dernek? Ne zaman başladınız yani?

İŞTE KADIN DERNEĞİ BAŞKANI GÜLHAN AKYAZI - 2015'ten beri çalışıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Çok teşekkür ediyoruz.

İŞTE KADIN DERNEĞİ BAŞKANI GÜLHAN AKYAZI - Rica ederim, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Var mı başka? Diğer dernekleri de tanırsak memnun oluruz. Nasıl olsa sayımız çok fazla değil.

KADINLARLA DAYANIŞMA VAKFI PROJE KOORDİNATÖRÜ ÖZGÜR GENÇ – Merhabalar herkese.

Buse Eröz’le birlikte katıldık bugün toplantıya.

Kadınlarla Dayanışma Vakfı, aslında İzmit depreminden sonra faaliyet göstermeye başlamış bir vakıf; vakıflaşma süreci 2001 ancak ondan önce İzmit’te afetten yani depremden zarar gören, etkilenen kadınlarla çeşitli çalışmalar yapmış bir vakıf. Orada daha çok psikososyal destek, meslek edindirme gibi destekleme çalışmaları yaptıktan sonra 2001 yılında KADAV İstanbul’da faaliyetlerini yürütmeye başladı aslında vakıf olarak.

Biz, vakfın kapsamında daha çok, kadına yönelik şiddeti önleme, şiddetten koruma ve kadın emeği istihdamı üzerinde çalışıyoruz. Ben sizinle paylaşmak üzere burada bir raporumuzu da getirdim bu arada, henüz çıktı raporumuz. Bu, kadınların istihdam ve emek deneyimlerine bakış isimli bir rapor. Geçen sene altı aylık bir proje kapsamında yapıldı. Aslında çok mikro bir çalışma, onu öncelikle söyleyeyim. Bu, dediğim gibi, aslında başka bir projenin ön araştırması olarak yapılmıştı Sefaköy’de. Bu arada bizim dayanışma merkezimiz Sefaköy’de. Dediğim gibi, aslında mikro bir çalışma, biz daha çok bu projenin başlangıcında kooperatiflerle ilgili bir çalışma yapmak istediğimiz için böyle bir çalışma yürütmek istedik. 11 kadınla derinlemesine görüşme yaptık Sefaköy’de, hem Suriyeli hem Türkiyeli kadınlar bunlar ve aslında birazcık istihdam deneyimlerini anlamaya çalıştık kendi çalışmamıza başlamadan önce. Bunu yapmamızın nedeni de bir taraftan kadınların iş gücü piyasasındaki yeri, özellikle Sefaköy gibi bir merkezde kadınların iş gücü piyasasındaki yeri, istihdam pratikleriyle nasıl ilişkiye geçiyorlar, nasıl işlerde çalışıyorlar ya da hangi işler onlara razı görülüyor ve bunun dışında da acaba kooperatifler hakkında veya hâlihazırdaki var olan istihdam biçimleri dışında başka çalışma biçimlerinden haberdarlar mı? Özellikle, bahsettiğimiz gibi, alternatif üretim biçimleri, kooperatifler gibi...

Açıkçası, bizim çalışmamız sonunda, aslında kadınların kooperatifler... Özellikle o bölgelerde söyleyeyim çünkü çalışmamızın zaten temel eksenini şöyle başlamıştı: Kooperatif bilgisi dediğimiz yani kooperatif kurma, işletme bilgisi, genelde aslında belli insanların bildiği ve daha çok bu bölgelere götürdüğü, kırsala götürdüğü veya İstanbul’un çeperlerine götürdüğü bir bilgi. Hatta İstanbul’un çeperlerine çok ulaşmıyor aslında bu bilgi, daha çok kırsal alanda yapılan üretimler veya kadınların toplumsal rolleriyle aslında eşleşen üretim biçimlerinin yapıldığı işletmeler hâline geliyor kooperatifler. Bu sebeple de aslında, biraz da şehir içinde, şehrin içinde bir kooperatifleşme nasıl olabilir? Bunu anlamaya çalıştık ve gerçekten kadınlar böyle bir kooperatifleşmeye dâhil olmak isterler mi? Çeşitli kooperatiflerden deneyim aktarımlarıyla da devam etti bizim aslında bu projemiz, çeşitli eğitimler de vardı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Hangi bölgelerdeki kooperatiflerle temasa geçtiniz?

KADINLARLA DAYANIŞMA VAKFI PROJE KOORDİNATÖRÜ ÖZGÜR GENÇ – Yani uzun süredir hâlâ etkin olarak çalışmaya devam eden kooperatiflerle; Antakya bölgesinden, Mersin’den, Ankara’dan, Kuşadası’ndan, Urla’dan kooperatiflerle, 6-7 kooperatifle bu şekilde, işte, kadınlarla bir araya gelip deneyimlerini aktarabilecekleri toplantılar yaptık.

Bunun dışında, kadınlara kooperatifin ne demek olduğu ve emeklerini bir kooperatif aracılığıyla nasıl değerlendireceklerini anlattık. Biz bunları yaparken yine de kooperatifler konusunda eleştirel bir tutum almayı aslında geri plana bırakmamaya çalışıyoruz çünkü bir taraftan da araştırmamızı da -hani zaten kısa bir araştırma, çok hızlı okuyacaksınız- okurken fark edeceğiniz üzere, kadınların talepleri daha

çok güvenceli işler etrafında şekilleniyor. Yani bir şekilde, en nihayetinde, emekli olabilecekleri çünkü bizim, kadın istihdamını düşünürken aynı zamanda kadınların emekli olduktan sonra yaşayacakları yoksulluk vesaire koşullarını da göz önünde bulundurmamız gerekiyor ve maalesef ki kooperatif tarzı yani iş örgütlenmeleri kadınlara çoğunlukla güvenceli bir iş sunmuyor.

Öte yandan, büyük ihtimalle zaten bu toplantının amaçlarından bir tanesi olan kooperatif kurmanın, işte, yasal ve mali koşulları ve bunların iyileştirilmesi, büyük ihtimalle siz de zaten bunları şekillendirmek amacıyla böyle bir toplantı yapıyorsunuz. Burada yaşadıkları zorluklar var, mali zorluklar var. Bir taraftan, bu kooperatiflerin yürütülmesine ve yürütülürken karşılaşılan güçlükler yani iş yapmayabilir, yürümeyebilir ve bunun kapanması durumunda kadınların üzerinde kalacak mali yüklerin de bence kadınları kooperatif kurmaktan alıkoyduğunu düşünüyorum çünkü kooperatifte aslında şöyle bir ikilem var: Emegin birlikte değerlendirilmesi, kadınlara bir şekilde emeklerinin değerli kılınması ve o ücretin birlikte paylaşılması ancak hâlihazırdaki kooperatif yasaları neredeyse normal bir işletme yasası gibi ve birisinin oradaki hani mali yükümlülüğü, sorumlulukları alması üzerinden yürüdüğü için aslında bu borçlanma yükü en nihayetinde birkaç kadının üzerine kalabiliyor. Bu yüzden de kadınlar çoğunlukla bundan geri durmayı tercih ediyorlar. Dediğim gibi, hani sürdürülebilir bir şey olması kooperatifin, kadınlar için bir endişe kaynağı, sürdürülebilir olup olmayacağı endişe kaynağı. Çünkü çoğunlukla kadınların emek güçlerini burada sarf ettikten sonra ve buradan çıktıktan sonra iş bulamama gibi kaygıları olabiliyor. Ya kooperatifin uzun süreli bir şekilde devam ediyor olması gerekiyor, aynı zamanda kadınları güvenceli bir şekilde SGK dâhilinde üretim yapabildikleri bir mekanizmanın içerisinde var olabilecekleri bir şey olması gerekiyor. Aksi takdirde, kadınlar, işte, yaşlılıklarında, emekliliklerinde çok ciddi derin yoksullukla karşılaşabiliyorlar. O yüzden, biz, aslında böyle kooperatifler üzerine düşünürken gerçekten hani uzun vadede yol açacaklarını da kadınlar açısından değerlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Tekrar konuşmak isteriz biz bunun üzerine, diğer arkadaşlarımız da fikirlerini paylaştıklarında. Ama dediğim gibi, hani özellikle kooperatifler ve kadın istihdamı açısından iş kadınlarının, bizim gördüğümüz kadınlarının büyük taleplerinden bir tanesi, güvenli iş dâhilinde... Tabii, bence şey de konuşulur, eğer kadın istihdamından konuşuyorsak burada, kayıt dışı kadın emeğinden de konuşulmalı. Özellikle şu anda Suriyeli kadınların emek piyasasında çok ciddi oranlarda kayıt dışı çalıştığını düşünürsek, bence göz ardı etmememiz gereken konulardan bir tanesi çünkü bütün o bahsettiğimiz istihdama katılacak kadınlar, aslında bir taraftan da kayıt dışında hâlihazırda çalışıyor olan kadınlar. Bunların hepsini diğer arkadaşlarımızın da katkılarıyla konuşursak ben çok mutlu olurum.

Çok teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok teşekkür ediyoruz.

YENİDENBİZ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZNUR AKÇİN – Herkese merhaba.

YenidenBiz Derneği, 2015 yılından beri faaliyet gösteriyor. Büyük resimde, kadın istihdamına odaklanmış bir derneğiz. “Hangi kadınlar?” dediğimizde de üniversite mezunu, iş hayatında minimum yedi yıl kalmış, çalışmış ve çeşitli sebeplerle işe ara vermiş kadınlar. Bu kadınların tekrardan istihdama katılımı için destek olan, onların bu yolculuklarında yanlarında olan bir derneğiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok spesifik bir şey söylediniz; sizi buna sevk eden ne oldu?

YENİDENBİZ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZNUR AKÇİN – Bizi buna sevk eden, aslında, kurucumuz, “kuruluşumuzun fikir annesi” de diyeceğimiz Ayşe Hanım’ın bu işteki tecrübesi oldu. Kendisi bir danışmanlık şirketinde görev yapıyor, iş arayan kadınlar içerisinde işe ara vermiş kadınların tekrardan işe yerleşiminde engellerle karşılaştığını görüyor. Kendisinin de bu CV’leri kurumlara teklif etmesinde dahi bunun bir dezavantaj olarak karşısına çıkıyor olması ve bu kadınların

işe yerleşemiyor olması, 1 değil, sayılarının çokça olması, bunun bir platform olarak kurulmasına sebep oluyor, sonrasında da dernek olarak faaliyetlerine devam etmesine sebep oluyor. Çünkü bu kadınlar iş hayatında, bizim havuzumuza baktığımızda, ortalamada on, on beş yıl çalışmış kadınlar, ağırlıklı olarak da yüzde 50-60'ı da çocuk sebebiyle işe ara vermiş kadınlar. Tekrardan işe geri dönmek istediklerinde çok zorlukla karşılaşıyorlar. CV'lerine baktığımızda da gerçekten yetenekli, becerikli ve bu elde ettikleri deneyimi tekrardan iş hayatına aktarmak isteyen kadınlar. İşe dönüş sebepleri, işte, kariyer, öncelikle ücret vesaire gibi olmasa da değer yaratmak istiyorlar ve tekrardan da iş hayatına dönmek istiyorlar. Baktığımızda da sayıca dediğim gibi, bunlar 1, 2 olmayınca ve bu engellerin neler olduğunun tespit edilmesi, kadınların ara vermiş olmalarının ne gibi eksikleri var, nasıl tamamlarız gibi, aslında altında bir sürü başlık var. Biz de bunları 5 ana odak noktası altında değerlendirip hayata geçiriyoruz.

Neler yapıyoruz? Bir aday havuzumuz var. Bu söylediğimiz 3 kriterdeki kadınlar, bu havuzumuza gelip üye oluyorlar, CV'lerini bırakıyorlar. Biz onlarla tanışma mülakatı gerçekleştiriyoruz, geri bildirimde bulunuyoruz. Büyük bir gönüllü ekibimiz var, profesyonel İK arkadaşlarımız bize bu konuda destek oluyor ve yeniden bizden nasıl faydalanacaklarıyla ilgili geri bildirimde bulunuyoruz. Nasıl faydalanıyorlar? Bu geri dönüş yolculuklarında eksik kaldıkları veya kariyerlerini değiştirmek istedikleri yönde katkı sağlıyoruz. “Soft skill” eğitimler, “upskill” eğitimler ve “reskill” eğitimler veriyoruz. “Soft skill”e şöyle örnek verebilirim: Çok kıymetli bir CV'niz var ve mülakata çağırılmıyorsunuz, bir sürü başvurunuzdan ret alıyorsunuz ve motivasyonunuz düşüyor. Bununla ilgili motivasyon, öz güven vesaire gibi “soft skill” eğitimlerinin yanı sıra, günümüz iş dünyasının ihtiyaçları olan diğer eğitimleri de veriyoruz. Örneğin, proje yönetimi, satış becerileriyle ilgili eğitim ve tabii ki son iki senedir de pandeminin ve iş dünyasının ihtiyacı olan teknik eğitimler, bu eğitimlerle de onları destekliyoruz.

Mayıs 2021 yılında yaptığımız bir projeyi örnek vermek isterim: 2 özel sektör kurumunun -burada ismini zikretmeyeyim, sonrasında detayları web sitemizde de bulabilirsiniz- iş birliğinde “RPA developer” eğitimi verdik kadınlarımıza ve bu kadınlarımız sertifikalarını aldılar. Sertifika alanlardan 5 kişi de bizim bu konuda iş birliği yaptığımız kurum tarafından işe yerleştirildi ve diğer kadınlarımızın da işe yerleştirilmesi konusunda bu eğitimi veren kurum kendisine gelen diğer kurumlara bu CV'leri öneriyor gibi, aslında çok yönlü, çok paydaşlı ve büyük resimde, çok fayda yaratan projeler gerçekleştiriyoruz.

Diğer tarafta kurumlarla nasıl iş birliği yapıyoruz? Çünkü bu işin tek tarafı adayları eğitmek, işte, geliştirmek değil, kurumlara da bunu gidip anlatmak. “Bakın, burada da böyle güzel CV'ler var -biz onlara ‘hazine’ diyoruz, ‘Hazineleri gün ışığına çıkarıyoruz.’ diye bir sloganımız var- bunları lütfen değerlendirin. Bu değerlendirme noktasında da ilanlarınızı bu havuza da yayınlayın ve en azından bu kadınlar diğer filtrelere takılmadan size CV'sini ulaştırabilme ve bir mülakat şansı yakalasınlar.” diye ifade ediyoruz. Bununla ilgili, kurumlarla pek çok örneğimiz var.

Yine, son dönemde yaptığımız bir kurumla olan iş birliğimizde akademimizin bir modül eğitiminde kurumla birlikte iş birliği yaptık ve bize destek oldular. Bu eğitime katılan her bir kadınıla birebir mülakat yaptı kurum, dediler ki: “İçinde bizim ilanlarımıza uygun olan olmayan diye bir ayırım yapmadan belki aday bize bir şey katacak, bunu görebiliriz, bunu görmek çok kıymetli olur.” Her bir adayla mülakat yaptılar ve 1 kişi de orada işe başladı geçtiğimiz ay. Böyle kurumlarla farklı farklı projeler, iş birlikleri ve sonunda da istihdama döndürecek projeler gerçekleştiriyoruz.

Bir yandan da istihdamın ve iş dünyasının nabzını tutmak adına da farklı etkinlikler ve faaliyetler düzenliyoruz. Pandemide gördük ki bir sürü şey değişti. Bizim kurumlara sunduğumuz önemli değerlerden biri de şuydu: Bu kadınların proje bazlı, dönemsel, daha esnek çalışma prensipleriyle, örneğin, doğum iznine giden bir kadının yerine altı aylık da istihdam edebilirsiniz. Açıkçası kurumlar, bu tarz çalışmaları çok da benimsemiş değillerdi, sistemlerine çok da katabilmiş değillerdi. Pandemiyle birlikte açıkçası bunun çok mümkün olduğu ve gerçekten bir çözüm olduğunu kurumlar da fark etti.

Biz de bunun için yeni bir proje fikri oluşturduk. Bu proje fikrini oluşturmadan önce de bir araştırma şirketiyle “yeni çalışma modelleri” adı altında 100 kurum temsilcisine -CEO seviyesinde ulaştığımız- bir anket çalışması gerçekleştirdik, hatta 2021 yılında bunun ikincisi de tekrarladık ve mümkünse de her yıl bu anketi tekrarlayıp nabız tutacağız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Bizimle de paylaşmanız mümkün mü?

YENİDENBİZ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZNUR AKÇİN – Tabii ki, web sitemizde de raporu yayınlıyoruz, orada da detayları bulunmakta. Hatta, bu bizim yaptığımız anket çalışmasını bu sene kurum temsilcilerine sormuştuk, yeni çalışma modellerinin nasıl olduğunu, neler yaptıklarını ve ne yapmak istediklerini. 2021 yılında bir de çalışanlara sorduğumuz bir anketi gerçekleştirdik, onun da sonuçlarını tabii ki sizinle paylaşıyoruz ve biz bunları tekrarlayıp hayata katmak, etkinliklerimize ve tüm bu konuda çalışan herkese bir değer yaratmasını hedefliyoruz. Bu çalışma modeli bizim yeni bir proje oluşumuna, hatta kendi içimizde bir alt platform oluşumuna sebep oldu, bunun adı da “YenidenBiz Flex”. Az önce söylediğim, kadınların proje ve esnek çalışması noktasında da bu kadınlar istihdama katılabilir dedik çünkü her zaman tam zamanlı çalışma da mümkün olmuyor ama pek çok alternatif yaratabiliriz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Araştırdınız mı? Avrupa aslında bu “flex” sistem çok uygulanıyor.

YENİDENBİZ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZNUR AKÇİN – Doğru, araştırdık Türkiye’deki örneklerini. Türkiye’de bununla ilgilen çalışan pek çok kurum var, yurt dışında da var. Bizim buradaki farkımız neydi? Biz havuzumuzdaki kadınları böyle bir danışmanlık yapmaya, bu tarzda çalışmaya yönlendirmektir. Biz kendi aday havuzumuzdaki kadınları hem istekli olanları hem de potansiyeli olanları danışman olabilecekleri bu havuzda topladık. Onlara danışmanlık eğitimi verdik, proje yönetimi eğitimi verdik ve aslında Türkçe tanımı çok dar kalıyor şimdi “Knowledge worker” veya “interim” şeklinde de kadınlar var ve siz bunları da istihdam edebilirsiniz, ister bir günlük ister bir yıllık şeklinde. Sonuçta, bir sivil toplum örgütü olarak onlara böyle de bir fırsat olduğunu, bunun benzerleri olduğunu, hatta benzer özel kurumlarla çalıştıklarını onlara da anlatarak böyle bir projeye de bu sene tekrar faaliyetlerimize, projelerimize devam ediyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – “Flex” sistemle aynı anda bir kadın birden fazla işte de çalışabilir ya da bir tam zamanlı çalışıp bir tane de “flex” sistemle danışmanlık yapabilir. Yani bu, sadece aslında tam zamanlının alternatifi olarak da değil de ikincil bir kazanç yöntemi olarak da kullanılabilir.

YENİDENBİZ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZNUR AKÇİN – Kesinlikle. Biz de orada aslında sepeti doldurmaya çalışıyoruz. Kadın istihdamı için pek çok alternatif yaratabiliriz, bu bizim elimizde. Hem kurumların aklına sokmak, aslında bir yandan da kadınlarımızın aklına sokmak da kıymetli. Sadece tek yönlü bakmasınlar, daha geniş bakabilsinler, daha farklı fırsatları olduğunu görebilsinler de istiyoruz. Bu anlamda da eğitimlerimizin ve etkinliklerimizin içerisinde bu da var, mentorluk programımız var. Sadece eğitimler değil, bu sene 6’ncı dönemini gerçekleştiriyoruz. Bu mentorluk programımızda da aslında kurumsal hayata dönmek istemeyen kadınlarımız da var yani diyorlar ki: “Sabah yedi, akşam yedi çok zor. Ben başka ne yapabilirim? Başka bir şey de bilmiyorum ki. Yapamam.” fikrini de onların kafasından çıkartıp önerilerine seçeneklerini koyuyoruz, bu da çok kıymetli. Bununla da ilgili pandeminin başladığı yıl, 2020’nin Temmuz ayında bir proje gerçekleştirdik. Bu kadınlardan yolunu girişimciliğe dönüştürenler de vardı. 45 girişimci ve girişimci adayı kadına girişimcilikle ilgili eğitim verdik. İstanbul Kalkınma Ajansı’ndan aldığımız bir hibe vardı. Üç ay içerisinde bu kadınlara üç yüz saat eğitim ve beş yüz saat birebir danışmanlık hizmeti verdik. Burada

bizim yaptığımız, girişimciliği anlatmak, öğretmek değildi; zaten onlar bu konuda bir adım atmışlardı ve pandemiyle birlikte engellerle karşılaşmışlardı. Bu karşılaştıkları engelleri aşmaları için onların yanlarında yer aldık. Hem pandemiye özel neler yapabilirsiniz hem de bundan sonrası için adımınızı nasıl atabilirsiniz adına bir projeydi. Aslında özetle şunu yapmaya çalışıyoruz: Bu profiledeki kadınları iş hayatına girişimcilik olabilir, proje bazlı olabilir, tam zamanlı olabilir, nasıl döndürebiliriz? Kurum nezdinde bu kadınları nasıl tanıtabiliriz, anlatabiliriz? Açıkçası sadece de şu değil: “Yani bu kadınlar var, bunları bir şekilde işe alın.” değil; gerçekten ihtiyacı tespit edip her iki taraf da bu işten kazanç sağlasın şeklinde bir çalışma yürütüyoruz; özetle bunlar.

Teşekkür ederim söz verdiğiniz için ve davetiniz için.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Çok teşekkürler.

Ben alternatif istihdam modelleri noktasında sizden katkı almayı çok önemsiyorum, uzman arkadaşlarla da görüşüp bize katkı sağlarsanız çok memnun oluruz.

Teşekkürler.

Buyurun.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ SELEN OKAY AKÇALI - Ben de çok teşekkür ederim.

Yönetim Kurulunda Kadın Derneğini temsilen buradayım, arkadaşım İpek’le birlikte. Davetiniz için çok teşekkürler. “YKKD” diye de geçiyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Selen Hanım, derneğin ismini gördüğümde açıkçası çok merak ettim, çok ilgimi çekti, çok hoşuma gitti ve çok merak ediyorum. Ne yapıyorsunuz?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ SELEN OKAY AKÇALI - Neden böyle bir isim? Çok da uzun bir ismimiz var.

Biz, şimdi on sene önce aslında bir platform olarak doğuyoruz, Türkiye’ye öyle geliyoruz, bir mentorlük programı. Şirketler arası mentorlük ve bağımsız yönetim kurulu üyeliği sertifika programıyla doğuyor dernek bir inisiyatif olarak. Beş sene önce de dernekleştik ve tam olarak bu yönetim kurulu meselesine odaklanıyoruz. Aslında biliyoruz ki işte çok güzel oluşumlar dinledim ve dinleyeceğim, kadının çok yönlü problemleri var her alanda. Biz de diyoruz ki: Tepe merciini değiştirsek yani karar mercilerinde kadını daha etkin, güçlü kılsak bu iş çözülür, daha hızlı çözülür. Yani bütün istihdam, girişimcilik, orta giriş seviye yöneticileri desteklemek anlamında... Mesela, YenidenBiz de bizim kardeş derneklerimizden biri, onlarla kol kola çalışıyoruz ama bizim çok özel eğildiğimiz konu, yönetim kurulları.

Ne yapıyoruz? Aslında sizin sabah toplandığınız o 80 CEO, yönetim kurulu başkanı kadın, çoğu bizim derneğimizin ya üyesi ya “mentee”si ya mentorü. Şöyle bir data var:

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Toplam üye sayınız nedir?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ SELEN OKAY AKÇALI - Şimdi, biz üyelik bazlı, bireysel üyelik bazlı çalışmıyoruz. Kurumlarla katılımcı oluyorlar bize. Biz bir mentorlük programı... İki yıl sürüyor yani on sekiz ay sürüyor aslında mentorlük programımız. Bugün Türkiye’de yüzde 5 kadın CEO oranı. Borsa İstanbul’a yani borsaya kote şirketlerdeki kadın yönetim kurulu üyesi oranı yüzde 17; yarın yenisi açıklanacak ama bu en son rakam, geçtiğimiz senenin rakamı. Tablo ortada; aslında karar mercileri de yani biz kadınlar piramitte yükseldikçe yalnızlaşıyoruz, azalıyoruz. Sizler bunu Mecliste de yaşıyorsunuz; aslında her noktada yani yerel yönetimlerde de muhtar kadınlar az, işte diplomaside de az, askeriyede de az, her yerde azız. Şimdi, kadınlar piramitte yükseldikçe azalıyor. Bu, aslında toplumsal bir problem yani nedenleri çok çeşitli. Kadınlar nedeniyle

de erkekler nedeniyle de çok irdelenebilir. Ama şunu görüyoruz: Az olmasının cefasını aslında sadece kadınlar değil, bütün toplum çekiyor çünkü ekonomik kalkınma vesaire anlamında bizi geriye düşürüyor. Biz de “Toplumsal kalkınmayı böyle destekleriz.” diyoruz. Ne oluyor bizim derneğimizde? Yani mesela sabahki o toplantıya katılan kadınlar bizde nasıl var oluyor? Biz şirketlerin tepe yönetimlerini yani “C-level” kadınlarını, CEO’larını “mentee” olarak alıyoruz yani öğrenci olarak alıyoruz yetiştirmek adına. Şimdi, bu kadınlar Türkiye’deki önde gelen şirketlerin en tepe kadın yöneticileri; ya CEO’lar ya da -CEO eksi bir- genel müdür yardımcıları. Biz onları bambaşka bir kurumun patronuyla, yönetim kurulu başkanıyla eşliyoruz yani çıkar çatışması ya da işte herhangi bir şey yaşatmayacak... Örneğin, şöyle bir örnek vereyim; mesela, rahmetli Mustafa Koç bizim mentorümüzdü, Murat Ülker şu anda da mentorümüz. Örneğin, Murat Ülker, Yıldız Holding Yönetim Kurulu üyesi, biz onu Turkcell’deki bir “C-level” kadınla eşleştiriyoruz, hiçbir şekilde hani marka vesaire ya da tedarikçi ilişkisi yok aralarında. O ona on sekiz ay boyunca mentorlük yapıyor. Yani bir yönetim kurulu masasına oturduğunda onu nelerin beklediğini patron gözüyle anlatıyor, hatta buna “gölge YK üyeliği” de deniyor, onu bazı YK’lerine davet ediyor ve onu yaşamasını sağlıyor.

Bunun yanı sıra, bu, programımızın ilk ayağı, çok önemli bir ayağı tabii çünkü önemli bir network bu kadınlar için yani onları tanıştırıyoruz bu patronlarla.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Bir holdingin patronu başka bir holdingin CEO’suna mihmandarlık yapıyor, mentorlük yapıyor.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Evet, aynen öyle, gönüllü.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Gerçekten emek veriyor mu yani bu gerçekten uygulanabilir mi?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Kesinlikle uygulanabilir. Bununla ilgili bizim müfredatımız var, onlara önerdiğimiz bir oryantasyon e-kitabımız var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Ve bir holding patronu, işte kimi söylediniz; Ülker’i.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Mesela, Murat Ülker diyelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Ülker, bunu sizin teşvikinizle mi yapıyor, yapma sebebi ne, onu yapma motivasyonu nedir?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Çok çeşitli.

Şimdi, bir kere, bizim şu ana kadar 120 mentorümüz oldu Murat Bey gibi Türkiye’de. Yani bu çok önemli bir rakam ve on yıldır bu insanlar, kadın erkek yani tabii ki oranca erkekler yüksek mentorlerde çünkü YK başkanı nezdinde kadın çok yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Sonra o mentorler bu CEO’ları kendi firmalarına davet ediyorlar mı?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Ediyorlar ama şöyle bir etik kodumuz var: Program devam ederken edemiyorlar. Ama şöyle davet etmelerini istiyoruz, diyoruz ki: Sen kurumuna bu CEO’yu almaya çalışma -böyle etik kodlarımız var- ama onu YK’ne davet et, bağımsız YK üyesi olarak kurumuna al. Çünkü o “mentee”yi veren kurum da o kadını bağımsız yönetim kurulu üyesi olma yolunda destekleyen bir kurum oluyor, imza

alıyoruz ondan, taahhüt alıyoruz. Murat Bey'den de şunun taahhüdünü alıyoruz: Bu kadını yetiştirdin, memnunsun, onu ya kendi kurumunuza alın ya da başka tanıdığınız “network”ünüzdeki ihtiyaç duyulan, bağımsız YK üyeliği ihtiyacı duyulan kurumlara tavsiye edin diyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - CEO'nun patronu ne düşünüyor bu durumda; soru geldi.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Şimdi, tabii, biz böyle etik kodlar koyduğumuz için, o CEO'yu transfer edemiyor diğer patron ama onu tanıyor, onu görünür kılıyor ve inanın, bizim beş sene öncesine göre -şimdi size rakamları aktaracağım- inanılmaz çıktılar var. Yani bağımsız YK üyeliği olarak atanmasını dürüstçe konuşmak gerekirse belli patronlar çok destekliyor ve çok içselleştiriyor çünkü ona, kurumuna aslında zenginlik katacağını inanıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - “On sekiz ay.” demiştiniz değil mi?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - On sekiz ay, çok uzun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - On sekiz ayda kaç defa görüşüyorlar?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - 9 defa en az görüşüyorlar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - İki ayda bir.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - İki ayda bir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Kaç saat?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - İki saat bir kahve içiyorlar.

Burada aslında çok güzel bir soru sordunuz, onun patronu destekliyor. İşte, asıl bizi geride tutan o. Biz şunu oluşturmaya çalışıyoruz: “Bağımsız YK üyeliği” dediğimiz kavram, bir kadın -demin dediniz ya- çalışırken başka bir işte de esnek çalışabilmeli, aynı mantık. Bu, kurumu çok zenginleştiren bir şey. Yani ben şu anda bir TELEKOM şirketinde “C-level” yöneticiyim, gittim bir gıda şirketine bağımsız YK üyesi oldum. Arada hiçbir alışveriş yok, hiçbir çıkar çatışması yok, hem kendi kurumumu besliyorum hem orayı besliyorum, oraya kendi...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Ekstra ekonomik kazanımı oluyor mu?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - YK üyeliğinin oluyor tabii ki; sembolik ücretler de olabiliyor, çok yüksek ücretler olmuyor; bazen de danışman statüsü oluyor, onların böyle seviyeleri var. Bu, 2 kurumu da besleyen bir şey.

Biz bu arada şuna da bakıyoruz: Sadece bağımsız YK üyeliği değil çünkü SPK yüzde 25 tavsiye ediyor ama bunu her şirket tabii ki yapmıyor. Yani bağımsız YK üyeliği değişik bir kafa değişikliği “mindset” değişikliği gerektiriyor. Şuna bakıyoruz: Kendi kurumlarının YK'lerine girebilmişler mi? Çok ilginç, çok ilginç veriler... Düşünün ki bu kadınlar bu kadar yol kat etmişler, acayip eğitimler almışlar, kurumunun en tepesine çıkmış ve -çok zor, dünyada da bu böyle bu arada, sadece Türkiye’de değil- yüzde 5’e girmiş ama kurum ona YK koltuğuna oturtmuyor. Bugün, borsaya kote 400 küsur şirket var diyelim, bunların 134’ünün yönetim kurulunda hiç kadın yok. Diyelim ki bu bir ev tekstili şirketi, düşünün, ev tekstili üretiyor, müşterisinin yüzde 95’i kadın, yönetim kurulunda bir kadın

oturmuyor, 8-9 erkek oturuyor, bütün kararları onlar veriyor, kadınlar çok güzel uyguluyor, çok güzel çalışıyor, işleri çok güzel götürüyor ama bütün kararları yönetim kurulunda oturan o 9 erkek veriyor. Bu, gerçekten kabul edilemez bir durum, biz işte buna savaş açıyoruz. Diyorlar ki bize: “Niye ‘YK’ diye tutturuyorsunuz? Sadece YK mi?” Tabii ki değil ama “Biz nasıl karar mercilerinde bulunamayız?” derdimiz o.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - YK olmazsa YK başkanı da olamayacak, sonuçta orada da öyle bir adım var yani.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Aynen öyle.

Dolayısıyla, buradaki problem kesinlikle çok çok katmanlı, kadınların da üzerine düşenler var, erkeklerin de üzerine düşenler var. Biz bu programı sadece mentorlülle götürmüyoruz bu arada, bir sertifika programımız var, çok önemli okullar; Koç Üniversitesi, Bilgi, Boğaziçi, Özyeğin, Argüden Akademi gibi kurumlar bizi akredite ediyor. On sekiz ay bu kadınlar üniversite sıralarına dönüyorlar; işte, o, sabah tanıştığınız kadınlar. Biz onlara 360 derece YK üyeliği ekseninde finanstan tutun pazarlama, regülasyon, hukuk, toplumsal cinsiyet, her türlü eğitim veriyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Bedelli, bedelsiz?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Hepsi bu programın içinde ama şöyle bir durum var: Bu kadınların bizim programımıza katılması bireysel değil, o yüzden bireysel üyelik almıyoruz, kurumları katılıyor. Örneğin, Unilever geliyor ve diyor ki: “Benim adayım şu isim, benim genel müdür yardımcım, ben bunu sizin programınıza veriyorum.” ve o fonluyor. İşte o fon, hem bu eğitim bedellerini karşılıyor hem de bizim derneğimizin bütün giderlerini karşılıyor, kurumdan alıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Dolayısıyla, aslında kendi personeline yaptığı bir yatırımdır.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - “Bugüne kadar kaç kurum dâhil oldu?” dersiniz, on yılda 150 kurum, hepsi Türkiye’nin çok önemli kurumları, lokal şirketlerimiz var, global şirketler var, 150’ye yakın kurum. Demin bahsettim, 120 mentorumuz oldu, anlamlı bir kısmı da on yıldır devam ediyor yani bırakmıyorlar bizi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - İnsanlar size nasıl güvendi?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Nasıl güvendi? Çünkü çıktılar ortaya koyduk.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - İlk başlangıçta nasıl güvendiler?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI – İlk başlangıçta çok ilginç o hikâye. Tabii, Türkiye’de şöyle: Birkaç kişiyi ikna etmeniz gerekiyor bu yolculukta, o da onları etkileyecek. Bize ilk güvenen birkaç patron oldu; demin bahsettiğim, Murat Bey, Cem Boyner, Suzan Sabancı Dinçer, rahmetli Mustafa Koç gibi isimler bu programı vizyonlarıyla kabul ediyorlar, diyorlar ki: “Biz de mentor olabiliriz.” Sonra tabii, onların ikna etmesiyle halka halka büyüyoruz, hemen olmuyor. Yani önce bir 40 isim, sonra onların bazıları düşüyor, ikinci dönemde biraz daha büyüyor halka; derken derken bugünlere geliyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Mentorluk yapanlar için ayrıca bu bir prestij mi?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Çünkü motivasyonu söylemedik sanki, değil mi; ne motive ediyor o insanları?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Evet, prestij. Tabii, böyle bir kulübün içine girmek...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Ya da aslında, öğrenci de yetiştirmek.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Kesinlikle karşılıklı öğrenme. Mentorlarla çok konuşuyoruz “Ben mi ona öğrettim bu süreçte, o mu bana öğretti? Siz beni mentor olarak aldınız ama yetiştirdiğim kadın o kadar muhteşem ki birbirimizi yetiştirdik aslında.” diyorlar ve müthiş bir dostluk doğuyor onların arasında, profesyonel dostluk.

Bir de biz kadınlarda şu var: İş konusunda mükemmeliyetçiyiz, çalışıyoruz, okullardan mezun oluyoruz, işe giriyoruz; ev, bakım, ya çocuklarımıza bakıyoruz ya anne-babamıza bakıyoruz ya da işimize değil mi? Yani bir network, bir hobi edinme konusunda biz kadınlar çok gerideyiz. Bizler iş dışında ve ev dışında, iş ve ev sorumluluklarımız dışında fazla network sahibi değiliz erkekler kadar. Mesela, bizler toplantımızı bir futbol maçı izleyip onun şeyinde yapmıyoruz. Yani bizlerin network alanı o kadar kısıtlı ki biz burada şöyle muazzam bir çıktıyla karşılaştık. Şimdi biz bugüne kadar 200 kadın mezun ettik bu programla, 200 CEO ve şimdi 65 de yeni eklendi, 265 olduk. Bu kadınlar arasında, bir de bilirsiniz, kadınlar kadınlarla çok çalışmak istemez, çekinir, işte der ki “Ay yani hani nasıl olacak?” falan...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Aynı cümleyi sabah da duyduk, çok üzücü.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Evet, evet öyledir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Çok üzücü ama gerçek sanki yani.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI – Üzücü ama gerçek yani bunu da açıklıkla konuşmak gerekiyor. Şimdi biz, burada onu da kırıyoruz. Bu 265 kadın öyle bir yakınlaştı ki ve öyle bir “network” ağı doğdu ki burada, inanılmaz bir şey oldu yani, bizim tahmin etmediğimiz bir çıktı doğdu. Düşünün ki bu kadınlar birbirleri arasında birbirlerine destek oluyorlar, birbirlerine kol kanat geriyorlar; birisi bir işle ilgili bir şey ararken öbürü ona destek veriyor, bu da muazzam bir çıktı oldu. Kadın olarak hiç tatmadığımız bir şeyi yaşıyoruz yani “network” konusunu.

İşte bu programın değişik unsurları var; eğitim ayağı var, mentorluk ayağı var. Rakamları biraz size özetlemek istiyorum, yani ne noktaya geldik. Şimdi, açıkçası, bu işi ilk kurduğumuzda yani beş sene önce biz de bir Avrupa Birliği fonu aldık ve Ankara’ya geldik. Hatta, o zaman, Kadın Erkek Fırsat Eşliği Komisyonunu ziyaret ettik, 2019 senesiydi. O zaman bu kadar iyi değildi durum yani ben biraz böyle ümitsizliğe kapılıyordum “Ne olacak bu durum? Yani olmuyor bir türlü.” diyordum. Şimdi, yeni dönem lansmanımızı yaparken şöyle bir rakamları çıkardık. Bu 200 kadının son iki yılda 82’sini biz bir yönetim kurulu koltuğuna yerleştirmişiz. Yani muazzam bir şey, demek ki birileri elini taşın altına sokunca oluyor. Yani bu sadece kadın değil, işte destek veren mentorü, eğitimi, kadının kendi güvenini kazanması, şirketlerin desteği çok çok önemli. Biz 82’sini sokmuşuz ama 82 mezunumuzun çok çeşitli üyelikleri var, sadece bağımsız değil, mesela grup şirketi. Grup şirketinden kastımız şu: Bir holdingde bir grubu yönetirken başka iştiraklerine sizin atanmanız. 52’si grup şirketine girmiş, 43’ü bağımsız olmuş -bağımsız için çok yüksek bir rakam- 59’u da sivil toplum YK üyelikleri. Sivil toplumu da çok

önemsiyoruz. Yani sivil toplum YK'sinde de kadın sayısı çok az. Özellikle bu ticaret odaları, sanayi odaları, biliyorsunuz, yani çok çok azız yani dayanılır gibi değil gerçekten tabloyu görünce. Biz bu tabloyu da değiştireceğimize inanıyoruz hani bu şekilde.

Şimdi, öneri noktasına gelirse demin Bahar Hanım sanırım çok güzel bir şey söyledi “Kadının gücünden yararlanmayan asıl dezavantajlıdır.” dedi. Çok katılıyorum, biz de buna “Yetenek israfı.” diyoruz. Aslında bu bir kadın meselesi de değil. Ya, toplumu oluşturan yüzde 50-yüzde 50 2 nüfus var ve bunun bir tanesine böyle gözümüzü kapıyoruz, istemiyoruz deyip yüzde 50'yle idare etmeye çalışıyoruz. Bu, bir yetenek israfı. Üniversiteden aynı mezun oluyoruz, işe aynı oranda giriyoruz, neden o piramidi aynı oranda yürüyemiyoruz? Yürüyemediğimiz için de o kadınlar kopuyor ve istihdamdan yok oluyor, bunu sorgulamamız gerekiyor. Temsil edilmeyen en büyük azınlık kadınlar, maalesef öyle; bunu değiştireceğiz.

Şimdi, biz, geçtiğimiz sene tam bu zamanlarda ekonomi politikaları kuruluna bir mektup yazdık Gülsüm Azeri önderliğinde; Canan Özsoy, bizim gibi birkaç kadın derneği el ele verdik ve dedik ki “Gelin bunu değiştirelim.” Önerimiz şu: Tabii, bizim gibi çok kıymetli oluşumlar var, hem dünyada hem Türkiye’de, demin bahsetti, sanırım ilk Noyan Bey bahsetti: Yüzde 30 Kulübü var, işte -WCD- “Women Corporate Directors” var, Bağımsız Kadın Direktörler var, Sabancı, PWN var; bunların hepsi Türkiye’de ayağı olan önemli kuruluşlar; biz de bir tanesiyiz, aslında bizim gibi var bu iş için çalışan.

Biz diyoruz ki: Ya, hepimiz bir şeyler yapıyoruz, işte, biz eğitim tarafını yapıyoruz işin, demin bahsettim; mentorlük, eğitim; bu işi pişiriyoruz, biraz da iletişim tarafını yapıyoruz aslında; kimisi, Sabancı Üniversitesi -yarın yeni rapor açıklayacak- raporlama tarafını yapıyor, herkes bir ucundan tutuyor; çok güzel. Ama burada bir şey çok eksik, o da kanuni yani regülatif uygulamalar. Bunu incelediğimizde, şimdi, bundan on sene önce biz bu yola çıkarken borsaya kote şirketlerde kadın oranı yüzde 11’miş, bugün yüzde 17. Düşünün ki on yıldır bu kadar dernek, bu kadar oluşum, kadar mezun kadın, arada verilen bütçeler... 6 puanlık bir artış var yani bu tabii ki bizi hiç mutlu etmiyor; yüzde 11, yüzde 17.

Peki, dönelim Avrupa’ya bakalım, pek çok ülke bizi geçip, sollayıp gitmiş. Onlar da yüzde 11’miş aslında on sene önce, onlar nasıl bizi geçiyor? Şu anda yüzde 35-40 onların oranları bu seviyelerde uygulamalarla. Yani burada devlet bir politika ortaya koyuyor, illa kota değil ama mesela “uygula” ya da “açıkla” politikası var, bazıları bunu uyguluyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Açıklar mısınız bunu biraz.

Mesela, İngiltere örneği var önümüzde; İngiltere kota koymuyor, hatta zamanında Başbakan’dan bir mektup gidiyor bütün YK başkanlarına diyor ki: “Senin yönetim kurullarında kurum olarak yüzde 30 kadın görmek istiyorum, şu kadar zaman içinde. Bunu uygulamayı istiyorum, uygulayamıyorsanız da neden uygulamadığınızı bana yazacaksınız, rapor edeceksin.” İnanın, sadece bu bile İngiltere’deki rakamları artırıyor çünkü nasıl açıklayacaklar yani açıklamaya çalışmak bile o yolda bir çaba sarf etmelerine neden oluyor. Mesela, Kanada -bu da değişik, kotasız yine-yönetim kurulunda diyelim ki 7 koltuk var diyor ki: “O koltukların 2’si kadın olana kadar o koltukları dolduramayacaksınız, boş tutacaksınız.” Boş koltuk uygulaması, çok güzel, koyamıyor oraya hiç kimseyi

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Dolayısıyla 7’de 5’le çalışıyor.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Öyle çalışıyor, madem koymuyorsunuz, az çalış. Ya da şu getirilebilir şirketlere: Artı bir kadın koy yani 7 erkek tutmak istiyor musun, çok mu kıymetli o erkekler sizin için, o zaman YK’ye ek bir tane sandalye ekleyin, oraya kadınları oturturun olabilir.

ŞENOL SUNAT (Ankara) - Bu örnek nerenin?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI – Yani bu “ek koltuk” örneği henüz yok bildiğim kadarıyla ama biz mesela bunu da önermiştik. Biz bunu bu arada şirketlere öneriyoruz, gidip bayağı bir YK başkanıyla birebir toplantı yapıyoruz onları etkilemek için, sunumlar yapıyoruz, diyoruz ki: Ya, madem değiştiremiyorsunuz, belli dengeleriniz var kurumda, anlıyoruz, o zaman ek koltuk açın ya da yüzde 30 kota. Yüzde 30 kritik eşik, yani bir yerde kadın var diyebilmemiz için, yüzde 30 kadın görmemiz gerekiyor; 1 kadın yetmiyor, gerçekten yetmiyor.

Bu kritik eşiği tutturan kaç şirket var?” dersiniz borsaya kotede şirketler için? 400’ün 40’ı yani 40’ını alıp böyle alkışlamamız lazım, 3 kadını onlar tutturmuşlar, yüzde 30 kadını. Tabii, bunların çoğu da aile üyesi hisseder ama olsun, o da olsun yani aile üyesi hissedar da olsa o da bir gelişme çünkü o olmayan da var.

Dolayısıyla bugün benim buraya gelme ve sizlerden destek rica etme amacım, gerçekten el ele verelim, bu ülke için hangi çözüm gerekiyorsa mutlaka buluruz. İlla kota değil, keşke kota olsa, evet, çünkü kotayla çok hızlı bir yükseliş var, bunu görüyoruz ama belli durumlar, ekonomik koşullar, şirketler de dinleniyor vesaire mutlaka ortak güzel bir nokta bulunur, bu iş birlikte çözülecek. Gerçekten de siyasetüstü, partilerüstü bir mesele bu, biz kadınlar el ele verirse çözeriz diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum, gerçekten bugün için de

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Selen Hanım, ben de çok teşekkür ediyorum.

Merak ettiğim kadar varmış, hatta daha da ilginçmiş yani. Ben bu kadar ilginç olabileceğini düşünmemiştim.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Çok teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Çok önemli uygulamalara imza atmışsınız. Önerileriniz noktasında da bizim de raporda kullanmamız açısından sonradan da arkadaşlarla bir iş birliği içine girebilirsek daha teknik, daha üstünde çalıştığımız şekilde bazı önerilerde bulunabiliriz, sizin söylediklerinizi biz öneri hâline getirebiliriz.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Çok seviniriz.

Ben size raporu, bu gönderdiğimiz mektubu ve ekini -bir sene önceki- yani çalışmalarımızı -o ülkeleri araştırdık biz- onları size iletayım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Çok iyi olur.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI – Ayrıca, “web” sitemizi... Ve bir de bir albüm yaptık biz, bu kadınları görünür kılmak için. Bildiğiniz böyle bir kitapçık, hepsinin CV’leri var, 180 kadın yer alıyor içinde, onu da böyle YK başkanlarının masasına koyduk.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Bir yeriniz var mı ,bir mekânınız yani?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - İstanbul merkezliyiz, aynen. Her türlü iş birliğine açığız, her türlü desteğe.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Teşekkür ederiz.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – İş tanımınız nedir?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Şimdi, ben derneğin tam zamanlı çalışanıyım. Bana çok soruluyor bu çünkü sivil toplum sektörü buna çok alışkın değil.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Tahsiliniz nedir?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Ben endüstri mühendisiyim, daha önce Koç Topluluğu ve Turkcell’de çalıştım, uzun zaman orada yöneticilik de yaptım ama sonra bir baktım ki bu iş olmayacak. Yani ben Turkcell’de şöyle bir baktım, orada orta seviye bir yönetici olmuşum, dedim ki: Ben farklı bir şey yapayım, bu tabloyu değiştireyim ve sivil topluma geçtim. Çok çarpıcı, yani kendi yaşadıklarımın yola çıkarak aslında ve şimdi o tarafa hizmet ediyorum.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Buraya adadınız.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Evet, buraya adadım, aynen öyle, kendi yaşadıklarımın aslında yola çıkarak. Şu anda da tam zamanında buradayım.

CEYDA ÇETİN ERENLER (Kütahya) - Ben de bir cümleyle...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Buyurun.

CEYDA ÇETİN ERENLER (Kütahya) - Sabah, Zuhal Baltaş Hocamızla görüştük.

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Ne güzel.

CEYDA ÇETİN ERENLER (Kütahya) - Çalışıyor musunuz birlikte, ben onu merak ettim? Çünkü davranış değişimiyle alakalı ciddi çalışmaları varmış; bu da tam sizin alanınızla ilgili; var mıdır, sizinle birlikte midir?

YÖNETİM KURULUNDA KADIN DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ SELEN OKAY AKÇALI - Evet, Zuhal Hanım’ı çok çok severiz. Acar Bey’le birkaç kere çalıştık, Zuhal Hanım’la da istiyoruz bu sene. Acar Baltaş’la çalıştık, çok kıymetli hocalarımız, evet.

Çok sağ olun öneriniz için, hatırlatma oldu tekrar, çok sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok teşekkür ediyoruz.

Evet, buyurunuz.

KADIN EMEĞİ DEĞERLENDİRME VAKFI BAŞKANVEKİLİ GÖKÇEN DURUTAŞ - Merhaba herkese.

Berrin Yenice’yle beraber buradayız. Kadın Emeği Değerlendirme Vakfından geliyoruz.

Genel olarak vakıftan bahsedeyim.

Vakıf, 1986 yılında kurulmuş bir vakıf ve temel çalışma alanlarımızdan bir tanesi kadın kooperatifleri. Kadın kooperatifleri 2000’li yılların başında geliştirdiğimiz bir model. Bizim de 1999 depreminden sonra başlayan çalışmalarla şekilleniyor. Aslında, işte, bu kadınları, mahalle düzeyinde, kendi tarif ettikleri ihtiyaçlar çevresinde örgütleyerek kendi kuruluşlarını kurmalarını destekliyoruz. “Orada ne olabilir?” diye araştırırken -bu, işte, dernek olabilir, vakıf olabilir- Avrupa’da da birçok örneği olan sosyal kooperatife benzer kadın kooperatifleri modeli ortaya çıkıyor ve 2000’lerin başında ilk örnekler kurulmaya başlıyor. Bugün artık sayısı 2000’lere ulaştı. Bizi, KEDV’i, şu anda bir kaynak kuruluş gibi düşünebilirsiniz. Türkiye genelinde yaygın şekilde kadın kooperatifleriyle çalışıyoruz. İşte, 400-500 kadar kadın kooperatifinin olduğu Ulusal Ağ’ın sekreteryasını yürütüyoruz. Aynı zamanda, -geçen, alt komisyon toplantısına katılmıştı SİMURG’tan arkadaşlar- SİMURG Ulusal Birliğin sekreteryasını yürütüyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - SİMURG’u Türkiye Büyük Millet Meclisinde ağırlamıştık.

KADIN EMEĞİ DEĞERLENDİRME VAKFI BAŞKANVEKİLİ GÖKÇEN DURUTAŞ - Evet, Nilgün Hanım ve Ayşe Hanım geldiler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Bildiğim kadarıyla aynı kuruluşsunuz, doğru mu?

KADIN EMEĞİ DEĞERLENDİRME VAKFI BAŞKANVEKİLİ GÖKÇEN DURUTAŞ – SİMURG, ayrı bir tüzel kimliğe sahip kadın kooperatifleri birliği.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Ama sanki sizin içinizden mi çıkma?

KADIN EMEĞİ DEĞERLENDİRME VAKFI BAŞKANVEKİLİ GÖKÇEN DURUTAŞ – Aslında, hayır, biz iş birliği içinde çalışıyoruz ama sekreteryayı KEDV yürütüyor. Bizim ofiste SİMURG’un bir alanı var ama SİMURG’u kadın kooperatifleri temsilcilerinden, eski başarılı kooperatiflerden yönetim kuruluna sahip bağımsız bir kuruluş olarak düşünebilirsiniz.

Şimdi, vakıf, bir kaynak kuruluş gibi çalışıyor kadın kooperatifleriyle. Ne yapıyor? Kooperatif kurmaya karar vermiş kadınlarla yola çıkıyor ve onlarla iş birliğini, o kooperatif varlığını sürdürdükçe devam ediyor. İşte, kooperatifçilik ilkeleri, kooperatif nasıl kurulur, işletilir; buradan başlıyor bu yolculuk. Tabii, aynı zamanda, kadınların o yola nasıl devam edeceği, nasıl bir ortak eylem planıyla yola çıkıp devam edeceklerine dair çeşitli eğitim programlarımızla kadınların o, bir araya gelme sürecini destekliyoruz aslında.

Bir diğer taraftan, ne yapıyoruz? İstihdama katılım, girişimcilik -birkaç kere de arkadaşlar dedindiler- en kritik şey bakım meselesi aslında, ücretsiz bakım emeği. Bir taraftan, kadınların yaşamlarında annelikten gelen bir deneyimle bunu destekleyecek, bunu bir istihdam ve girişimcilik alanı olarak görüyoruz ve kadınların...

“Mahalle yuvaları” modelinden bahsedeyim aslında. Kadın kooperatiflerinin işlettiği, “mahalle yuvaları”nın kurulmasını destekliyoruz. Burada amacımız ne? Hem kadınların istihdama, ekonomiye...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Gökçen Hanım, hemen buruya bir katkı sağlayayım.

Söylediğiniz aslında sosyal kooperatifçilik.

KADIN EMEĞİ DEĞERLENDİRME VAKFI BAŞKANVEKİLİ GÖKÇEN DURUTAŞ – Evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - Türkiye’de sosyal kooperatifçilikle ilgili bir yasal mevzuat yok. Yeni bir alt komisyon kuruldu Dilekçe Komisyonu kapsamında. Sosyal kooperatifleri inceleyecekler, çalışmalarına başladılar ve günün sonunda da mevzuatla alakalı düzenleme çalışması için bir altlık oluşturmuş olacaklar. Dolayısıyla, biz sizi Sosyal Kooperatifçilik Başkanımızla da önerelim, onlarla da görüşsünler.

Buyurunuz.

KADIN EMEĞİ DEĞERLENDİRME VAKFI BAŞKANVEKİLİ GÖKÇEN DURUTAŞ - Çok seviniriz.

Bakım meselesinden bahsediyorduk. Bu, tabii hem kadınların ekonomiye katılması için olmazsa olmaz bir mesele; bir taraftan da tabii bir çocuğun gelişimi açısından çok kritik öneme sahip ve yoksullar bu hizmetlere erişemiyorlar. Dolayısıyla, kadın kooperatiflerinin bu bakım hizmetleri alanında kadınların gelir elde edeceği bir iş modeli olarak aslında bunu destekliyoruz yoksul mahallelerde. İşte, Türkiye’de örnekleri var, ne kadar çok kamu desteği alabilirlerse o kadar çok ücretsiz hizmet götürebiliyorlar

yoksul mahallelerde. Örneğin, Mardin’de her yıl 100 çocuk bu hizmetlerden yararlanırken Mardin’deki İpekyolu Kadın Kooperatifi’nin daha fazla kadına gelir elde etmesini destekliyor ama bir başka yerde ailenin ekonomik durumuna göre ücret alarak para kazanıyor kadınlar, bu bir tanesi.

Bunun dışında başka neler yapıyoruz kadın kooperatifleriyle? Sizler de söylediniz, biraz gelenekselin dışında alanlarda çalışması gerekiyor kadınların. Bu yüzden, bu kooperatiflerin hayatını sürdürebilmesi için en kritik şey; sürdürülebilir, anlamlı bir işe sahip olması kadınların. O yüzden, bu ekonomik girişimler lokomotif niteliği taşıyor. Biz de işte o bölgede herhangi bir yatırımcı nasıl yatırım yapacaksa o potansiyelle istihdam ve girişimcilik alanlarını tespit etmeye ve kadınların bu alanlarda ekonomik girişimlerde bulunmasını desteklemeye çalışıyoruz, çeşitli fizibilite çalışmaları yürütüyoruz ve üretim modelleri geliştiriyoruz. Bir taraftan, hâlihazırda işi olan kadın kooperatiflerinin bu işlerinin ölçeğini büyütmeleri, yeni alanlarda yatırım yapmaları için işte uzmanlarla buluşturuyoruz, mentorlük programları yürütüyoruz, finans desteği sağlıyoruz, bu gibi çalışmalar yürütüyoruz. Tabii, bir taraftan da pazara erişim çok kritik bir şey, tabii bu kadınların ürettiği ürünlerin...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK - İstihdam kapasitesinin artırılmasıyla alakalı satış noktasında “network” mü oluşturuyorsunuz, yoksa yatırım noktasında bir katkı mı sağlıyorsunuz?

KADIN EMEĞİ DEĞERLENDİRME VAKFI BAŞKANVEKİLİ GÖKÇEN DURUTAŞ – İkisini de yapıyoruz, hem yatırımla buluşturuyoruz, kadınlar ta ki o işi kendileri yürütecek noktaya gelene kadar onlarla teknik uzmanlar aracılığıyla çalışmaya devam ediyoruz; arkasından, onları hem doğrudan tüketiciyle hem de kurumsal müşterilerle buluşturuyoruz, ürünlerini geliştirmeye de tabii destek veriyoruz.

Bir diğer konu, hani bu kooperatifler için, kadın kooperatifleri için, destekleyici bir ortamın oluşması için bütün tarafların bu sürece katılması lazım; kamu, özel sektör. Mümkün oldukça kadın kooperatiflerinin ihtiyaçlarını gündeme taşıyacak araştırmalar yapıp buna yönelik çözüm önerilerini ilgili bütün taraflarla paylaşmaya çalışıyoruz. İşte, bir tanesi, eminim duymuşsunuzdur, Dünya Bankasıyla bir araştırma yürüttük 2014’te, Türkiye’deki kadın kooperatifleri profilini ortaya koyan, bu tip çalışmalara devam ediyoruz. Mevzuata yönelik çok somut önerilerimizin olduğu çalışmalarımız var, bunları mümkün oldukça değişik yollarla paylaşıyoruz, çeşitli taraflarla.

Berrin, senin de eklemek istediğin bir şeyler olur belki.

KADIN EMEĞİ DEĞERLENDİRME VAKFI BAŞKANI BERRİN YENİCE – Aslında, yani Türkiye’de biz özellikle yoksul kadınlarla çalışıyoruz. Yani yoksul, dar gelirli kadınlar açısından meseleye bakınca, aslında birçok şey çok zor ama hani çok boyutlu sorunlardan bahsedebiliriz; biraz hani vakıf olarak bizim de çıkış noktamız o, Gökçen’in anlattığı gibi. Esasında, hani bakım yükünden işte ekonomik alana dâhil olmaya kadar, aslında birtakım işte yerel düzeyde karar mekanizmalarına katılıma kadar kadınların hani çok ciddi yer alabileceği birçok alan var. Bir de hakikaten bu kadınlar açısından bakınca, aslında ciddi bir şekilde toplumun çarkını da çeviren bu kadınlar. Yani aslında çok ciddi bir güçleri var hakikaten bahsedildiği gibi ve aslında bir sürü şey yapacak potansiyel de var. Fakat burada hani biraz bu kooperatif meselesine şeyden bakmak lazım gibi geliyor bize hep, hani çünkü bir kere bu kadınlar çok ciddi bir girişimcilik üstleniyorlar bu kooperatifleri kurarak ama bu kolay bir şey değil yani kadınlar açısından. Çünkü çok bildiğimiz bir alan değil, örgütlenmek çok kolay bir süreç değil, 7 kadınla başlıyor ama işte 300’e, 500’e kadar ortak sayısı artan kadın kooperatifleri var bugün. Şimdi, o çerçeveden bakınca, bu kadar kadının bir araya gelip hakikaten çok da deneyimli olmadığı bir alanda bir çalışma yürütmesi kolay bir şey değil ama tabii ki burada çok ciddi bir şey oluşturuyorlar, bir alan oluşturuyorlar. O yüzden, burada biraz hakikaten ihtiyaç ne, nereden güçlendirmek lazım, bunu iyi anlamak lazım. Aslında, sürekli destek programlarına biraz ihtiyaç var. Çünkü biraz da aslında kamu

açısından bakınca, kamu biraz kadınlara yol çiziyor yani işte “Siz, şimdi şöyle yapın.” İşte ne bileyim, “İş lazım, kooperatif kurun.” “İş lazım, bu kooperatifler bir araya gelsin, daha güçlü olsun, birlik kurulsun.” gibi falan, böyle tuhaf bir teşvik var şu anda kamu tarafından ama bu bir örgütlenme süreci, biraz bir araya gelme süreci, birlikte çözüm üretme süreci falan. Dolayısıyla, işte “2 bine yaklaşıyor sayısı.” dedi Gökçen, böyle ciddi bir şey de deneyim de oluşmuşken kamunun bu kooperatiflere hakikaten biraz yakından bakıp tam olarak nereden desteklenmesi gerekir, nasıl sürdürülebilir destek programları olabilir; orada daha yenilikçi, daha duruma uygun, daha kooperatifleri anlayan, destekleyen bir şeye doğru bu destekleri evriltmesi gerekiyor.

Tabii, burada birincisi, mevzuat. Kadın kooperatifleri açısından da ciddi bir sıkıntı ama zaten siz de değindiniz, sosyal kooperatifçilik mevzuatı açısından bakılıyor meseleye. Orada işte bizim de somut önerilerimiz var, arkadaşlar da SİMURG’dan gelen arkadaşlar da muhtemelen sizinle paylaşılar, daha detaylı raporlar da var ama orada biraz daha destekleyici bir mevzuatın çıkması çok kritik yani sosyal yanını da biraz dikkate alan.

Onun dışında, mesela, şimdi proje desteği başladı Ticaret Bakanlığı tarafından. O, kooperatifler açısından tabii ki çok önemli bir katkı ama bu tip finans kaynaklarının hem çeşitlenmesi hem de özellikle zaten çok az sermayesi olan kadın kooperatifleri açısından da erişilebilirliği yüksek şeylere dönüşmesi lazım, finans mekanizmalarının oluşması lazım. Üçüncüsü de aslında pazarlama ve şey konusunda kamu biraz teknik destek vermeye çalışıyor ya da işte birtakım eğitimler yoluyla teknik destek vermeye çalışıyor ama kadınların kendi girişimi olarak bu işin kalması, hakikaten yönetebilecekleri, bir yandan paralelinde kendilerini de güçlendirebilecekleri bir süreç oluşturmak orada hakikaten önemli. Onun için, bazen şeyleri de görüyoruz yani işte büyük yatırımlar oluyor, kooperatifler kuruluyor sonunda falan ama bir sene sonra destekleyen kurumlar gittiğinde kadınlar hakikaten bunlarla baş başa kalıyorlar, işi nasıl yöneteceklerini bilmiyorlar, daha fazla kadını o işin etrafına katabilecekken katamıyorlar. Aslında ciddi bir yatırım eksikliği oluşuyor yani verimlilik açısından ciddi bir sıkıntı oluşuyor buralarda. Onun için, güçlendirme programlarıyla da paralel giden bir yapı oluşturmak lazım.

Burada tabii ki bu kooperatifçilik meselesi çok önemli bir mesele, özellikle kadınlar açısından. İşte, 2000’lerde başladığımızda 10 kooperatif filan ilk aşamada kuruldu, bunlar bizim yerelde çalıştığımız kadın gruplarıydı. Ondan sonra, işte bu yirmi yıllık sürede 2 bin civarında bir kadın kooperatifine geldik, hem tarımda var hem şehir içinde var hem kırsalda var, çeşitli şeylerde örgütlenmiş, hani iklim değişikliğinden yöresel, coğrafi işaretli ürün üretmeye birçok çalışmalar yapan, işte erken çocukluk eğitimi hizmeti veren kadın kooperatifleri var. Dolayısıyla burada çok çeşitli, birçok şeye cevap veren, sektörel çeşitliliği de olan ve çoğunluğu tamamıyla kadınların kendi girişimiyle başlatılmış böyle bir hareket oluştu diyelim; o hareketi hakikaten güçlendirmek lazım. Bir de kadınların ortaya koyduğu bu ciddi girişimciliği de böyle kenardan seyretmek de iyi değil yani bütün sektörler açısından böyle bir sorumluluğumuz var diye düşünüyorum çünkü dışarıdan bakıp işte “Şu da eksik, bu da eksik.” filan demekten öte -çünkü biraz öyle bir eğilim de geliyor kooperatiflerle ilgili, işte “Şu eksik kalıyor, şu yapılamıyor.” filan ama- orada bizim yapmaya çalışacağımız şey, hakikaten kadınların bu başlattıkları girişimleri nasıl kadınlar için daha kayıtlı istihdamın yapılabildiği işler hâline getirebiliriz, nasıl daha fazla güçlendirebiliriz, biraz buralara odaklanmak kritik geliyor. Yani şu anda bakıp “Kadınlar bunu da yapamadı.” ya da işte -ne bileyim- “Bunlar da tarhana yapıyorlar.” filan diyorlar ama orada çok ciddi bir girişimcilik var, çok ciddi bir araya geliş var, ciddi bir öğrenme süreci kadınlar açısından. Özellikle yoksul kadınlar açısından bakınca şey oluyor yani daha önce çalışmamış, çok sınırlı eğitimi, iş deneyimi olan kadınlar bunlar; evden çıkıyorlar, bir araya geliyorlar ve birbirlerini güçlendirerek böyle bir girişim başlatıyorlar; bu çok kıymetli bir şey. Onun için, hepimizin hem kamunun hem özel

sektörün hem de bizim gibi sivil toplum kuruluşları neresinden destekleyeceğimize bakmalıyız ama bunu yaparken kendi fikrimizde değil de biraz hani o kadınların kendine çizdikleri yolu geliştirecek, derinleştirecek işte genişletecek bir şekilde programları da belirlemek gerekecek.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok teşekkür ediyoruz katkılarınızdan dolayı.

Buyurunuz.

KADEM DIŞ İLİŞKİLER VE PROJE UZMANI SÜMEYYE KOMAN – Normalde Genel Sekreterimiz gelecekti ama Covid pozitif çıktığı için gelemedi, çok selam ve saygılarını iletiyorum.

Ben proje yöneticisi olarak çalışıyorum. Tabii, birçok farklı alanda çalışıyoruz ama kadının ekonomik hayata katılımı, ekonomik yönden güçlendirilmesi, girişimcilik yeteneklerinin artırılması başlıca çalıştığımız alanlardan bir tanesi.

Bu kapsamda, aynı zamanda hem araştırma projeleri hem saha projeleri yürütüyoruz. Araştırma projelerimiz, örneğin “Hizmet sektöründe çalışan kadınların yükselmelerinin önündeki engeller.” konulu bir araştırma raporumuz olmuştu, tabii, bunun yılı biraz geç, yani 2015 yanlış hatırlamıyorsam. Okul, hastane, bankalar üzerinden yürüttüğümüz araştırma projeleri var ama biz daha çok saha projelerini, buradaki deneyimlerimizi aktarma üzerine çalışmalar yürütüyoruz.

Projelerimizden bir tanesi, inovasyondan kadın projesi. Burada “Bir fikrim var.” diyen, işte yani “background”ına, tahsiline vesaire bakmadan sadece fikriyle kadınların başvurduğunu bir proje, yarışma projesi diyebilirim. Burada başvuran kadınlar arasından 30 kişiyi seçip bu kişilere -projeleriyle başvuruyorlar- girişimcilik eğitimleri veriyoruz. Tabii ki de bir kadın derneği olarak bu konuda bizim de bilimiz sınırlı düzeyde, o yüzden -TTO’lar- teknoloji transfer ofisleri bu projedeki en önemli paydaşlarımız. TÜBİTAK, Marmara Teknokent, Bilişim Vadisi, şimdi güncellediğimiz hâliyle Yıldız Teknik Üniversitesinin Teknopark’ı, İstanbul Üniversitesinin Teknopark’ı, KOSGEB gibi kamu paydaşlarımızla bu projede kadınlara girişimcilik eğitimleri veriyoruz, onları melek yatırımcılarla buluşturuyoruz, mentorlerle buluşturuyoruz ve ardından hakemli bir sunum yapmaları suretiyle ilk 5’i açıklıyoruz ve onlara çeşitli destekler sağlanıyor; işte hem maddi bir destek girişimlerini kurmaları için hem de yasal, hukuki girişimlerini nasıl kurabileceklerine ilişkin destekler veriliyor.

Onun dışında, kooperatifler de bizim en önemli çalışma alanlarımızdan bir tanesi. Nispeten daha yeni sayılırız bu alanda ama Türkiye genelindeki 51 temsilciliğimizle 32 kadın kooperatifinin kurulmasına destek olduk. Bunlar doğrudan KADEM’in kurduğu değil, destek olduğu, süreç içinde bulundukları kadın kooperatifleri de var.

Buradan edindiğimiz deneyimler yani bizim sorun olarak nitelendirebileceklerim şu şekilde genel olarak: Öncelikle, kooperatiflerin sürdürülebilirlik kısmına kesinlikle katılıyorum. Yani anlık hevesler şeklinde olabiliyor, işte bir süre dâhil oluyorlar sonra devam etmeyebiliyor kadınlar. Burada daha sürdürülebilir bir sistem olması gerekiyor yani burada kadınların aslında hevesinden ziyade, sistemin sürdürülebilir olmaması sıkıntı oluşturuyor. Buradaki diğer bir etken de çünkü Ticaret Bakanlığına bağlı normalde kooperatifler ama Tarım Bakanlığının bu konuda çalışması var, destekleri var, Aile Bakanlığının var; burada tekelden danışabilecekleri, ulaşabilecekleri bir yer yok, biraz dağınık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – 3’lü bir protokol yapmışlardı. Fakat Sakarya’da kooperatiflerle bir araya geldiğimizde aynı sizin söylediğiniz talebi dile getirdiler “Bir ‘alo hattı’ olursa bütün sorularımıza o hattan cevap alabiliriz.” gibi.

KADEM DIŞ İLİŞKİLER VE PROJE UZMANI SÜMEYYE KOMAN – Kesinlikle öyle.

Yine, hizmet sektörüyle alakalı, bakım hizmetleri, yani kreş ihtiyacı büyük bir sorun hâlâ daha. Burada, büyük fabrikaların iş yerlerinde aslında belli bir sayı olunca kreş açma zorunluluğu var zaten mevzuata göre ama kişiler, patronlar, bu cezayı göze alıyorlar. Yani kreş açmaktansa o cezayı müeyyideyi yerine getirmeyi tercih ediyorlar çünkü düşük cezalar. Burada yaptırım belki ciddi olabilir. Yani burada bahsettiğimiz büyük fabrikalar -ismini artık hani söylemeyeceğim- büyük şirketler bile bunu yapıyorlar diyebilirim.

Onun dışında “key work” dediğimiz hizmet işinin artık bir kooperatif faaliyeti olması, sosyal kooperatif olarak, siz de bahsettiniz zaten. Yani kooperatife sadece bir ürünün satılmasındansa hizmetin de satılması, bize gelen, kooperatiflerimizde çalışan kadınların ciddi manada talep ettikleri şeylerden bir tanesiydi.

Ben genel olarak bu şekilde özetleyebilirim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

İSTANBUL KADIN VE KADIN KURULUŞLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI FUNDA AKYOL – Türkiye genelinde kurduğumuz bir ağımız var, STK Türkiye Aile Platformu. 2012 yılından beri de düzenli olarak TÜRAP’ın bileşenleriyle kadın ve aile meselelerinde bir araya geliyoruz, konuşuyoruz, tartışıyoruz ve ortak bir vizyonla hareket etmek istiyoruz.

Ben de biraz bu deneyimi aktarmak istiyorum çünkü “kadın istihdamı, girişimcilik, kooperatifçilik ve sosyal kooperatifçilik” deyince, bu alanda oluşturulacak politikaları, stratejileri sadece bir disiplinle ya da birkaç disiplinle açıklamamız, üzerinde düşünmemiz mümkün değil; olayın psikolojik, sosyolojik boyutları... Ki hepimiz biliriz bir ailede bir profesör varsa onun okula bile gitmemiş bir kız kardeşi vardır, bu olayın dinî boyutu vardır, sosyolojik, psikolojik boyutları vardır. Dolayısıyla bu alanlara da değinerek stratejilerin oluşturulmasını son derece anlamlı buluyorum.

İkinci nokta da; biz bu TÜRAP deneyimiyle İstanbul ve Ankara dışındaki çalışmaları, sorunları, istihdam veya diğer alanlarla ilgili sıkıntıları yerinde görme fırsatı edinmiştik. Bir tane başlık beni son derece etkilemişti mesela Karaman’da “kadın veya erkeğin işsizliği” diye bir sorun söz konusu değil ama kadın ve erkek ayrı vardiyalarda çalıştığı için birbirini görememesi bir sorun olarak bize yansımıştı. Dolayısıyla, İstanbul ve Ankara’nın dışında da Türkiye’nin farklı yerlerindeki istihdamla ilgili meselelerin yerel ölçekte ele alınması ve rapora yansımaları gerektiğinin altını çizmek istiyorum ki spesifik konular da var, yerel konuların dışında. Mesela başörtüsü sorunu, hâlâ bunun tümüyle zihinlerde aşılabildiğinden bahsetmemiz mümkün değil. Güneydoğu’da terör, çalışma hayatını engelleyen spesifik bir başlık olarak. Üçüncüsü, engellilerin istihdamıyla ilgili yaşanan sorunlar. Yani işin işveren boyutunu, işte bu alandaki politikaların, teşviklerin geliştirilmesi kadar sahadaki bu noktaların, spesifik noktaların da raporda taraflarca dile getirilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.

Sevgili Sümeyye’nin bahsettiği, çocuk bakımı ve yaşlı bakımı, toplumca kadınların birincil sorumlulukları olarak tanımladığı için, kadınların iş hayatına girmesinin önünde çok büyük engeller bunlar. Buradaki sivil toplum aktivistleri de hatırlayacaktır, SEDAV Sözleşmesi bizim komisyonlarda, yaptığımız toplantılarda, çalışmalarda... Bu sadece kadın hakları değil, kadınların istihdama katılma spesifik hakkını da son derece etkiliyor. Dolayısıyla, buradaki uluslararası kazanımlarımızın da bu noktada önemli olduğunu düşünüyorum.

Kadının fırsatlara erişiminin izlenmesi, bu çalışmalar, bu Komisyon çalışmaları son derece önemli olmakla birlikte, sürdürülebilirliğini de anlamlı görüyorum. Yani biz zaman zaman Türkiye Büyük Millet Meclisinin komisyonlarına görüş bildiriyoruz, raporlanıyor ama izleme süreci, izleme, ölçme ve değerlendirme sürecinde kurumsallaşma, bunun komisyonlar şeklinde çalışması... Bir süredir, özellikle

15 Temmuz sürecinden itibaren kamu-STK ilişkilerinde derin açıklıkların meydana gelmesiyle birlikte bizim bu sürdürülebilir kamu-STK ilişkilerinde zorlandığımızı ifade etmem gerekir. Aile Bakanlığının da... Sizin Bakan Yardımcısı olduğunuz dönemde de görüştüğümüzü de tekrar ifade etmek isterim...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Maskeden tanımamıştım, maskeyi indirince, evet.

İSTANBUL KADIN VE KADIN KURULUŞLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI FUNDA AKYOL – Maskemi düşürdüm.

Hatırlarsanız, Bakanlığın 2 danışma kurulu vardı, bu danışma kurulları ve diğer bakanlıklar ve özellikle -bizim çalışma sahamız şu anda istihdam olduğu için- sivil toplum kuruluşlarının, akademik çevrelerin ve kamunun dâhil olmasıyla değerlendirmelerin yapılmasının izlenmesinin son derece önemli olduğunu ifade etmek isterim.

Bizim sivil toplum alanında tartıştığımız bir başlık da ev kadınlarının görünmeyen emeğinin, kayda geçmeyen emeğinin karşılığının nasıl verileceği. Bu hususta bir öneri aramızda çokça konuşuluyor, tabii, daha tartışılması, olgunlaşması gereken bir öneri ama yeri gelmişken kayda da düşmek adına ifade etmek istiyorum: Kadın eğer çalışma hayatında yer almadıysa, işte eşi çalışıp emekliliğe hak kazandıysa ondan kesilen primle kadına da erkeğin emekli maaşından kesilerek, kartın direkt kadına verilerek, maaş kartının.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Bir daha tekrar eder misiniz?

İSTANBUL KADIN VE KADIN KURULUŞLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI FUNDA AKYOL – Şimdi, kadın hiç çalışma hayatına katılmadı ama kadın çalışmadığı için erkek emekliliğe kadar gidebildi; kadın ev hayatında eşini destekledi, çocuk bakımında bulundu. Belki bunu tercihen ya da zorunluluk olarak yerine getirmek durumunda kaldı. Kesilen primlerle insanlar emekli oluyorlar. Bu primlerin bir kısmının da kadının emekliliği için ayrılması; belki evine harcar, belki kendine harcar ama o eşine verdiği, ailesine verdiği desteğin bir şekilde bizzat kendisine artı olarak dönmesi noktasında biz sivil toplum kuruluşları bunu çokça tartışıyoruz. Tabii, bunun modellenmesi, bunun Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıyla görüşülmesi, bunlar daha uzun soluklu işler ama bizim böyle bir talebimizin olduğunu, tartıştığımız konulardan bir tanesi olduğunu da ifade etmek isterim.

Şimdi, sivil toplum kuruluşları olarak biz de işvereniz aslında. Ben, pandemiden önce çok daha fazla sayıda personelimizle proje çerçevesinde ya da idari anlamda bir işveren pozisyonundaydım. Ama biz toplumsal değer üretiyoruz, dolayısıyla biz bir ürün satmadığımız için sigorta primi, stopaj vesaire birçok şeyle karşı karşıya olduğumuzda geri dönüp kaynaklarımızı etkin kullanmak gibi bir durumla ya da bir ölçüde de küçülmekle karşı karşıya kalıyoruz. Dolayısıyla, sivil toplum kuruluşlarının işveren olduğunu, belki mikro ya da orta ölçekli işletmeler olduğunu -işletmeyi tırnak içinde kullanıyorum tabii böyle bir ifade çok uygun olmamakla birlikte- sivil toplum kuruluşlarının bu rolünün de dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum ki pandemi döneminde kısa çalışma ödeneğinden bizler istifade edebildik. Bu, birçok kuruluşu kapanmaktan kurtardı ama bu o döneme has bir uygulamaydı, zaman zaman sıkıntılar yaşayabiliyoruz. Bu toplumsal fayda üreten kuruluşların, ticari işletmeyle aynı statüde görülüp görülmeme hususunu da ben sizin takdirlerinize sunuyorum. Bazı teşviklerden daha rahat faydalanabilmemiz gerektiğini düşünüyorum. Çünkü şöyle bir durum var: Ülkemizde gönüllülükle ilgili maalesef mevzuat henüz hazır değil. Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün İstişare Kurulu Üyesiyim, oradaki çalışmaları da yakından takip ediyorum. Böyle bir mevzuatın eksikliği o istişare kurulunda da görüşülerek çalışmalara başlandı.

Dolayısıyla, bizim derneğimizde ya da vakıflarda bir gönüllü herhangi bir kazayla karşı karşıya kaldığında bu, sivil toplum kuruluşunu ciddi bir sorumluluk altında bırakıyor. Yani gönüllüsü mü, çalışanı mı? Bunu ispat etmek ya da gönüllülükle ilgili bir mevzuat olmadığı için bu sorunun altından

kalkmak son derece zor. Bu noktada da hem gönüllülükle ilgili altyapının oluşması hem de sivil toplum kuruluşlarının işveren olarak bu statülerinin Komisyonunda da bir başlık olarak değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

“Sosyal kooperatif” kavramı, açık söyleyeyim, bu kavramı özellikle dünyadaki sosyal girişimcilik konusunun konuşulmasıyla birlikte yeni tanıdık. Aslında her birimiz sosyal işler yapıyoruz, sosyal kooperatiflerden farkımız, kârı dağıtmıyoruz ama bu kavramın ve kooperatifçiliğin kadınlar tarafından -ve hatta ben bir sivil toplum aktivistiyim- yeterince bilinmediğini düşünüyorum, bunun da politikalara girmesi gerektiğini düşünüyorum.

İstihdam politikaları, aslında kooperatifçilik, bu alanda yapılacak işler, bir genç kızın ya da bir genç kadının çalışma hayatına atılmasıyla ona dokunularak sağlanacak şeyler değil; eğitim hayatına başladığı andan itibaren, hatta aile hayatında da ona yönelik politikaların, bakış açılarının, vizyonun oluşmasıyla mümkün olacaktır. Yani şunu söylemek istiyorum: Bizim bazı gençlerimiz var, bu gençler ne eğitim hayatında ne çalışma hayatında. Ben kayıp demeyeceğim, tabii, bunların her birinin kayıp olduğunu düşünmüyorum ama toplumsal fayda üretebilecekken; ekonomiye, kendi dünyasına katkı sağlayabilecekken bu konumda olmalarıyla ilgili de bir bakış açısı geliştirmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Tabii, burada şunu da söylemek gerekir: Gençlerimiz iş de bulamıyor. Evet, çok değerli bir çalışma yaparak iş kadınlarını, işte, bu alanı şekillendiren liderleri dinlemişsiniz, bence işsizleri de dinlemek lazım. İş hayatına katılamayan ya da kendi değerinin çok daha altında bir işe razı olan, çalışmadığı için sendikanın içinde de temsil edilemeyen çok fazla gencimiz ve kadınıımız var. Bence bu Komisyonun onları da dinlemesinin önemli olduğunu düşünüyorum çünkü zaten iş dünyası karar alıcılara her zaman en kolay ulaşan taraf olmuştur, her zaman taleplerini çok rahat bir şekilde dile getirmiştir. Sivil toplum kuruluşları da bunu yapma fırsatına sahiptir ama direkt hizmet verdiğimiz ve sizin politikaları belirleyerek dokunmak istediğiniz hedef kitlenin büyük bir kısmı da bu iş dünyasında temsil edilemeyen ya da değerinden daha düşük bir şekilde çalışan kadınlar, genç kızlardır; ben bunların da dinlenilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Tabii, dünya küreselleşiyor ama yerelliği unutmamız gerektiğini, Türkiye’nin farklı yerlerindeki kadınları da dinlemek gerektiğini tekrar ifade ederek sözlerime son veriyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Evet, teşekkürler.

Türkiye’nin farklı taraflarındaki kadınları dinlemenin... Son cümleden alayım, cumartesi günü Sakarya’daydık. Sakarya, Anadolu’nun en nadide şehirlerinden bir tanesidir -kendi memleketim olduğum için tabii ki biraz torpilli ifade ediyor olacağım- ve orada da Anadolu’nun Eli Bereketli kadınlarıyla bir araya geldik, onları da uzun uzun dinledik.

Biz Türkiye’nin dört bir yanının çok kıymetli olduğuna inanıyoruz. Dolayısıyla, dört bir yanından, her siyasi görüşten, her sosyoekonomik yapıdan kadınlara ulaşarak hepsinin sorunlarını aslında bu dosyaya, bu rapora dercetmek istiyoruz.

Evet, kıymetli arkadaşlar, zannediyorum herkes söz aldı.

Son olarak size de söz verelim, buyurun.

YENİ DÜNYA İŞ KADINLARI PLATFORMU BAŞKANI HAVVA FİRDEVS KÜLÜNK - Herkese merhaba.

Sanırım, sabah toplantıda olup öğleden sonra kalan ben ve Fatma Hoca burada. Sabah iş kadını kimliğiyle, bugün de burada, bu saatte de STK Başkanı kimliğiyle buradayım.

2012 yılında kurmuş olduğum Yeni Dünya İş Kadınları Platformu, 15 işveren ve akademisyen kadından oluşuyor. Arkadaşım, psikolog Ebru Hanım’la beraber buradayız, bugünkü toplantıya katıldık.

2012 yılından bugüne “Ben bir iş kadınıyım, ne yapmam lazım? Bunun asla yardım olmaması gerekiyor.” diye çıktığım bu hedefte, bu idealde, “Yardım değil, istihdam.” 2012 yılından bugüne, on senedir, yani hani feveran ediyorum: “Yardım değil, istihdam.” 5 bin lirayı verdiğiniz zaman bir kadına, iki ay gidiyor ama o 5 bin lirayla bir kadına bir makine aldığınız zaman yani ona balık tutmasını öğrettiğiniz zaman onun bir ömür kurtulmasına vesile oluyorsunuz. Biz de bu niyetle, bu doğrultuda on senedir il il, her hafta sonu, ben kendim gönüllü olarak işimden arda kalan vakitlerde kadın kooperatiflerini geziyorum. Kadın kooperatiflerimizin sıkıntıları dinleyip onların ihtiyaçlarını biz 15 arkadaşımızla beraber karşılıyoruz. Bizim herhangi bir devlet desteğimiz yok, herhangi bir sponsorumuz yok, biz diyoruz ki: “Kendi kazancımızı biz başka kadına sermaye yapacağız.” Biz bu doğrultuda ilerliyoruz yani kendi kazancımızı başka kadına sermaye yapıyoruz. Yardım değil, atölye kuruyoruz. İşte, gidiyoruz, Isparta’da mesela, Isparta’daki kadınlara diyoruz: “Siz ne yapmak istiyorsunuz? Ne yaparken mutlu olursunuz?” Sadece Isparta’da 15 kadın kooperatifi kurulmasına vesile olduk. Isparta Belediye Başkan Yardımcısı Fahrettin Gözgün Beyefendi’nin kendi söylemidir bu. Onun dışında, Afyon’dan Urfa’ya, Rize’ye yaklaşık 10 ilde 200 kadına dokunduk. 10 ilde 200 kadın; sadece Isparta’da 15 kadın kooperatifi... Bizim ana amacımız bu, sadece istihdamla ilgileniyoruz, başka hiçbir konuyla ilgilenmiyoruz.

Biz ne yapıyoruz? Gidiyoruz, kadınlarla konuşuyoruz, “Siz ne üretmek istiyorsunuz?” diyoruz. Makineyi alıyoruz, gönderiyoruz; asla para vermiyoruz, makineyi gönderiyoruz; üretiyorlar, ürettiklerini İstanbul’a getiriyoruz. Biz lojistik firmasıyız, bizim bine yakın müşterimiz var. Biz, böyle bir sosyal farkındalık oluşturduk. Diyoruz ki: Bu bin müşterimize çikolata almak yerine, kadınlarımızın ürettiği ürünleri şirketimiz satın alıyor, biz o ürünleri müşterilerimize hediye ediyoruz; hem bir farkındalık oluyor hem bu sefer müşterilerimiz de kadınlarla irtibata geçiyor, kendimizce onlara da böyle bir ticari pazar oluşturmuş oluyoruz. Yaptığımız projeler bittiğinde –mesela, Şanlıurfa’da proje yaptık, bitti- kutlama yemeği düzenliyoruz. Biz, bu arada, dezavantajlı kadınları seçiyoruz, atıl kalan kadın derneklerini; işitme engelliler, kanser hastaları, sağır dilsizler, aklınıza gelebilecek kırsaldaki tüm kadın derneklerini buluyoruz. Onlarla buluştuktan sonra, proje bittikten sonra oranın milletvekilleri, belediye başkanları, valileriyle o kadınları bir araya getiriyoruz. Burada amacımız o kadınlara hem bir değer vermek, onore etmek. Romanlarla bir proje yaptığımızda -Isparta’da Roman kadınlara proje yaptığımızda, zaten bilerek oranın en iyi oteli neresiyse Roman kardeşlerimizi orada ağırlayacağız dedik- inanın, bize ne dediler, biliyor musunuz: “Biz normalde gitsek bizi kapının önünden kovarlar.” Ben de dedim ki: Bunu bildiğim için sizi en güzel şekilde biz ağırlayacağız. Böyle bir ayrım yok, böyle bir şey yok. İnanın, hani sadece para kazandırmak veya istihdam alanı açmak değil; insanları onore etmek, onlara “ben de bir varlığım” yani hani... Çünkü o kadar ayırıştırma var ki ülkemizde maalesef; kapalı açığının dışında, insanların ırkı, dini, dili... Bu ayrımlar o kadar çok var ki gerçekten, bunları yıkmak için on senedir çalışıyoruz, inşallah da vesile oluyoruzdur diye düşünüyorum.

Bizim kadın kooperatifleriyle ilgili çalışmalarımız bir yandan hâlâ devam ediyor ama asıl şu an yapmış olduğumuz çok büyük bir proje var, dört senedir sürüyor bu; çok büyük bir hayalimizdi cezaevlerinin atölyeye çevrilmesi. Biz bunu sosyal medyada da çok paylaşmadık, çok gizli yürütüyoruz. Marmara Üniversitesi Rektörümüz Mustafa Kurt Hocamız, kendisi bizimle paydaş olmak istedi. Üniversiteyle beraber geçen hafta biz Sincan Cezaevine özel ziyaret gerçekleştirdik. Allah nasip ederse kooperatiflerle beraber cezaevlerinin atölyeye çevrilmesi şu an en büyük projemiz; cezaevlerinde atölye oluşturulması, kadınların istihdama katılması. Biz sadece on senedir “istihdam” diyoruz, başka bir şey demiyoruz çünkü inanıyoruz ki kadın güçlü olursa kocasından şiddet de görmez, kadının ekonomik özgürlüğü olursa çok akıllı başında çocuk da yetiştirir ve mutlu çocuk da olur.

İnşallah, niyetimiz hayır, hedefimiz de 81 il, 1.600 kadına istihdam alanı açmak. Sloganımız da “Kadınlar üretsin, Türkiye büyüsün.” İnşallah, bu doğrultuda çalışmalar yapıyoruz.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Biz çok teşekkür ediyoruz, anlattığınız şeyler çok kıymetli. “Yardım değil, istihdam” sloganını çok tuttum, gerçekten çok anlamlı.

Kıymetli sivil toplum kuruluşlarımızın temsilcileri, her biriniz başka bir şey anlattınız, her biriniz konunun başka bir tarafını, her bir sivil toplum kuruluşumuz konunun başka bir tarafını ortaya koydu; bu da bu sofranın zenginliğini aslında gösteren bir şey.

Katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ediyoruz.

Sabahki kazandığımız vizyon bambaşkaydı, şimdiki kazandığımız fikirler ve vizyon bambaşka dolayısıyla gerçekten istişare etmenin, bir araya gelmenin çok kıymetli olduğunu düşünüyorum.

Biz Türkiye Büyük Millet Meclisinde sizleri ağırlamak yerine, İstanbul’da buluşmayı sizlerin ulaşım kolaylığı açısından daha uygun bulduk ama kapımız her zaman sonuna kadar açık. Türkiye Büyük Millet Meclisine de geldiğinizde ağırlamaktan, Meclisi gezdirmekten büyük bir memnuniyet duyarız.

Yine bugünkü söylediklerinizin dışında eklemek isteyeceğiniz şeyler olursa; araştırmalarınız olabilir, raporlarınız olabilir, başka öneriler, fikirler olabilir, bunları da bizimle paylaşırsanız yine Komisyon raporlarına dercetmek açısından bizim için faydalı bir kaynak oluşmuş olur.

Ben her birinize katılımlarınızdan dolayı çok teşekkür ediyorum. Kıymetli milletvekillerimiz başta olmak üzere, siz sivil toplum kuruluşu temsilcilerine, Meclisimizden gelen uzmanlarımıza, akademisyen hocalarımıza, emeği geçen teknik kısımdaki arkadaşlar dâhil her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Çıkışta da topluca bir aile fotoğrafı alabiliriz.

Çok teşekkürler, hayırlı günler.

Kapanma Saati: 16.00

